

Usmernenie č.:	2/2015 - U	
Verzia č.:	1 0	
Vecné zameranie:	Usmernenie k nezrovnalostiam a finančným opravám v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020	
Vydáva:	sekcia európskych fondov v spolupráci so sekciou auditu a kontroly	
Určené pre:	nadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán, certifikačný orgán, platobnú jednotku, orgán auditu, spolupracujúci orgán, správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny, samostatné oddelenie správneho konania MF SR, orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov	
Počet príloh:	1	
Dátum vydania:	14.08.2015	
Dátum účinnosti:	15.08.2015	
Schválili:	 Ing. Antónia Mayerová generálna riaditeľka sekcie európskych fondov	 Ing. Iveta Turčanová generálna riaditeľka sekcie auditu a kontroly

OBSAH

1. ZÁKLADNÉ PRÁVNE PREDPISY A INÉ DOKUMENTY.....	5
1.1 Právne predpisy EÚ a SR.....	5
1.2 Iné dokumenty.....	5
2. VYMEDZENIE POJMOV	6
2.1 Vymedzenie pojmu nezrovnalosť z hľadiska úpravy právnych predpisov EÚ.....	6
2.2 Vymedzenie pojmu nezrovnalosť z hľadiska úpravy právnych predpisov SR.....	7
2.2.1 Nezrovnalosť ako porušenie finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.....	7
2.2.2 Nezrovnalosť ako trestný čin podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.....	8
2.2.3 Nezrovnalosť ako porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a rozhodnutia EK C(2013) 9527.....	9
2.2.4 Nezrovnalosť ako porušenie zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve.....	9
3. ASPEKTY POSUDZOVANIA NEDOSTATKU AKO NEZROVNALOSTI A HLAVNÉ TYPY NEZROVNALOSTÍ.....	10
3.1 Typy nezrovnalostí podľa dopadu na systém riadenia a kontroly.....	11
3.2 Typy nezrovnalostí podľa fázy implementácie programu a projektu.....	12
3.3 Typy nezrovnalostí podľa finančného dopadu.....	12
3.3.1 Nezrovnalosť bez finančného dopadu.....	12
3.3.2 Nezrovnalosť s finančným dopadom.....	12
3.3.3 Nezrovnalosť kombinovaná.....	13
3.4 Typy nezrovnalostí podľa druhu zavinenia.....	13
4. FÁZY NEZROVNALOSTÍ	14
4.1 Vznik nezrovnalostí.....	14
4.2 Prvá informácia o nezrovnalosti.....	14
4.3 Zistenie nezrovnalostí.....	15
4.4 Zdokumentovanie nezrovnalostí.....	15
4.4.1 Sprístupnenie údajov o nezrovnalostiach.....	16
4.4.2 Zdokumentovanie a kvalifikácia nezrovnalosti v prípade počiatočného preverovania.....	16
4.4.3 Zdokumentovanie a kvalifikácia nezrovnalosti v prípade podozrenia z podvodu.....	17
4.4.4 Zdokumentovanie a kvalifikácia nezrovnalosti v prípade porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania.....	18
4.5 Oznámenie nezrovnalosti.....	18
4.5.1 Oznámenie nezrovnalosti EK.....	18
4.5.2 Databáza vylúčených subjektov.....	19
4.5.3 Oznámenie nezrovnalosti na národnej úrovni.....	20
4.5.4 Aktualizácia údajov nezrovnalostí.....	24
4.5.5 Aktualizácia údajov nezrovnalostí s nevyhnutnou sumou.....	24
4.6 Riešenie nezrovnalosti.....	26
4.6.1 Prijatie účinných nápravných opatrení na odstránenie nezrovnalosti.....	27
4.7 Vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni.....	28
4.7.1 Vysporiadanie nezrovnalostí voči prijímateľovi.....	29
4.7.2 Vysporiadanie nezrovnalosti do dňa skončenia vládneho auditu.....	30
4.7.3 Vysporiadanie nezrovnalostí na základe odstúpenia od zmluvy o NFP.....	31
4.7.4 Vysporiadanie nezrovnalostí v nadväznosti na konkurz alebo reštrukturalizáciu.....	31
4.7.5 Vysporiadanie systémových nezrovnalostí na národnej úrovni.....	33
4.8 Správne konanie.....	34
4.8.1 Správne konanie pre porušenie finančnej disciplíny.....	34
4.8.2 Správne konanie riadiaceho orgánu pre porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania.....	35
4.9 Vymáhanie nezrovnalostí.....	35
4.10 Vysporiadanie nezrovnalosti voči EK.....	36
5. SPRÁVA POHĽADÁVOK Z TITULU NEZROVNALOSTÍ	40

Zoznam skratiek

AFIS (IMS)	Irregularity Management System
CED	Central exclusion database
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CO	Certifikačný orgán
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
EK	Európska komisia
ELUR	Evidenčný list úprav rozpočtu
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
ISUF	Informačný systém účtovníctva fondov
ITMS2014+	Monitorovací systém pre štrukturálne fondy a Kohézny fond
KF	Kohézny fond
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
NA	Neuplatnená
NAKA PPZ	Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru
NFP	Nezávratný finančný príspevok
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OČKÚ OLAF	Centrálny kontaktný útvar pre OLAF
OA	Orgán auditu
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom
OP	Operačný program
PFD	Porušenie finančnej disciplíny
PJ	Platobná jednotka
PMÚ	Protimonopolný úrad
PŠ	Programová štruktúra operačného programu
RO	Riadiaci orgán
SO	Sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
SŽP	Súhrnná žiadosť o platbu
ŠR	Štátny rozpočet
ŠF	Štrukturálne fondy
TZ	Trestný zákon – zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
ÚV SR	Úrad vlády SR
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
VO	Verejné obstarávanie
ŽoP	Žiadosť o platbu

Usmernenie k nezrovnalostiam a finančným opravám v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020

ÚVOD

Základným cieľom tohto usmernenia k nezrovnalostiam a finančným opravám v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „usmernenie“) je spracovanie legislatívnych, metodických a procesných postupov na národnej úrovni pri riešení nezrovnalostí a finančných opráv v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020, ktoré vznikli porušením právnych predpisov EÚ, právnych predpisov SR alebo zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva o NFP“) / rozhodnutia o schválení¹ a ktoré spôsobili alebo mohli spôsobiť poškodenie všeobecného rozpočtu EÚ alebo štátneho rozpočtu SR.

Usmernenie podrobnejšie rozpracováva postupy informačných a finančných tokov pri riešení nezrovnalostí a finančných opráv na národnej úrovni ako aj vo vzťahu k rozpočtu EÚ a Európskej komisii a zavedený režim ročného zúčtovania poskytnutých prostriedkov z rozpočtu EÚ medzi členským štátom a Európskou komisiou, pričom nadväzuje na základný rámec stanovený Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020.

Rozpracovanie legislatívnych, metodických a procesných postupov pri riešení nezrovnalostí a finančných opráv vydáva Ministerstvo financií SR na účely zabezpečenia správnych a jednoznačných administratívnych, finančných a účtovných postupov pre spracovanie údajov a dokladov k nezrovnalostiam, finančným opravám a vysporiadaniu finančných vzťahov pri implementácii a realizácii prostriedkov EÚ a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie (ďalej len „prostriedkov ŠR“) v podmienkach SR. Postupy v usmernení sú prepojené s oblasťou spracovania a evidencie údajov o nezrovnalostiach, finančných opravách a vysporiadaní finančných vzťahov v hlavných informačných systémoch - monitorovacím systéme ITMS2014+, v účtovnom systéme ISUF a systéme AFIS (IMS) OLAF, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou pre správne a spoľahlivé spracovanie údajov, finančných a účtovných výkazov a následnú komunikáciu prostredníctvom systému SFC2014 voči Európskej komisii (pre oblasť spracovania a evidencie údajov a dokladov v elektronickej podobe sekcia európskych fondov MF SR vydá osobitné manuály k systému ITMS2014+ a k účtovnému systému ISUF).

Usmernenie reflektuje požiadavky právne záväzných aktov EÚ ako aj všeobecne záväzných právnych predpisov SR v platnom znení, najmä podmienky osobitného predpisu č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vybrané procesy a postupy vyplývajúce z doteraz nevydaných právne záväzných aktov EÚ (delegované a implementačné nariadenia) pre oblasť nezrovnalostí, finančných opráv a účtov alebo súvisiacich metodických postupov OCKÚ OLAF, CKO alebo OA budú detailnejšie rozpracované a doplnené po ich vydaní prostredníctvom ďalšej aktualizácie tohto usmernenia. Obdobne podrobnejšie postupy pre evidenciu a spracovanie údajov k nezrovnalostiam, finančným opravám a vysporiadaniu finančných vzťahov v systéme ITMS2014+, funkcionality a procesné toky (workflow) budú predmetom ďalších aktualizácií tohto usmernenia.

Postupy v tomto usmernení boli vypracované so zreteľom na vývoj potreby zlepšiť ochranu finančných prostriedkov poskytovaných z rozpočtu EÚ v podmienkach SR a nadväzujú na pravidlá schválené dokumentom Národná stratégia ochrany finančných záujmov EÚ v SR na základe uznesenia vlády SR č. 18/2015.

Na sprostredkovateľský orgán sa vzťahujú práva a povinnosti riadiaceho orgánu stanovené týmto usmernením, resp. všetky ustanovenia tohto usmernenia týkajúce sa riadiaceho orgánu v rozsahu písomného poverenia riadiaceho orgánu v písomnej zmluve uzatvorenej medzi riadiacim orgánom a sprostredkovateľským orgánom.

Usmernenie nadobúda účinnosť 15.08.2015.

Subjekty zapojené do procesov finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020 sú povinné zapracovať vyplývajúce postupy z tohto usmernenia do svojich riadiacich dokumentov, vnútorných manuálov procedúr a vnútorných predpisov **a zabezpečiť informovanosť** voči sprostredkovateľským orgánom **najneskôr do 15.09.2015.**

¹ Ak je prijímateľ a poskytovateľ (riadiaci orgán) tá istá osoba, na účely tohto usmernenia pod zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku sa rozumie rozhodnutie o schválení žiadosti.

1. ZÁKLADNÉ PRÁVNE PREDPISY A INÉ DOKUMENTY

1.1 Právne predpisy EÚ a SR

Zoznam právnych predpisov EÚ a SR relevantných pre toto usmernenie je uvedený v kapitole 1 Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020.

1.2 Iné dokumenty

- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument COCOLAF vo veci „Boj proti podvodom a ďalším ilegálnym aktivitám, Povinnosť členského štátu oznamovať nezrovnalosti: praktické opatrenia“
- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument týkajúci sa osvedčených postupov v súvislosti s overovaniami riadenia, ktoré majú vykonávať členské štáty pri projektoch spolufinancovaných štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom
- Metodika Európskej komisie - Informácia k indikátorom podvodu v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a Kohézneho fondu
- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument Európskej komisie – Príloha k správe o nezrovnalostiach týkajúca sa 18. ročného výkazu implementácie štrukturálnych fondov
- Dohovor vyhotovený na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť dňa 29.12.2006
- Rozhodnutie EK C(2013) 9527 o určení finančných opráv, ktoré má Komisia uplatňovať na výdavky financované Úniou v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania
- Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020
- Systém riadenia Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020
- Systém riadenia finančných nástrojov financovaných z Kohézneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu
- Národná stratégia ochrany finančných záujmov EÚ v SR
- Metodický pokyn Centrálného koordinačného orgánu („CKO“) č. 4 k číselníku oprávnených výdavkov
- Metodický pokyn CKO č. 5 k určovaniu finančných opráv, ktoré má riadiaci orgán uplatňovať pri nedodržaní pravidiel a postupov verejného obstarávania
- Metodický pokyn CKO č. 6 k pravidlám oprávnenosti pre najčastejšie sa vyskytujúce skupiny výdavkov
- Metodický pokyn CKO č. 12 k zadávaniu zákaziek nespádajúcich pod zákon o verejnom obstarávaní
- Metodický pokyn CKO č. 13 k posudzovaniu konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania
- Metodický pokyn CKO č. 14 k zadávaniu zákaziek v hodnote nad 5 000 EUR
- Metodický pokyn CKO č. 18 k overovaniu hospodárnosti výdavkov
- Metodický pokyn CKO č. 19 k zabezpečeniu pohľadávky RO
- Pokyn Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/13619/2009-243 k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania
- Metodické usmernenie MF SR č. 3/2015 Usmernenie k schéme procesov vrátenia finančných prostriedkov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybne hospodárstvo a Európskeho námorného a rybárskeho fondu
- Metodický výklad pojmov k zákonu č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre programové obdobie 2014 – 2020
- Manuál nahlásovania nezrovnalostí OCKÚ OLAF ÚV SR.

2. VYMEDZENIE POJMOV

2.1 Vymedzenie pojmu nezrovnalosť z hľadiska úpravy právnych predpisov EÚ

Pojem nezrovnalosť je všeobecne definovaný v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev:

Nezrovnalosť - akékoľvek porušenie práva Európskej únie vyplývajúce z konania alebo opomenutia konania hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by mohlo byť poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo rozpočtov nimi spravovaných, a to buď znížením alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných v mene Európskej únie alebo započítaním neoprávnenej výdavkovej položky do rozpočtu Európskej únie

Táto definícia pokrýva všetky typy konania, úmyselné alebo neúmyselné konanie (nedbanlivosť) hospodárskeho subjektu, ktoré malo alebo by malo efekt poškodenia všeobecného rozpočtu EÚ

Pojem nezrovnalosť² je definovaný pre programové obdobie 2014 - 2020 v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 takto:

Nezrovnalosť - akékoľvek porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní EŠIF, dôsledkom čoho je alebo by bol negatívny dopad na rozpočet Únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom.

Súvisiace definície pojmov:

„**systémová nezrovnalosť**“ je každá nezrovnalosť, ktorá sa môže vyskytnúť opakovane, s vysokou pravdepodobnosťou výskytu pri podobnom type operácií a ktorá je dôsledkom závažného nedostatku účinného fungovania systému riadenia a kontroly, a to vrátane nestanovenia vhodných postupov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej len „všeobecné nariadenie“) a pravidiel pre jednotlivé fondy;

„**závažný nedostatok v účinnom fungovaní systému riadenia a kontroly**“ je nedostatok, ktorý vyžaduje podstatné zlepšenie systému, ktorý vystavuje EŠIF závažnému riziku nezrovnalostí a ktorého existencia nie je zlučiteľná s auditorským stanoviskom bez výhrad k fungovaniu systému riadenia a kontroly;

„**finančná oprava**“ sa na účely tohto dokumentu rozumie úprava výdavkov následkom porušenia uplatniteľného práva Únie alebo vnútroštátneho práva, ktoré boli vykázané Európskej komisii alebo sú predmetom schvaľovania na národnej úrovni. Finančnú opravu je možné vykonať režimom *ex ante*, t.j. vo fáze pred schválením a úhradou deklarovaných výdavkov alebo režimom *ex post*, t.j. vo fáze po schválení a realizovanej úhrade deklarovaných výdavkov. Európska komisia pri rozhodovaní o finančnej oprave dodržiava zásadu proporcionality tým, že zohľadní povahu a závažnosť porušenia uplatniteľného práva Únie alebo vnútroštátneho práva a jeho finančné dôsledky pre rozpočet EÚ. Členské štáty vykonávajú požadované finančné opravy v súvislosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami zistenými v jednotlivých fázach implementácie a financovania operácií a programov;

„**hospodársky subjekt**“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na poskytnutí pomoci z európskych štrukturálnych a investičných fondov („EŠIF“), s výnimkou členského štátu, ktorý svoje právomoci vykonáva ako orgán verejnej správy;

„**prvé administratívne alebo súdne vyšetrovanie / zisťovanie**“ sa rozumie prvé písomné hodnotenie príslušného orgánu, buď administratívne alebo súdne, ktoré na základe konkrétnych faktov uvádza existenciu nezrovnalostí bez toho, aby bola dotknutá možnosť následnej opravy alebo odvolania tohto záveru následkom vývoja v priebehu administratívnych alebo právnych postupov;

„**podозrenie z podvodu**“ sa rozumie nezrovnalosť, na základe ktorej sa začne správne a / alebo súdne konanie na národnej úrovni s cieľom určiť, či došlo k úmyselnému konaniu, a to najmä k podvodu podľa čl. 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev.

Pre oblasť posudzovania podozrení z podvodu Európska komisia vypracovala pracovný dokument „Informácia k indikátorom podvodu v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a Kohézneho fondu“, ktorý

² Pod pojmom „nezrovnalosť“ sa rozumie aj podozrenie z nezrovnalostí.

okrem najčastejších indikátorov podvodu v oblasti zmlúv, verejného obstarávania, pracovných výdavkov a poskytovania konzultačných služieb uvádza základné členenie podvodu podľa ACFE³.

ACFE člení podvody do 3 typov pre určenie oblasti, v ktorých sa podvody vyskytujú:

- ⇒ úmyselná manipulácia s finančnými výkazmi (napr. nesprávne oznamovaný príjem / výnos),
- ⇒ odcudzenie/prisvojenie si huteľného alebo nehnuteľného majetku (napr. podvodná refundácia výdavkov),
- ⇒ korupcia (napr. podplácanie, prijímanie úplatku, podvodné zmanipulovanie ponúk, utajený konflikt záujmov, sprenevera).

V oblasti zmlúv a verejného obstarávania uvedený dokument precizuje indikátory podvodov týkajúcich sa korupcie, podplácania, prijímania úplatku, získania provízie, utajeného konfliktu záujmov, tajne dohodnutých ponúk, nevyvážených ponúk, zmanipulovania určenia bližších špecifikácií pri požiadavkách na ponuky, úniku informácií pri ponuke, manipulácií ponúk, neoprávnených ohodnotení jediného dodávateľa, kúpy tovarov zámerne rozdelených na viac častí viacerými zmluvami, nesprávneho účtovania nákladov, chybné ocenenie / stanovenie ceny, nedodržanie zmluvných podmienok, falošných, zvyšovaných a duplicitných faktúr, neexistujúcich poskytovateľov služieb / dodávateľov, zámeny produktu špecifikovanom v zmluve.

V oblasti personálnych výdavkov a poskytovania konzultačných služieb sa precizujú indikátory podvodov týkajúce sa fiktívnych pracovných výdavkov, nadčasov, poskytovania konzultačných služieb a kategórií prác.

2.2 Vymedzenie pojmu nezrovnalosť z hľadiska úpravy právnych predpisov SR

Významným nástrojom zabezpečenia a aj uplatňovania systému ochrany finančných záujmov EÚ v podmienkach SR je **zmluva o NFP, uzavretá medzi RO a prijímateľom**. Na základe tohto zmluvného dokumentu sa RO zaväzuje, že poskytne nenávratný finančný príspevok prijímateľovi v súlade s ustanoveniami zmluvy o NFP a s platnými a účinnými všeobecne záväznými právnymi predpismi SR a právnymi aktmi EÚ. Predmetná zmluva o NFP rovnako zaväzuje prijímateľa prijať a použiť poskytnutý nenávratný finančný príspevok v súlade s podmienkami určenými v zmluve o NFP a projekt realizovať riadne a včas. Práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o NFP pre obe zmluvné strany sa dotýkajú oblasti zabezpečenia ochrany finančných záujmov EÚ v SR, a to aj prostredníctvom definovania porušenia zmluvy o NFP a rešpektujúc požiadavky právnych predpisov EÚ a SR.

V praxi môžu nastať prípady, kedy sa za nezrovnalosť (v zmysle vyššie uvedeného) považuje aj porušenie právnych predpisov EÚ a/alebo SR, ktoré vo svojich ustanoveniach chránia finančné záujmy EÚ. Ako aj prípady, kedy nezrovnalosť nemusí vždy predstavovať porušenie právneho predpisu SR a naopak, porušenie právneho predpisu SR nemusí vždy zodpovedať nezrovnalosti.

Nezrovnalosť vznikne v dôsledku porušenia právnych predpisov EÚ alebo SR, príp. porušením zmluvných dokumentov, ktoré upravujú pravidlá a podmienky pre poskytnutie a použitie prostriedkov EÚ a prostriedkov SR, úmyselného alebo spôsobeného z neobstarávateľnosti, pričom toto porušenie vyplýva z konania alebo opomenutia konania subjektu (RO alebo prijímateľa) a jeho dôsledkom je alebo by mohlo byť poškodenie rozpočtu EÚ alebo rozpočtu verejnej správy.

V súvislosti so vzniknutou nezrovnalosťou je potrebné špecifikovať, či konkrétny zistený nedostatok je:

- ⇒ porušením legislatívy EÚ alebo
- ⇒ porušením legislatívy SR alebo
- ⇒ porušením legislatívy EÚ a súčasne porušením legislatívy SR alebo
- ⇒ porušením alebo nesplnením podmienok zmluvy o NFP.

V nasledujúcich častiach tejto kapitoly sú popísané najčastejšie prípady vzniku nezrovnalostí pri financovaní projektov zo štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu v dôsledku porušenia právnych predpisov, ktoré sa v implementačnej praxi vyskytujú, a to najmä nezrovnalosť ako:

1. porušenie finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy;
2. trestný čin podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon;
3. porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a rozhodnutia EK C(2013) 9527;
4. porušenie zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve.

2.2.1 Nezrovnalosť ako porušenie finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy

Vo vzťahu k finančným prostriedkom EÚ a finančným prostriedkom SR, má na vznik nezrovnalosti priamy vplyv porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy“), pričom § 31 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy definuje jednotlivé druhy porušenia finančnej disciplíny. Jednotlivé prípady zistení, zistených skutočností a nedostatkov je potrebné posudzovať individuálne, nakoľko nezrovnalosť nemusí vždy predstavovať porušenie finančnej disciplíny a naopak porušenie finančnej disciplíny nemusí vždy zodpovedať nezrovnalosti.

Ak ide o porušenie alebo nesplnenie podmienok zmluvy o NFP, ktoré neznamená porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písmena a), b), c), d) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a s ktorým sa spája povinnosť vrátenia NFP alebo jeho častí, pričom prijímateľ takýto NFP alebo jeho časť nevrátil postupom určeným v zmluve

³ Asociácia certifikovaných vyšetrovateľov podvodného konania.

o NFP, bude sa na toto porušenie podmienok zmluvy o NFP aplikovať ustanovenie druhej vety § 31 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Nezrovnalosť môže predstavovať aj nesplnenie povinnosti podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, za ktoré je uložená pokuta podľa § 32 citovaného zákona.

Podľa ustanovenia § 31 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy „subjekt verejnej správy, ktorý porušil finančnú disciplínu, je povinný uplatniť voči zamestnancovi zodpovednému za porušenie finančnej disciplíny postup podľa osobitných predpisov“ (napríklad podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. podľa zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov). Ak sa verejné prostriedky poskytnú za podmienok (napr. zmluvy o NFP), ktorých nesplnenie je spojené s povinnosťou ich vrátenia, uplatní sa pri porušení týchto podmienok rovnaký postup vrátane sankcie ako pri porušení finančnej disciplíny podľa § 31 odseku 1 písm. b).

Pri hospodárení s prostriedkami EÚ a prostriedkami ŠR môže mať na vznik nezrovnalosti priamy dopad porušenie pravidiel a podmienok riadiacim orgánom, sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom alebo platobnou jednotkou pri ich poskytovaní prijímateľovi najmä podľa § 31 ods. 1 písm. m) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

V súlade s ustanovením § 31 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ak je porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. a) až i) cit. zákona aj porušením povinností ustanovených osobitným predpisom, uložia sa sankcie za porušenie finančnej disciplíny podľa tohto zákona, ak sa za takéto porušenie neukladajú sankcie podľa osobitného predpisu.

2.2.2 Nezrovnalosť ako trestný čin podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon

Jednou z podmienok pre kategorizáciu protiprávneho konania ako trestného činu je podľa príslušných ustanovení Trestného zákona prekročeniu finančného limitu „malej škody“ (škoda prevyšujúca sumu 266 EUR), ak tento zákon v osobitnej časti vyžaduje v základnej skutkovej podstate spôsobenie škody ako majetkový následok trestného činu a neuvádza jej výšku, má sa za to, že musí byť spôsobená aspoň škoda malá.

Ustanovenie § 261 ods. 1 Trestného zákona definuje trestný čin „Poškodzovania finančných záujmov ES“ takto:

„Kto použije alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, z rozpočtu spravovaného Európskymi spoločenstvami alebo v zastúpení Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožní spôsobenie sprenevery, alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.“

„Kto z neobstarávateľnosti poškodí finančné záujmy Európskych spoločenstiev, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok (§ 263 TZ). Kto poruší alebo nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie v riadení alebo kontrole činnosti osôb ním riadených, a tým umožní spáchanie trestného činu podľa § 261 ods. 1 TZ, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.“ (§ 262 ods. 1 TZ).

Druhým najčastejším trestným činom, ktorý má vplyv na vznik nezrovnalosti je „Subvenčný podvod“, pričom v tomto prípade ide vždy o úmyselné konanie.

Podľa ustanovenia § 225 ods. 1 TZ: „Kto vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa zákona alebo iného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov“.

„Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto neoprávnene získajú dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce použije v rozsahu väčšom na iný ako určený účel.“ (§ 225 ods. 2 TZ).

„Odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel potrestá, ak ako zamestnanec, člen, zástupca alebo iná osoba oprávnená konať za toho, kto dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce poskytuje, umožní získať dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce tomu, o kom vie, že nespĺňa podmienky určené na jeho poskytnutie.“ (§ 225 ods. 3 TZ).

Nezrovnalosť vzniká aj naplnením skutkovej podstaty trestného činu „Machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe“. Podľa ustanovenia § 266 TZ:

„Kto v súvislosti s verejným obstarávaním alebo verejnou dražbou v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech koná v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní alebo verejnej dražbe alebo dojedná niektorému súťažiteľovi alebo účastníkovi verejnej dražby prednosť alebo výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov alebo účastníkov verejnej dražby, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.“

„Kto sa dopustí machinácií v súvislosti s verejným obstarávaním tým, že

- a) závažnejším spôsobom konania prinúti iného, aby sa zdržal účasti na verejnom obstarávaní,
- b) inému poskytne, ponúkne alebo sľúbi majetkový alebo iný prospech za to, že sa zdrží účasti na verejnom obstarávaní, alebo
- c) žiada alebo prijme majetkový alebo iný prospech za to, že sa zdrží účasti na verejnom obstarávaní, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov“ (§ 267 TZ).

Nie je vylúčené, aby vzniknutou nezrovnalosťou bol spáchaný aj iný trestný čin uvedený v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, napr. trestný čin podvodu, trestné činy korupcie, prijímania úplatku, podplácania a atď.

V rámci Prezídia Policajného zboru reorganizáciou dvoch vrcholových policajných úradov – Úradu boja proti organizovanej kriminalite a Úradu boja proti korupcii a ich následnom zlúčení vzniká s účinnosťou od 1.12.2012 nový útvar s názvom **Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru**. Touto reorganizačnou zmenou je zriadená aj Zásahová skupina Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, ktorá vykonáva zásah buď samostatne alebo v súčinnosti s inými útvarmi Policajného zboru, alebo v spolupráci s orgánmi finančnej správy. **NAKA PZ** prevzala do svojej vecnej pôsobnosti dokumentovanie trestných činov Poškodovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 až § 263 Trestného zákona.

2.2.3 Nezrovnalosť ako porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a rozhodnutia EK C(2013) 9527

Projekty financované zo štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu v rámci realizácie podliehajú postupom verejného obstarávania v súlade s podmienkami stanovenými právnym rámcom EÚ a vnútroštátnym právom SR, najmä podmienkami zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní) a zákona č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku). Riadiace orgány, certifikačný orgán a orgán auditu overujú dodržiavanie pravidiel a princípov VO vyplývajúcich zo Zmluvy o fungovaní EÚ definovaných príslušnými právnymi aktmi EÚ a zákonom č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní prijímateľom pri realizácii projektu, a to najmä zákonnosť a dodržiavanie princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, transparentnosť, hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a účelnosť.

V súvislosti s verejným obstarávaním sú v zákone č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní ustanovené konania jednotlivých subjektov (verejný obstarávateľ a obstarávateľ) a správne delikty, ktoré môžu byť zároveň nezrovnalosťou, a za ktoré Úrad pre verejné obstarávanie môže udeliť sankcie. Sankcie uložené prijímateľom ÚVO podľa zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní nepredstavujú finančnú opravu voči rozpočtu EÚ a nie sú odvádzané do rozpočtu EÚ, predstavujú príjem štátneho rozpočtu SR.

V prípade, ak bolo zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole ÚVO, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, je potrebné predmetné porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania preskúmať z pohľadu naplnenia podmienok Rozhodnutia EK C(2013) 9527 o určení finančných opráv, ktoré má Komisia uplatňovať na výdavky financované Úniou v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania a súvisiaceho metodického usmernenia EK. V časti 2 predmetného metodického usmernenia EK sú určené najčastejšie typy nezrovnalostí ako porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania, pričom ostatné porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania nad rámec metodického usmernenia EK sa posudzujú analogicky s prihliadnutím na princíp proporcionality. EK pri posudzovaní jednotlivých prípadov porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania zohľadňuje výkladové pravidlá Úradu pre verejné obstarávanie.

Pre jednotlivé typy EK stanovila rozpätie percentuálnych sadzieb finančných opráv 5 %, 10 %, 25 % a 100 %, ktoré majú byť uplatňované na predmet zákazky financovanej v rámci zmluvy o NFP. V prípade, že v rámci jedného verejného obstarávania sú zistené viaceré porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, percentuálne sadzby finančných opráv sa nekumulujú, ale uplatní sa najvyššia percentuálna sadzba. V prípade zisteného porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, ktoré súčasne zvýhodňuje uchádzača/viacero uchádzačov alebo v rámci procesu verejného obstarávania sa potvrdil podvod, uplatní sa 100 % finančná oprava na predmetnú zákazku.

Finančná oprava sa uplatňuje na predmet zákazky financovanej z NFP, v prípade, že časť výdavkov ešte nebola poskytnutá na predmet zákazky, zodpovedajúca sadzba finančnej opravy sa uplatní aj na všetky budúce výdavky ešte predtým, ako sú tieto výdavky deklarované a certifikované vo výkaze výdavkov k žiadosti o platbu na EK / účte tak, aby celková hodnota oprávnených výdavkov z predmetnej zákazky a celková hodnota uplatnenej finančnej opravy z predmetnej zákazky zostali po konečnom dofinancovaní zákazky zachované v príslušnom pomere.

V prípade, ak riadiaci orgán v rámci kontroly VO identifikuje nedodržanie princípov a postupov VO, resp. porušenie pravidiel stanovených v legislatíve SR a EÚ, pričom toto pochybenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok VO, ďalší postup upravuje CKO v metodickom pokyne pre oblasť vecného posudzovania a určovania % sadzieb finančných opráv za porušenie VO, pričom ostatné aspekty uplatňovania finančných korekcií s ohľadom na spôsob financovania, resp. preplácania výdavkov s už uplatnenou finančnou opravou je upravený týmto metodickým usmernením.

Vysporiadanie finančných vzťahov z titulu nezrovnalosti, resp. postup riadiaceho orgánu pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania upravuje pre programové obdobie 2014 - 2020 ustanovenie § 41 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku a časť 4.7.1 tohto usmernenia.

2.2.4 Nezrovnalosť ako porušenie zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve

Nezrovnalosťou môže byť konanie alebo opomenutie konania prijímateľa, ktorý je účtovnou jednotkou podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, vedúce k zisteniam porušenia povinností vyplývajúcich z ustanovení zákona o účtovníctve. Ide najmä o porušenie povinností ustanovených v § 8 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v

znení neskorších predpisov viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Jednotlivé prípady zistení porušenia ustanovení zákona je potrebné posudzovať individuálne.

Príkladom nezrovnalostí ako porušenia zákona 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov je napr. nesplnenie náležitostí účtovného dokladu podľa § 10 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, nezaúčtovanie všetkých účtovných prípadov (napr. príjmov z projektu, poskytnutia NFP) a pod.

Nezrovnalosťou vyplývajúcou z nedodržania zmluvných záväzkov môže byť napr.:

- nesplnenie podmienok pre účtovnú jednotku podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a v súlade s nimi nevedenie účtovníctva podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v účtovných obdobiach, v ktorom realizuje projekt, ak sa prijímateľ v zmluve o NFP, zaviazal splniť podmienky pre účtovnú jednotku podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
- v rámci účtovníctva prijímateľa neúčtovanie o skutočnostiach súvisiacich s realizáciou projektu, ktoré sú predmetom účtovníctva
  - o na analytických účtoch a v analytickej evidencii, ak prijímateľ účtuje v sústave podvojného účtovníctva alebo
  - o v pomocných knihách a ostatných účtovných knihách, ak prijímateľ účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva, **a to podľa jednotlivých projektov,**
- nevedenie písomných záznamov o spôsobe vedenia analytických účtov a analytickej evidencie v sústave podvojného účtovníctva alebo o spôsobe vedenia záznamov v účtovných knihách v sústave jednoduchého účtovníctva vzťahujúcich sa na projekt, ak sa prijímateľ v zmluve o NFP, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, zaviazal viesť takéto písomné záznamy.

Zmluva o NFP, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, zaväzuje prijímateľa k povinnostiam aj v oblasti uchovávaní účtovnej dokumentácie, ktorých nesplnenie predstavuje nezrovnalosť.

Pre programové obdobie 2014 - 2020 v súlade s § 39 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku:

Prijímateľ a partner, ktorí **sú účtovnou jednotkou**, účtujú o skutočnostiach týkajúcich sa projektu

- v analytickej evidencii a na analytických účtoch v členení podľa jednotlivých projektov, ak účtujú v sústave podvojného účtovníctva,
- v účtovných knihách so slovným a číselným označením projektu v účtovných zápisoch, ak účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva.

Prijímateľ a partner, ktorí **nie sú účtovnou jednotkou**, vedú evidenciu majetku, záväzkov, príjmov a výdavkov týkajúcich sa projektu v účtovných knihách používaných v jednoduchom účtovníctve so slovným a číselným označením projektu pri zápisoch v nich.

3. ASPEKTY POSUDZOVANIA NEDOSTATKU AKO NEZROVNALOSTI A HLAVNÉ TYPY NEZROVNALOSTÍ

Z pohľadu naplnenia podmienok definície nezrovnalosti ako aj ďalších súvisiacich podmienok nariadení EÚ je potrebné **vo fáze zisťovania a posudzovania jednotlivých nedostatkov** a stanovovania konkrétnych postupov riešenia nezrovnalostí na národnej úrovni skúmať z úrovne dotknutých orgánov najmä tieto aspekty:

- porušením akého právneho predpisu nezrovnalosť vznikla (napr. naplnením skutkovej podstaty trestného činu podľa Trestného zákona / porušením ustanovení zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní / porušením ustanovení zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy), resp. či ide o porušenie zmluvy o NFP,
- o aký typ nezrovnalosti z pohľadu systému riadenia a kontroly ide (individuálna nezrovnalosť / systémová nezrovnalosť),
- vplyvom konania / nekonania ktorého subjektu nezrovnalosť vznikla (prijímateľa, RO, CO, OA alebo iného subjektu),
- ide o nedostatok, ktorý je zároveň podozrením z podvodu,
- v rámci akej fázy implementácie projektu nezrovnalosť vznikla (výberový proces žiadostí, pred uzavretím zmluvy o NFP / po uzavretí zmluvy o NFP, pred realizáciou postupu verejného obstarávania / počas realizácie postupu verejného obstarávania, pred úhradou finančných prostriedkov prijímateľovi / po úhrade finančných prostriedkov prijímateľovi, pred ukončením realizácie aktivít projektu / po ukončení realizácie aktivít projektu),
- aký finančný dopad predstavuje nezrovnalosť (nezrovnalosť má / nemá finančný dopad na rozpočet EÚ alebo nezrovnalosť má / nemá finančný dopad na štátny rozpočet), resp. ide o nezrovnalosť s finančným dopadom objavenú pred platbou, relácie na deklarované výdavky na EK a účty.

Na základe posúdenia jednotlivých skutočností a vyhodnotenia vyššie uvedených aspektov je možné nezrovnalosti rozlišovať podľa konkrétnych typov.

Pre správne zatriedenie jednotlivých prípadov nezrovnalostí podľa vecnej kvalifikácie nezrovnalostí na účely sledovania nezrovnalostí Európskym úradom pre boj proti podvodom a monitorovania vývoja nezrovnalostí na národnej úrovni sa využíva **typológia nezrovnalostí a kódovník OLAF** vypracované Európskym úradom pre boj proti podvodom. Kódovník OLAF zahŕňa všetky štatisticky dostupné typy nezrovnalostí a je súčasťou prílohy č. 4 Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020.

Centrálny kontaktný útvar pre OLAF zriadený na ÚV SR spravuje v rámci svojich úloh a kompetencií aj tzv. Národný zoznam nezrovnalostí, ktorý poskytuje historický prehľad identifikovaných prípadov nezrovnalostí na národnej úrovni (individuálnych alebo systémových nezrovnalostiach s dopadom na výkaz výdavkov a s trestnými konaniami) a je dostupný na stránke OCKÚ OLAF.

3.1 Typy nezrovnalostí podľa dopadu na systém riadenia a kontroly

Z pohľadu dopadu na systém riadenia a kontroly sa rozlišujú dva základné typy nezrovnalostí: individuálna nezrovnalosť a systémová nezrovnalosť.

A/ Individuálna nezrovnalosť s väzbou na jeden konkrétny projekt

Individuálna nezrovnalosť sa viaže k jednej operácii, resp. k jednému projektu. Individuálna nezrovnalosť je jednorazová chyba, ktorá je nezávislá od iných chýb v populácii alebo nedostatkov v systéme riadenia a kontroly. V prípade zistenia každej individuálnej nezrovnalosti je RO zároveň povinný overiť a preskúmať, či ide súčasne aj o systémovú nezrovnalosť s dopadom na niektorú z kľúčových požiadaviek (prvkov) uplatňovaného systému riadenia a kontroly⁴. Stanovenie účinných opatrení a postupov na preverenie, či ide o systémovú nezrovnalosť, je RO povinný zapracovať do svojich kontrolných postupov v rámci vnútorného manuálu procedúr RO.

B/ Systémová nezrovnalosť s väzbou na niektorú úroveň programovej štruktúry operačného programu

Systémová nezrovnalosť reprezentuje opakujúci sa nedostatok zistený v rámci viacerých projektov, je dôsledkom závažného nedostatku účinného fungovania systémov riadenia a kontroly, a to vrátane nestanovenia vhodných postupov. V prípade zistenia systémovej nezrovnalosti členský štát je povinný rozšíriť svoje vyšetrovanie na všetky operácie, ktoré by mohli byť negatívne ovplyvnené takýmto nedostatkom.

Audít EK vo svojom overení účinného fungovania systémov riadenia a kontroly vychádza z výsledkov všetkých dostupných systémových auditov a auditov operácií, overenie EK sa týka prostredia vnútornej (národnej) kontroly programu, činností riadenia a kontroly riadiacich orgánov a certifikačného orgánu, auditných činností orgánu auditu a vychádza z overenia súladu s hlavnými požiadavkami uvedenými v tabuľke 1 prílohy č. IV delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 480/2014.

Odstránenie systémoveho nedostatku a súčasne zabezpečenie preventívnych opatrení voči vzniku obdobných systémových nezrovnalostí je prevažne spojené s nutnosťou úpravy / doplnenia postupov v systéme riadenia a kontroly v rámci dotknutej úrovne kľúčových požiadaviek a zodpovedných subjektov. V niektorých prípadoch prijatie nápravných opatrení môže vyústiť aj do zmien kompetenčných, organizačných alebo kapacitných nastavení zodpovedných subjektov.

V prípade, že systémová nezrovnalosť má dopad na zmenu údajov v opise riadiacich a kontrolných systémov, je RO povinný vykonať úpravu nielen vo vnútornom manuáli procedúr, ale aj v samotnom opise riadiacich a kontrolných systémov, ktoré boli predmetom auditu súladu orgánu auditu a informovať o týchto úpravách orgán auditu.

Rámcové pravidlá evidovania nezrovnalostí s finančným dopadom v systéme ITMS2014+

Podmienky evidovania údajov o individuálnych a systémových nezrovnalostiach v systéme ITMS2014+ budú upravené v osobitnom manuáli vydanom sekciou európskych fondov Ministerstva financií SR. V rámci spracovania nezrovnalostí v systéme ITMS2014+ budú vytvorené **špecifické podmienky evidovania nezrovnalosti s finančným dopadom, ktoré je nevyhnutné evidovať vždy na úrovni deklarovaných výdavkov v žiadosti o platbu prijímateľa.**

Nezrovnalosť je možné v systéme ITMS2014+ zaevidovať ako:

A/ Individuálnu nezrovnalosť

A1/ Individuálnu nezrovnalosť voči dlžníkovi prijímateľovi

A2/ Individuálnu nezrovnalosť voči dlžníkovi orgánu

Evidencia nezrovnalosti ako „individuálnej nezrovnalosti“ voči dlžníkovi prijímateľovi sa vo všeobecnosti využíva najčastejšie, **viaže sa k projektu a eviduje sa na najnižšiu úroveň deklarovaného výdavku v žiadosti o platbu prijímateľa.**

Individuálnu nezrovnalosť je možné evidovať aj voči dlžníkovi orgánu – riadiacemu orgánu alebo sprostredovateľskému orgánu **v prípade, že nedostatok**

- ✓ **nenaplnia povahu / charakter systémoveho nedostatku (systémovej nezrovnalosti)**
- ✓ **prijímateľ je mimo právneho záväzku plynúceho z nezrovnalosti.**

B/ Nezrovnalosť k programovej štruktúre voči dlžníkovi orgánu

Evidencia nezrovnalosti ako „nezrovnalosti k programovej štruktúre“ voči dlžníkovi orgánu sa využíva v prípade identifikovaného nedostatku / skupiny nedostatkov, ktorý / é sa vyskytuje / ú súčasne vo viacerých projektoch, v prípade, že ide o systémový nedostatok / nedostatky. nezrovnalosť k programovej štruktúre má priradený príznak „systémová“. Každá evidencia nezrovnalosti k programovej štruktúre s finančným dopadom musí mať jednoznačne vymedzený rozsah neoprávnených výdavkov, t.j. napr. vymedzením obdobia deklarovania výdavkov na EK, priradenia ku konkrétnym účtom alebo iných parametrov podľa typu finančnej opravy, ktorú reprezentuje systémová nezrovnalosť - paušálna finančná oprava alebo extrapolovaná finančná oprava

Rámcové pravidlá a podmienky evidovania nezrovnalostí a finančných opráv v systéme ITMS2014+, ako aj doklady finančných opráv spracovávaných certifikačným orgánom v rámci priebežných žiadostí o platbu na EK a účtov budú doplnené po vydaní príslušných metodických usmernení Európskou komisiou v konečnom znení prostredníctvom aktualizácie tohto usmernenia.

⁴ Kľúčové požiadavky na systémy riadenia a kontroly a ich klasifikácia sú uvedené v prílohe č. IV delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 480/2014.

3.2 Typy nezrovnalostí podľa fázy implementácie programu a projektu

V rámci každej fázy implementácie a realizácie programu a projektov môže vzniknúť nezrovnalosť. Spravidla platí, že z pohľadu rizika vzniku systémových chýb, resp. systémových nezrovnalostí ako dôsledku zlyhania niektorej z kľúčových požiadaviek systému riadenia a kontroly a z toho plynúcej výšky finančných dôsledkov na štátny rozpočet SR, zásadnejší vplyv majú práve nezrovnalosti vznikajúce pred zahájením samotnej finančnej realizácie projektu, ide najmä o tieto kritické fázy implementácie programu a projektu:

- proces nastavovania **podmienok výziev a vyhlasovania výziev** na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (napr. podmienky poskytnutia príspevku, oprávnenosť žiadateľa, oprávnenosť aktivít realizácie projektu, oprávnenosť výdavkov realizácie projektu, oprávnenosť miesta realizácie projektu, kritériá pre výber projektov, oprávnenosť partnera, oprávnenosť cieľovej skupiny, oprávnenosť užívateľa, časový rámec oprávnenosti výdavkov)
- **hodnotiaci a výberový proces** žiadostí o nenávratný finančný príspevok (napr. kritériá pre výber projektov, kontrola formálnej správnosti žiadostí, odborné hodnotenie žiadostí, výber a schvaľovanie žiadostí o NFP, objektívnosť hodnotiaceho procesu, transparentnosť hodnotiaceho a výberového procesu, korektnosť pridelovania bodov počas výberového konania, korektné overenie prevádzkovej, finančnej a administratívnej kapacity žiadateľa)
- **proces uzatvárania zmlúv** o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (napr. rešpektovanie výsledkov záverečnej správy výberovej komisie - výsledkov schvaľovacieho procesu žiadostí, príprava formuláru zmluvy o NFP, úprava a modifikácia znenia zmluvy o NFP, kontrola formálnej správnosti dokumentov, príloh a údajov)
- proces nastavenia **pravidiel a podmienok poskytnutia štátnej pomoci**
- **proces realizácie verejného obstarávania pred uzavretím zmluvy o NFP**, kedy RO vykonáva administratívnu kontrolu postupu verejného obstarávania spravidla až po podpise zmluvy / dodatku zmluvy medzi prijímateľom s úspešným uchádzačom (viď časť 2. Hlavné typy nezrovnalostí a sadzobník EK podľa Rozhodnutia EK C(2013) 9527 o určení finančných opráv, ktoré má Komisia uplatňovať na výdavky financované Úniou v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania).

Fázy finančnej realizácie projektu a nezrovnalosti, ktoré vznikajú až v procese po zahájení finančných transakcií prijímateľovi, vyplývajú najčastejšie z porušení podmienok zmluvy o NFP, resp. porušení legislatívy EÚ alebo SR konaním, resp. opomenutím konania zo strany prijímateľa. Zistené nedostatky plynúce z porušení spôsobených konaním prijímateľa majú za následok vznik individuálnych nezrovnalostí, ktoré sú ohraničené úrovňou projektu a finančné dôsledky v týchto prípadoch znáša prijímateľ.

3.3 Typy nezrovnalostí podľa finančného dopadu

Z pohľadu finančného dopadu sa rozlišujú tri typy nezrovnalostí: nezrovnalosť bez finančného dopadu, nezrovnalosť s finančným dopadom a kombinovaná nezrovnalosť.

3.3.1 Nezrovnalosť bez finančného dopadu

Nezrovnalosť bez finančného dopadu, ide o nezrovnalosť, ktorú v iniciálnej fáze zistenia nie je možné finančne vyčíslit⁵ (napr. podozrenie z nezrovnalosti sa nachádza v stave počiatočného preverovania ÚVO alebo PMÚ) alebo ku ktorej sa neviaže povinnosť vysporiadať finančné prostriedky (napr. nesprávne vedenie účtovníctva) alebo ak bola nezrovnalosť zistená vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi (ide o prípady podozrenia z podvodu, porušenia verejného obstarávania alebo systémové nedostatky).

Vo vzťahu k nezrovnalostiam bez finančného dopadu je Slovenská republika povinná oznamovať iba prípady nezrovnalostí zistených vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi, ak ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu alebo prípady, ktoré predchádzajú konkurzu prijímateľa.

Na národnej úrovni sa pri nezrovnalostiach bez finančného dopadu formálne zdokumentujú⁶ prípady:

- ✓ podozrenia z podvodu
- ✓ porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania
- ✓ porušenia právnych predpisov EÚ a SR / systémové nedostatky s následkom sankcie vo forme finančnej opravy voči výdavkom vykázaným Európskej komisii alebo finančný dôsledok na výdavky projektu, resp. už vyplatené žiadosti o platbu prijímateľovi alebo budúce výdavky deklarované prijímateľom v žiadostiach o platbu.

Vo vzťahu k nezrovnalostiam bez finančného dopadu a zároveň prípadom podozrenia z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné povinné osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin (bližšie uvádza časť 4.4. tohto usmernenia).

3.3.2 Nezrovnalosť s finančným dopadom

Z hľadiska vzniku a odhaľovania nezrovnalostí v jednotlivých fázach implementácie a realizácie projektov na národnej úrovni je

⁵ ak sa výhradne z objektívnych dôvodov nedá stanoviť množstvo a suma položiek výdavkov, ktoré boli vynaložené v rozpore so zákonom, vyčíslil sa neoprávnená suma z najnižšej kvantifikovateľnej úrovne, napr. z úrovne položiek rozpočtu projektu, z celej sumy oprávnených výdavkov preplatených zo zmluvy uzatvorenej s dodávateľom alebo z celej sumy oprávnených výdavkov projektu / zmluvy o NFP.

⁶ Nezrovnalosť sa na národnej úrovni formálne zdokumentuje na základe vypracovania a schválenia správy o zistenej nezrovnalosti.

potrebné rozlišovať z hľadiska realizácie finančných tokov tieto druhy nezrovnalostí s finančným dopadom:

A/ Príslušnosť neoprávnených výdavkov (v nezrovnalosti) k žiadosti o platbu prijímateľa, súhrnnej žiadosti o platbu⁷ a žiadosti o platbu na EK

- **nezrovnalosť s finančným dopadom len na výdavky štátneho rozpočtu SR** v prípade, ak bola nezrovnalosť - podozrenie z podvodu zistené vo fáze pred schválením dotknutých výdavkov v súhrnnej žiadosti o platbu;
- **nezrovnalosť s finančným dopadom na výdavky schválené v súhrnnej žiadosti o platbu** v prípade, ak bola nezrovnalosť zistená vo fáze, kedy dotknuté výdavky boli schválené v súhrnnej žiadosti o platbu a neboli vykázané vo výkaze výdavkov v žiadosti o platbu na Európsku komisiu;
- **nezrovnalosť s finančným dopadom na výdavky vykázané Európskej komisii v žiadosti platbu na Európsku komisiu** v prípade, ak bola nezrovnalosť zistená vo fáze, kedy dotknuté výdavky boli už vykázané vo výkaze výdavkov v žiadosti o platbu na Európsku komisiu;

Z pohľadu požiadaviek a zabezpečenia správneho výkazníctva nezrovnalostí (mínusových hodnôt) v žiadostiach o platbu na EK a finančných výkazoch k účtom podľa podmienok implementačného nariadenia (EÚ) č. 1011/2014 a pripravovaného metodického usmernenia EK k sumám stiahnutým, k sumám vráteným, k sumám vymáhaným a nevykázateľným sa finančné údaje deklarovaných výdavkov na EK sledujú podľa týchto relácií:

B/ Príslušnosť neoprávnených výdavkov (v nezrovnalosti) deklarovaných v žiadosti o platbu na EK k účtovnému roku a momentu zistenia nezrovnalosti (dátum alebo obdobie)

Pre neoprávnené výdavky nezrovnalosti deklarované na EK v účtovnom roku od 1.7. roku N do 30.6. roku N+1 platí:

- **Ak sa nezrovnalosť zistí v období od 1.7. roku N do 31.7. roku N+1, resp. do predloženia záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK daného účtovného roku:**
  - finančná oprava sa vykoná už v rámci priebežných žiadostí o platbu na EK prebiehajúcего účtovného roka, resp. najneskôr v rámci záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EKalebo
  - finančná oprava sa vykoná po skončení účtovného roka v rámci účtov predložených EK do 15.2. roku N+2.
- **Ak sa nezrovnalosť zistí v období od 1.8. roku N+1 do 15.2. roku N+2 (od predloženia záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK do termínu predloženia účtov 15.2. roku N+2):**
  - finančná oprava sa vykoná v rámci účtov predložených EK do 15.2. roku N+2.
- **Ak sa nezrovnalosť zistí po termíne predloženia účtov 15.2. roku N+2:**
  - finančná oprava sa vykoná v rámci priebežných žiadostí o platbu na EK práve prebiehajúcего účtovného roka, resp. najneskôr v rámci záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK.

3.3.3 Nezrovnalosť kombinovaná

Nezrovnalosť kombinovaná s finančným dopadom ako aj bez finančného dopadu vzniká v prípade, ak bola nezrovnalosť zistená vo fáze, kedy časť dotknutých výdavkov už bola vyplatená prijímateľovi / schválená v súhrnnej žiadosti o platbu / vykázaná v žiadosti platbu na Európsku komisiu a časť finančnej opravy sa týka budúcich výdavkov, ktoré prijímateľ deklaruje v žiadostiach o platbu (ide najmä o prierezové porušenia / nedostatky, najmä prípady porušenia verejného obstarávania).

Podrobnosti administrácie kombinovanej nezrovnalosti ako porušenia verejného obstarávania sú uvedené v časti 4.4. tohto usmernenia.

3.4 Typy nezrovnalostí podľa druhu zavinenia

Nezrovnalosť vzniká v dôsledku porušenia právnych predpisov EÚ alebo Slovenskej republiky, ktoré upravujú poskytnutie alebo použitie finančných prostriedkov EÚ a finančných prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie. Pre vznik nezrovnalosti forma zavinenia nie je rozhodujúca, nezrovnalosti, ktoré majú charakter trestných činov (napr. trestný čin poškodzovania finančných záujmov ES, trestný čin podvodu, trestné činy korupcie, prijímania úplatku, podplácania, nepriama korupcia atď.) sú nezrovnalosti spôsobené úmyselným konaním alebo z nedbanlivosti.

Úmyselná nezrovnalosť - ide o také konanie / opomenutie konania zo strany subjektu zapojeného do systému riadenia a kontroly, ktoré bolo vykonané za účelom obohatenia seba alebo iného subjektu v rozpore so všeobecne záväznými platnými predpismi alebo záväznými dokumentmi.

Nezrovnalosť z nedbanlivosti - ide o konanie / opomenutie konania zo strany subjektu zapojeného do systému riadenia a kontroly spôsobené jeho nedbanlivosťou. Patria sem najmä chyby a omyly.

⁷ Na účely tohto usmernenia sa v prípade súhrnnej žiadosti o platbu rozumie aj mimoriadna súhrnná žiadosť o platbu v celom dokumente.

4. FÁZY NEZROVNALOSTÍ

Proces odhalovania, zisťovania a monitorovania vývoja nezrovnalosti prechádza vývojovými štádiami v závislosti od momentu zistenia nezrovnalosti a charakteru konania subjektu, ktorý spôsobil nezrovnalosť, čím došlo k porušeniu právnych predpisov EÚ alebo SR. V každom prípade od momentu odhalenia alebo zistenia nezrovnalosti je potrebné nezrovnalosť na národnej úrovni monitorovať, a to z úrovne subjektu, ktorý odhalil alebo zistil nezrovnalosť a súčasne aj z úrovne riadiaceho orgánu, ktorému je zistená a zdokumentovaná nezrovnalosť vždy oznámená. V závislosti od podmienok odhalenia a zistenia nezrovnalosti, jednotlivé prípady nezrovnalostí sú administrované v rámci nasledujúcich fáz spracovania a procesov, pričom v implementačnej praxi sa vyskytujú prípady, kedy nie všetky fázy musia byť uplatnené:

Jednotlivé fázy vývoja nezrovnalosti viažuce sa na finančné riadenie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020 sú rozpracované v nasledujúcich častiach tohto usmernenia.

4.1 Vznik nezrovnalosti

V nadväznosti na definíciu nezrovnalosti v časti 2 tohto usmernenia, **nezrovnalosť vzniká konaním alebo opomenutím konania hospodárskeho subjektu, ktorým dochádza k poškodeniu všeobecného rozpočtu EÚ alebo by k takému poškodeniu mohlo dôjsť** a zároveň sa týmto konaním alebo opomenutím konania porušuje niektoré ustanovenie právnych predpisov EÚ a / alebo SR.

Moment vzniku nezrovnalostí = moment konania subjektu, resp. opomenutia konania subjektu

Moment vzniku nezrovnalosti vždy predchádza momentu zistenia nezrovnalosti.

Moment vzniku nezrovnalosti nie je viazaný až na finančnú realizáciu výdavkov projektu alebo úhradu žiadosti o platbu prijímateľovi. Dôsledné určenie podmienok vzniku nezrovnalosti (momentu, zodpovedného subjektu a konkrétneho porušenia legislatívy alebo zmluvných podmienok) podmieňuje náležité preskúmanie skutkového stavu, ktorý sa viaže na rozhodujúce konanie alebo opomenutie konania v danom čase a presné identifikovanie zodpovedného subjektu za toto konanie podľa podmienok časti 3.3. tohto usmernenia.

4.2 Prvá informácia o nezrovnalosti

Získať prvú informáciu o existujúcej nezrovnalosti je možné v rámci výkonu administratívnej kontroly alebo kontroly na mieste, certifikačného overenia, systémového auditu alebo auditu operácií na základe posudzovania a overovania jednotlivých skutočností z predložených dokladov (napr. z jednotlivých faktúr pri vedení účtovníctva v momente, keď kontrola / overenie / audit nie sú ešte oficiálne skončené) alebo preverenia skutkového stavu veci v rámci kontroly / auditu priamo na mieste. Pre iníciaľne zdokumentovanie nezrovnalosti nie je nevyhnutné až potvrdenie nezrovnalosti na základe právoplatného rozhodnutia v správnom alebo súdnom konaní. Prvú informáciu môže zistiť relevantný orgán aj z anonymného podnetu alebo z masovo-

telekomunikačných prostriedkov. Na základe takejto prvej informácie o nezrovnalosti je potrebné prijať opatrenia na ďalšie preskúmanie nezrovnalosti, jej zdokumentovanie a následné riešenie.⁸

Prvé informácie o nezrovnalostiach alebo podozrení z podvodu môžu plynúť aj z interných zdrojov organizácie zodpovedného subjektu zapojeného do implementácie fondov EÚ, a to v rámci režimu oznamovania nekalých praktík na pracovisku alebo v zmysle naplňovania oznamovacích povinností štátneho zamestnanca podľa § 60 zákona č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vedúcemu zamestnancovi alebo orgánu činnému v trestnom konaní stratu, prípady poškodenia, zničenia a zneužitia majetku vo vlastníctve alebo v správe služobného úradu. Zároveň prvé zdroje informácií o potenciálnych nezrovnalostiach alebo podozreniach z podvodu môžu plynúť aj z písomných oznámení štátneho zamestnanca, ak sa domnieva, že pokyn, ktorý mu bol uložený, je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo so služobnými predpismi, v takomto prípade je štátny zamestnanec povinný písomne upozorniť na túto skutočnosť vedúceho zamestnanca skôr, ako tento pokyn začne plniť (ak vedúci zamestnanec trvá na splnení pokynu, je povinný oznámiť to štátnemu zamestnancovi písomne).

Z dôvodu preukázania identifikovania nedostatku národným kontrolným alebo správnym orgánom a zabezpečenia včasného zaznamenania nezrovnalosti v systéme ITMS2014+ v rozhodujúcom momente, je potrebné zaznamenávať aj prípady identifikovaných nedostatkov, ktoré sa nachádzajú v stave počiatočného preverovania na úrovni kontrolných orgánov, správnych orgánov, súdnych orgánov alebo orgánov činných v trestnom konaní SR. Patria sem nezrovnalosti zistené národným kontrolným alebo správnym orgánom (najmä riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán alebo certifikačný orgán) skôr, ako orgán auditu vybral vzorku alebo predmetnú nezrovnalosť zistil orgán auditu alebo EK. Ide najmä o evidovanie nezrovnalostí ešte pred ukončením kontroly alebo overenia v prípade zistenia nedostatkov na základe kontroly RO alebo overovania CO, v rámci ktorých RO alebo CO predkladá podnet na kontrolu / správne konanie na niektorý z kontrolných / audítorských orgánov (napr. vládny audit, následnú finančnú kontrolu, vnútorný audit, ÚVO, Protimonopolný úrad SR), správnych orgánov (napr. následná finančná kontrola, ÚVO, MF SR), súdnych orgánov alebo orgánov činných v trestnom konaní SR.

Zdokumentovaním a oznámením nezrovnalosti na základe prvého písomného posudku zo strany kompetentného orgánu, či už administratívneho, správneho alebo súdneho, so závermi na základe určitých skutočností o tom, že k nezrovnalosti došlo, nie je dotknutá možnosť následného prehodnotenia alebo zrušenia tohto záveru v dôsledku vývoja správneho alebo súdneho postupu.

4.3 Zistenie nezrovnalosti

Nezrovnalosť môžu v rámci výkonu svojich právomocí a kompetencií zistiť najmä tieto inštitúcie a orgány:

- ⇒ riadiaci orgán;
- ⇒ sprostredkovateľský orgán;
- ⇒ certifikačný orgán;
- ⇒ orgán auditu a spolupracujúce orgány;
- ⇒ platobná jednotka;
- ⇒ príjmateľ;
- ⇒ kontrolné orgány a správne orgány - NKÚ SR, PMÚ, ÚVO, správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny / MF SR, ÚV SR;
- ⇒ iná právnická osoba poverená Ministerstvom financií SR;
- ⇒ orgány auditu EK;
- ⇒ Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru;
- ⇒ Európsky dvor audítorov;
- ⇒ externé audítorské firmy poverené výkonom auditu EK alebo SR;
- ⇒ Európsky úrad pre boj proti podvodom.

4.4 Zdokumentovanie nezrovnalosti

Každý odhalený alebo zistený nedostatok, ktorý v zmysle definície nezrovnalosti naplňa podmienky vzniku nezrovnalosti je nevyhnutné popísať a zdokumentovať v dokumente *Správa o zistenej nezrovnalosti* v súlade s požiadavkami nariadení EÚ a legislatívou SR.

Správa o zistenej nezrovnalosti obsahuje podrobnú štruktúru popisných a číselných údajov, najmä:

- ✓ kód nezrovnalosti,
- ✓ popis nezrovnalosti,
- ✓ typ nezrovnalosti podľa kódovníka EK;
- ✓ označenie ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré boli porušené,
- ✓ obdobie alebo dátum vzniku nezrovnalosti,

⁸ Týmto nie je dotknutá možnosť správnych alebo súdnych orgánov potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť iniciálne zistenie nezrovnalosti na základe ďalšieho vývoja konania.

- ✓ dátum zistenia nezrovnalosti,
- ✓ označenie subjektu, ktorý nezrovnalosť spôsobil,
- ✓ finančné vyčíslenie nezrovnalosti podľa zdrojov financovania,
- ✓ popis stavu riešenia nezrovnalosti.

Formulár správy o zistenej nezrovnalosti je uvedený v prílohe č. 3 Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020.

Nezrovnalosť sa na národnej úrovni **formálne zdokumentuje schválením správy o zistenej nezrovnalosti**, a to v nadväznosti na schválenie / prerokovanie / zaslanie / oboznámenie / doručenie oficiálneho dokumentu podľa typu vykonanej kontroly / auditu / overovania, resp. nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom alebo súdnom konaní.

Zistené podozrenie z nezrovnalosti alebo zistenie nezrovnalosti v schválenej správe o zistenej nezrovnalosti je odôvodnené najmä na základe:

- ⇒ zaslanej správy z administratívnej kontroly / kontroly na mieste kontrolovanej osobe;
- ⇒ zaslaných zistení a odporúčaní z certifikačného overovania;
- ⇒ doručenej čiastkovej správy z vládneho auditu auditovanej osobe;
- ⇒ doručenej správy z vládneho auditu auditovanej osobe, v prípade ak neboli nezrovnalosti uvedené v čiastkovej správe z vládneho auditu;
- ⇒ právoplatného rozhodnutia správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny / Ministerstva financií SR vydaného v správnom konaní;
- ⇒ oboznámenia riadiaceho orgánu s prerokovaným protokolom o výsledku kontroly vykonanej Úradom pre verejné obstarávanie;
- ⇒ doručenej správy z auditu Európskej komisie, resp. Európskeho dvora audítorov;
- ⇒ doručenej správy z vyšetrovania Európskeho úradu pre boj proti podvodom;
- ⇒ prerokovaného protokolu o výsledku kontroly vykonanej Najvyšším kontrolným úradom SR,
- ⇒ prerokovaného protokolu o výsledku kontroly vykonanej Úradom vlády SR;
- ⇒ prerokovanej správy o výsledku vnútornej kontroly / vnútorného auditu;
- ⇒ doručeného uznesenia / upovedomenia o začatí trestného stíhania;
- ⇒ právoplatného rozhodnutia Protimonopolného úradu SR vo veci dohody obmedzujúcej súťaž v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže.

Na základe zisteného podozrenia z nezrovnalosti alebo zistenej nezrovnalosti zodpovedné subjekty vypracujú dokument správa o zistenej nezrovnalosti podľa tejto časti tohto usmernenia a predložia správu o zistenej nezrovnalosti podľa časti 4.5 tohto usmernenia a CO elektronicky na e-mailovú adresu co_nezrovnalosti_3PO@mfsr.sk. Na základe podmienok čl. 122 ods. 3 od 1.1.2016 podliehajú informačné toky k nezrovnalostiam elektronickej komunikácii.

4.4.1 Sprístupnenie údajov o nezrovnalostiach

V súlade s čl. 5 návrhu delegovaného nariadenia EK č. xxx/2015 (Fiche č. 32 k poskytovaným údajom o nezrovnalostiach EK) členské štáty a Komisia prijímajú všetky potrebné opatrenia s cieľom zabrániť každému neoprávnenému zverejneniu informácií uvedených o zistených nezrovnalostiach. Informácie o nezrovnalostiach sa nesmú zasielať iným osobám, ako sú tie osoby v členských štátoch alebo v inštitúciách EÚ, ktorých povinnosti vyžadujú, aby tento prístup mali, pokiaľ členský štát, ktorý tieto informácie poskytuje, to výslovne neodsúhlasil.

V súlade s podmienkami nariadení EÚ údaje týkajúce sa nezrovnalostí sú komunikované pri zachovaní profesionálnej dôveryhodnosti a ochrany a sú komunikované medzi subjektmi, ktorých pracovné povinnosti vyžadujú prístup k týmto informáciám podľa podmienok nariadení EÚ. Na národnej úrovni sú nad rámec nariadení podmienky sprístupnenia údajov o nezrovnalostiach upravené ustanovením § 37 ods. 13 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, na základe ktorého je možné sprístupniť len správu o zistenej nezrovnalosti, ktorá:

- sa týka nezrovnalosti vysporiadanej prijímateľom podľa § 41 ods. 1 alebo § 42 č. 292/2014 Z. z. o príspevku;
- sa týka nezrovnalosti, na účely vysporiadania ktorej uzavrel riadiaci orgán s prijímateľom dohodu o splátkach alebo dohodu o odklade plnenia podľa § 45 č. 292/2014 Z. z. o príspevku alebo
- sa týka nezrovnalosti potvrdenej právoplatným rozhodnutím, na základe ktorého je prijímateľ povinný vrátiť príspevok alebo jeho časť.

4.4.2 Zdokumentovanie a kvalifikácia nezrovnalosti v prípade počiatočného preverovania

Z dôvodu zabezpečenia včasného zaznamenania nezrovnalostí v systéme ITMS2014+ v stave počiatočného preverovania na úrovni kontrolných orgánov, správnych orgánov, súdnych orgánov alebo orgánov činných v trestnom konaní SR a zachytenia auditnej stopy preukazujúcej funkčnosť vnútroštátneho kontrolného systému pre príslušný program podľa požiadaviek čl. 122 ods. 1 a 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 sa v stave počiatočného preverovania zachytávajú nezrovnalosti zistené národnými orgánmi (najmä riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán alebo certifikačný orgán) skôr, ako orgán auditu vybral vzorku alebo predmetnú nezrovnalosť zistil orgán auditu alebo EK. Ak existujú dokladové dôkazy o tom, že príslušné vnútroštátne orgány zistili nezrovnalosť a už prijímali nevyhnutné opatrenia predtým, ako orgán auditu vybral vzorku (napr. pri kontrole verejného obstarávania RO nadobudne podozrenie z porušenia zákona o verejnom obstarávaní, podá podnet na výkon kontroly na Úrad pre verejné obstarávanie, pričom až do doručenia výsledku umožní financovanie predmetnej zákazky

len do výšky príslušnej finančnej opravy určenej v súlade s metodickým usmernením CKO alebo že RO podá podnet na Protimonopolný úrad SR a až do doručenia výsledku neumožní ďalšie financovanie projektu a pod.) alebo EK zistila, že neoprávnená suma bola opravená najneskôr v účtoch za príslušný účtovný rok, takáto nezrovnalosť sa nezaráta do chybovosti, resp. EK neuplatní čistú finančnú opravu.

Z vyššie uvedených dôvodov je v procesnom toku evidencie nezrovnalostí vytvorený stav „Počiatočné preverovanie“, ktorý predchádza stavu „Podozrenie z nezrovnalosti“ pre evidovanie nezrovnalostí k prípadom, kde nie je ukončené administratívne / správne / súdne / trestnoprávne konanie a je potrebné evidovať a zároveň oznámiť iniciálnu informáciu o nezrovnalosti OLAF v relevantných prípadoch, t. j. o nezrovnalostiach, ktoré predchádzajú bankrotu a prípady podozrenia z podvodu v zmysle čl. 122 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. Iničiálne údaje o nezrovnalosti v stave „Počiatočné preverovanie“ nemusia výhradne z objektívnych dôvodov obsahovať úplné a presné finančné vyčíslenie nedostatku (ak sa nedá stanoviť množstvo a suma položiek výdavkov, ktoré boli vynaložené v rozpore so zákonom, vyčíslí sa neoprávnená suma z najnižšej kvantifikovateľnej úrovne, napr. z úrovne položiek rozpočtu projektu, z celej sumy oprávnených výdavkov preplatených zo zmluvy uzatvorenej s dodávateľom alebo z celej sumy oprávnených výdavkov projektu / zmluvy o NFP), resp. k nedostatku nie je predložené konečné stanovisko / rozhodnutie kontrolných orgánov, správnych orgánov, súdnych orgánov alebo orgánov činných v trestnom konaní SR. Z tohto dôvodu údaje v tomto stave nie sú zasielané do účtovného systému ISUF. Stanovenie výšky a výpočtu neoprávnenej sumy musí byť preukázateľné a podložené podpomou dokumentáciou.

V prípadoch evidovania nedostatku ako nezrovnalosti v stave „Počiatočné preverovanie“ neplynie lehota na vystavenie pohľadávkového dokladu žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov. Po posune nezrovnalosti zo stavu „Počiatočné preverovanie“ do nadväzujúceho stavu „Podozrenie z nezrovnalosti“ orgán, ktorý spracováva nezrovnalosť musí určiť vo finančnej identifikácii sumu nezrovnalosti, resp. posunúť nezrovnalosť do stavu „Bez finančného dopadu“⁹. V prípade, že sa nedostatok v stave počiatočného preverovania nepotvrdil, nezrovnalosť sa posunie do stavu „Nepotvrdené podozrenie“.

4.4.3 Zdokumentovanie a kvalifikácia nezrovnalosti v prípade podozrenia z podvodu

V súlade s ustanovením § 3 ods. 2 Trestného poriadku sú štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov.

NAKA PPZ ako útvar Policajného zboru, v spolupráci s Úradom vlády SR, ako orgánom zabezpečujúcim ochranu finančných záujmov EÚ, zriadil emailovú schránku na účely oznamovania podozrení z podvodu pre prípady, ak nebolo podané trestné oznámenie.

Emailová schránka infoirq@minv.sk slúži na zasielanie podnetov s podozrením zo spáchania trestného činu poškodzovania finančných záujmov ES alebo iného trestného činu, ktorý môže poškodiť alebo ohroziť prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu. Potenciálnymi prispievateľmi do tejto schránky sú aj zamestnanci všetkých inštitúcií zapojených do implementácie (najmä zamestnanci RO, SO, CO, OA, CKO a spolupracujúce orgány). Informácie zasielané do schránky sú preverované operatívnymi pracovníkmi NAKA PPZ, ktorí pre posúdenie prípadného podozrenia z trestnej činnosti budú následne kontaktovať odosielateľa podnetu z dôvodu sprasnenia alebo dožiadania ďalších informácií alebo oznamom o ďalšom postupe.

Z dôvodu eliminácie zasielania neopodstatnených podnetov do schránky bol stanovený rozsah a obsah informácií, ktoré NAKA PPZ požaduje na účely správneho vyhodnotenia zaslaného podnetu. Podnety s podozrením majú obsahovať nasledovné informácie:

- ⇒ identifikačné údaje o projekte (zmluve o NFP)
- ⇒ identifikačné údaje o poskytovateľovi príspevku (RO)
- ⇒ identifikačné údaje o prijímateľovi
- ⇒ popis nezrovnalosti, čím bola spôsobená
- ⇒ porušený predpis
- ⇒ obdobie (dátum) jej vzniku
- ⇒ finančné vyčíslenie nezrovnalosti podľa zdrojov poskytnutia (ŠR – EÚ)
- ⇒ kontakt na osobu, ktorá nezrovnalosť zistila
- ⇒ úvahy, ktoré ju vedú k podozreniu z podvodu a odkaz na listinné dôkazy prípadne svedkov.

Predmetné údaje sú uvedené v dokumente správa o zistenej nezrovnalosti, pričom nezrovnalosť musí mať pridelený príslušný kód OLAF, ktorý sa vyplní v záložke „Kvalifikácia nezrovnalosti“¹⁰:

- IRQ 2 nezrovnalosť v zmysle nariadenia č. 2988/95⁹;
- IRQ 3 podozrenie z podvodu v zmysle Dohovoru o ochrane finančných záujmov ES;
- IRQ 5 potvrdený podvod.

Kvalifikácia IRQ 3 sa uvádza pri podozrení zo spáchania trestného činu, pričom podkladom pre pridelenie kvalifikácie IRQ 3 je akýkoľvek interný dokument, preukazujúci zaslanie relevantnej dokumentácie orgánom činným v trestnom konaní. Na základe vykonanej kontroly / overenia / vládneho auditu sa správa o zistenej nezrovnalosti s kvalifikáciou IRQ 3 predkladá RO, PJ, CO a OA. Kvalifikácia IRQ 3 sa prideli aj vtedy, ak je v súvislosti s nezrovnalosťou začaté trestné stíhanie a je vydané uznesenie alebo upovedomenie o začatí trestného stíhania.

⁹ Ďalšie podrobnosti procesných tokov evidencie nezrovnalostí budú dopracované v závislosti od nastavení systému TMS2014+.

¹⁰ Popis jednotlivých kvalifikácií nezrovnalostí je uvedený v manuáli nahlasovania nezrovnalostí OCKÚ OLAF.

Správa o zistenej nezrovnalosti sa nepredkladá prijímateľovi alebo partnerovi, ak štatutárny orgán, zamestnanec, lebo osoba konajúca v mene a na účet prijímateľa alebo partnera je podozrivá zo spáchania trestného činu.

Nezrovnalosť s kvalifikáciou IRQ3 evidovaná voči prijímateľovi sa neuvádza ani v kontrolnej správe, ani v čiastkovej správe z vládneho auditu a ani v správe z vládneho auditu (aby sa zabránilo možnému znareniu vyšetrovania).

V prípade, ak nezrovnalosť s kvalifikáciou IRQ3 spôsobil RO, správa o zistenej nezrovnalosti bude zaslaná len CO a OCKÚ OLAF.

Bližšie podrobnosti postupov zisťovania a odhaľovania podvodov v operatívnych procesoch kontrol / overovaní / auditov zodpovedných subjektov sú predmetom metodického usmernenia vydaného v kompetencii Centrálného koordinačného orgánu.

4.4.4 Zdokumentovanie a kvalifikácia nezrovnalostí v prípade porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania

Zdokumentovanie a evidencia nezrovnalostí z dôvodu porušenia postupov verejného obstarávania je špecifická z dôvodu, že nezrovnalosť je vyčíslená percentuálnou sadzbou z celej sumy verejného obstarávania bez ohľadu na aktuálnu fázu financovania zákazky v čase zistenia nezrovnalosti (t.j. prijímateľovi bola vyplatená iba časť výdavkov z tohto verejného obstarávania). Ďalším špecifikom je, ak suma vyplatená prijímateľovi bola schválená certifikačným orgánom iba čiastočne, ide o kombináciu nezúčtovaných poskytnutých predfinancovaní, zálohových platieb a refundácií.

Z vyššie uvedených dôvodov je postup vypracovania správy o zistenej nezrovnalosti a evidencie nezrovnalostí v systéme ITMS2014+ nasledovný:

1. Eviduje sa **samostatná nezrovnalosť bez finančného dopadu** za doteraz nevyplatené prostriedky prijímateľovi ako suma nezrovnalosti objavená pred platbou. V rámci popisu tejto nezrovnalosti je RO / OA povinný vyčísliť celkovú sumu predmetu zákazky financovaného z NFP, percentuálnu sadzbu a celkovú sumu finančnej opravy. V poznámke je RO povinný uviesť kódy súvisiacich nezrovnalostí s finančným dopadom zaevidovaných podľa bodov 2, 3, 4 nižšie.
2. Eviduje sa **samostatná nezrovnalosť s finančným dopadom na rozpočet EÚ** na úrovni deklarovaných výdavkov v žiadosti o platbu prijímateľa schválených certifikačným orgánom v súhrnnej žiadosti o platbu;
3. Eviduje sa **samostatná nezrovnalosť s finančným dopadom na rozpočet SR** úrovni deklarovaných výdavkov v žiadosti o platbu prijímateľa ešte neschválených v súhrnnej žiadosti o platbu za výdavky nezúčtovaného poskytnutého predfinancovania - ak existuje predložené zúčtovanie v procese schvaľovania, sumu tohto zúčtovania RO zníži o sumu nezrovnalosti vyčíslenú zo sumy poskytnutého predfinancovania;
4. Ak existuje predložené zúčtovanie zálohovej platby v procese schvaľovania, sumu tohto zúčtovania RO zníži o príslušné percento korekcie. Následne RO na túto sumu (bez vlastných zdrojov) eviduje nezrovnalosť k zálohovej platbe.

Ak prijímateľ predloží ďalšie výdavky z dotknutej zákazky, RO tieto výdavky schváli v zníženej sume o príslušnú hodnotu korekcie tak, aby celková hodnota oprávnených výdavkov z predmetnej zákazky a celková hodnota uplatnenej korekcie z predmetnej zákazky zostali po konečnom dofinancovaní zákazky zachované v zodpovedajúcom pomere. Dodržaním tejto podmienky sa zabezpečí uplatnenie korektnej výšky korekcie voči rozpočtu EÚ. V prípade, že RO/SORO schváli výdavky v zníženej sume, je RO povinný na deklarovanom výdavku uviesť informáciu o znížení oprávnenej sumy z dôvodu uplatnenia ex-ante korekcie a dôvod/charakter korekcie.

4.5 Oznámenie nezrovnalostí

V rámci ochrany finančných záujmov legislatíva EÚ určuje povinnosti členským štátom pre oznamovanie nezrovnalostí, individuálnych alebo systémových nezrovnalostí a podozrenia z podvodu. Na účely zjednodušenia ďalšieho využitia informácií oznamovaných OLAF, legislatíva EÚ určuje rozsah informácií a údajov, ktoré majú byť poskytované v štruktúre podľa dokumentu správa o zistenej nezrovnalosti. Predkladané informácie majú byť presné, významovo výstižné, jednoznačné a dôsledné s cieľom ich ďalšieho využitia pri posilňovaní boja proti podvodom a pri zabezpečení, aby prípady a ich dôsledky boli riadne monitorované a riešené, tak na národnej úrovni ako aj na úrovni EÚ.

Podmienky spracovania nezrovnalostí a procesné toky pre oznamovanie nezrovnalostí na národnej úrovni plynúce z legislatívy EÚ sú zohľadnené v ustanoveniach § 5 a § 37 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, v Národnej stratégii ochrany finančných záujmov EÚ v SR, v časti 8 Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020 a v časti 4.5.2 tohto usmernenia.

4.5.1 Oznámenie nezrovnalostí EK

V súlade s čl. 122 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 je Slovenská republika povinná **predchádzať, zisťovať a opravovať nezrovnalosti a vymáhať neoprávnene vyplatené sumy spolu s úrokmi z omeškania**.

V rámci Slovenskej republiky OCKÚ OLAF ÚV SR oznamuje Európskemu úradu pre boj proti podvodom nezrovnalosti, ktoré súčasne spĺňajú nasledujúce podmienky:

- ✓ **boli predmetom počiatočného administratívneho / správneho alebo súdneho zistenia**
- ✓ **presiahli sumu 10 000 EUR za zdroj EÚ**

- ✓ nespádajú pod výnimky z oznamovacej povinnosti podľa čl. 122 ods. 2, písm. a) až c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

Subjekty zapojené do implementácie fondov EÚ zisťujú a formálne zdokumentujú všetky zistené nezrovnalosti, pričom do oznamovacej povinnosti členského štátu voči Európskemu úradu pre boj proti podvodom podľa čl. 122 ods. 2, písm. a) až c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 nie sú zahrnuté prípady nezrovnalostí, ktoré spĺňajú podmienky výnimiek z oznamovacej povinnosti:

- ✓ prípady, keď realizácia operácie zlyhala úplne alebo čiastočne v dôsledku konkurzu prijímateľa alebo partnera;
- ✓ prípady, na ktoré prijímateľ alebo partner upozornil riadiaci orgán alebo certifikačný orgán dobrovoľne a skôr, ako niektorý z týchto orgánov danú nezrovnalosť zistil, či už pred alebo po vyplatení verejného príspevku¹¹;
- ✓ prípady, ktoré zistil a opravil riadiaci orgán alebo certifikačný orgán pred zahrnutím príslušných výdavkov do výkazu výdavkov, ktorý sa predkladá Európskej komisii.

Vo všetkých ostatných prípadoch, najmä v prípadoch predchádzajúcich konkurzu alebo v prípadoch podozrenia z podvodu (ak suma nezrovnalosti za zdroj EÚ presiahla 10 000 EUR) sa zistené nezrovnalosti a súvisiace preventívne a nápravné opatrenia oznamujú Európskemu úradu pre boj proti podvodom. Vo vzťahu k nezrovnalostiam bez finančného dopadu OCKÚ OLAF oznamuje len prípady nezrovnalostí zistených vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi alebo partnerovi, ak ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu alebo prípady, ktoré predchádzajú konkurzu prijímateľa alebo partnera.

OCKÚ OLAF je povinný okamžite oznámiť Európskej komisii a v prípade potreby ostatným dotknutým členským štátom nezrovnalosti, ktoré môžu mať následky mimo územia SR. Ide najmä o prípady nezrovnalostí spojených s nadnárodnými spoločnosťami, ktoré prostredníctvom svojich dcérskych organizácií pôsobia na území viacerých členských štátov EÚ alebo prípady nezrovnalostí zistených v rámci programov Európskej územnej spolupráce v rámci projektov realizovaných na princípe partnerstva.

Na základe zhromaždených údajov o oznámených nezrovnalostiach certifikačný orgán vypracuje súhrnný prehľad správ o zistenej nezrovnalosti za uplynulý štvrtrok, v ktorom uvedie nezrovnalosti podľa podmienok čl. 122 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. Následne ho v stanovenom termíne (k 15. máju, k 15. augustu, k 15. novembru a k 15. februáru) zašle na OCKÚ OLAF.

O zistených nezrovnalostiach informuje OCKÚ OLAF v nasledujúcej štvrtročnej správe o nezrovnalostiach Európsky úrad pre boj proti podvodom.

Oznamovanie následných aktualizácií nezrovnalostí OCKÚ OLAF bude vykonávané osobitným postupom, ktorý bude nastavený po schválení návrhu vykonávacieho nariadenia EK č. xxx/2015 (článok 2, odsek 2) a bude detailnejšie rozpracovaný a doplnený po jeho vydaní prostredníctvom ďalšej aktualizácie tohto usmernenia.

Informácie o nezrovnalostiach nepresahujúcich čiastku 10 000 EUR predkladá orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov Európskej komisii výlučne na jej žiadosť.

Nezrovnalosti pre programy cieľa Európskej územnej spolupráce oznamuje členský štát, v rámci ktorého územnej pôsobnosti prijímateľ realizoval výdavky na projekt. Členský štát súčasne informuje riadiaci orgán, certifikačný orgán a orgán audítu.

4.5.2 Databáza vylúčených subjektov

Centrálna databáza vylúčených subjektov (CED - Central exclusion database) je databáza EK obsahujúca subjekty, ktoré sa previnili voči finančnej disciplíne a sú za podmienok uvedených v nariadení Komisie (ES, Euratom) č. 1302/2008 zo 17. decembra 2008 o centrálnej databáze vylúčených subjektov vylúčené z možnosti uchádzať sa o finančné prostriedky EÚ.

Databáza CED je databázou, do ktorej inštitúcie EÚ, ako aj výkonné orgány alebo subjekty členských štátov EÚ registrujú tie subjekty, ktoré sa nachádzajú v jednej zo situácií uvedených v čl. 106 nariadenia EP a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) na ochranu finančných záujmov EÚ, s cieľom zabezpečiť ochranu finančných záujmov EÚ bezpečným zdieľaním informácií o dotknutých subjektoch všetkými inštitúciami EÚ a zodpovedajúcim prístupom výkonných orgánov alebo subjektov členských štátov. Kým inštitúcie EÚ majú povinnosť naplniť databázu v zmysle čl. 106 ods. 1 písm. a) až f) nariadenia o rozpočtových pravidlách, výkonné orgány alebo subjekty členských štátov EÚ majú povinnosť zasielať prostredníctvom styčného miesta EK informácie o osobách, ktoré podliehajú registrácii v CED v zmysle článku 106 ods. 1 písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

OCKÚ OLAF zriadený v rámci sekcie kontroly a prevencie korupcie Úradu vlády SR plní v podmienkach SR funkciu styčného miesta. Styčné miesta sú zodpovedné za vzťahy s EK vo všetkých otázkach týkajúcich sa CED pre finančné prostriedky, ktoré spravuje v rámci zdieľaného hospodárenia podľa článku 58 ods. 1 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách, a pre finančné prostriedky, ktoré spravuje v rámci nepriameho centralizovaného hospodárenia vnútroštátnymi verejnoprávnymi subjektmi podľa článku 58 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

¹¹ Pod verejným príspevkom sa v podmienkach SR rozumie NFP alebo jeho časť.

4.5.3 Oznámenie nezrovnalosti na národnej úrovni

V súlade s

§ 37 Ochrana finančných záujmov Európskej únie zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, kapitolou 8 Nezrovnalosti a finančné opravy Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020

sú subjekty zapojené do implementácie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na národnej úrovni povinné všetky zistené nezrovnalosti bezodkladne oznámiť riadiacemu orgánu. Ak ide o nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, subjekty zapojené do implementácie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu sú povinné postupovať podľa § 31 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, resp. § 42 ods. 7 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku.

OCKÚ OLAF zriadil na účely prístupu a informačných tokov pre oznámenie prípadu nezrovnalosti aj osobitnú mailovú adresu prístupnú širokej verejnosti nezrovnalosti@vlada.gov.sk.

Na účely zabezpečenia požiadaviek pre oznamovanie nezrovnalostí OLAF podľa podmienok nariadení EÚ platia pre jednotlivé subjekty na národnej úrovni nižšie uvedené povinnosti:

A. Prijímateľ

Nezrovnalosť môže zistiť samotný prijímateľ, partner, užívateľ alebo dodávateľ. Ak prijímateľ zistí nezrovnalosť, je povinný to bezodkladne oznámiť riadiacemu orgánu. Ak partner, užívateľ alebo dodávateľ zistia nezrovnalosť, sú povinní to bezodkladne oznámiť prijímateľovi.

V takýchto prípadoch je riadiaci orgán povinný vypracovať správu o zistenej nezrovnalosti a to bezodkladne, najneskôr do 10 pracovných dní od predloženia informácie od prijímateľa, partnera, užívateľa alebo dodávateľa v systéme ITMS2014+.

B. Riadiaci orgán

Riadiaci orgán zistený nedostatok posúdi podľa podmienok definície nezrovnalosti a časti 2 a 3 tohto usmernenia a je povinný na základe^{14a}:

- ⇒ vykonanej administratívnej kontroly riadiacim orgánom alebo vykonanej kontroly na mieste riadiacim orgánom,
- ⇒ doručených zistení a odporučení z certifikačného overovania;
- ⇒ doručeného právoplatného rozhodnutia správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny / Ministerstva financií SR vydaného v správnom konaní;
- ⇒ doručenej správy z vykonanej kontroly NKÚ SR.
- ⇒ doručeného protokolu z vykonanej kontroly ÚVO,
- ⇒ doručeného právoplatného rozhodnutia PMÚ,
- ⇒ doručeného protokolu z kontroly podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- ⇒ vykonaného auditu príslušným generálnym riaditeľstvom EK, resp. auditu Európskeho dvora auditorov alebo vykonaného vyšetrovania OLAF EK alebo
- ⇒ doručeného právoplatného uznesenia o začatí trestného stíhania riadiacemu orgánu

do 10 pracovných dní odo dňa skončenia vykonanej kontroly / dňa doručenia príslušných dokumentov vystaviť správu o zistenej nezrovnalosti a predložiť schválenú správu o zistenej nezrovnalosti certifikačnému orgánu, sprostredkovateľskému orgánu, platobnej jednotke, prijímateľovi a partnerovi.

Nezrovnalosť s finančným dopadom za výdavky ešte nezaradené do súhrnnej žiadosti o platbu

V prípade zistenia podozrenia z nezrovnalosti alebo nezrovnalosti (ide najmä o prípady podozrenia z podvodu alebo porušenia verejného obstarávania) v žiadosti o platbu, ktorá ešte nie je zaradená do súhrnnej žiadosti o platbu, riadiaci orgán zaeviduje nezrovnalosť v ITMS2014+ najneskôr do 10 pracovných dní odo dňa skončenia kontroly a predloží správu o zistenej nezrovnalosti certifikačnému orgánu, platobnej jednotke a prijímateľovi alebo partnerovi.

Nezrovnalosť s finančným dopadom za výdavky už zaradené do súhrnnej žiadosti o platbu

V prípade zistenia podozrenia z nezrovnalosti alebo nezrovnalosti v žiadosti o platbu, ktorá je zaradená do súhrnnej žiadosti

^{14a} Na účely tohto usmernenia sa pod pojmom zistenie nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti riadiacim orgánom rozumie aj prípad, kedy sa RO dozvie o porušení právnych predpisov na základe kontrol / vyšetrovaní vykonaných NKÚ, ÚVO, PMÚ, NAKA, EK a Európsky dvor auditorov alebo orgánov činných v trestnom konaní.

o platbu, riadiaci orgán zaeviduje nezrovnalosť v ITMS2014+ do stavu „Nová“ najneskôr do 10 pracovných dní odo dňa skončenia kontroly a predloží správu o zistenej nezrovnalosti najneskôr do 5 pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o schválení súhrnnej žiadosti o platbu certifikačnému orgánu, platobnej jednotke a prijímateľovi alebo partnerovi.

Nezrovnalosť s finančným dopadom za výdavky schválené v súhrnnej žiadosti o platbu

V prípade, ak má podozrenie z nezrovnalosti alebo zistená nezrovnalosť finančný dopad na výdavky schválené v súhrnnej žiadosti o platbu, riadiaci orgán spolu so správou o zistenej nezrovnalosti predkladá do 10 pracovných dní odo dňa skončenia vykonanej kontroly / dňa doručenia príslušných dokumentov aj žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov.

Vo všetkých vyššie uvedených prípadoch platí, že ak ide o nezrovnalosť s finančným dopadom zistenú certifikačným orgánom alebo platobnou jednotkou, riadiaci orgán zaeviduje žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov v ITMS2014+ do 8 pracovných dní odo dňa doručenia schválenej správy o zistenej nezrovnalosti a v uvedenej lehote zabezpečí oznamovaciu povinnosť voči prijímateľovi alebo partnerovi a v kópii subjektom, ktorým majú byť pripísané finančné prostriedky (certifikačnému orgánu a platobnej jednotke).

V prípade identifikovania nezrovnalosti s finančným dopadom orgánom auditu alebo spolupracujúcim orgánom je táto nezrovnalosť nešená v zmysle tohto usmernenia a riadiaci orgán ju nesmie zahrnúť / kumulovať do akejkoľvek ním identifikovanej nezrovnalosti.

To neplatí v prípade zistenia nezrovnalosti na základe výkonu vládneho auditu / finančnej kontroly alebo v prípade, ak podozrenie zo spáchania trestného činu prijímateľom je jediným dôvodom na základe ktorého bola nezrovnalosť zistená - žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov sa do ukončenia trestného konania nevystavuje a nezasieľa dotknutým subjektom. Týmto nie je dotknuté oprávnenie RO v prípade zistenia nedostatku v postupe prijímateľa pozastaviť platby zo strany RO podľa § 7 ods. 6 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku.

Špecifické prípady nezrovnalostí spracovávané riadiacim orgánom

Komplementárne nezrovnalosti

Komplementárne nezrovnalosti zodpovedajú nezrovnalostiam evidovaným riadiacim orgánom za tú časť výdavkov, na ktoré sa vecne vzťahuje zistené porušenie a zdokumentované v nezrovnalosti orgánom auditu, ale ktoré neboli predmetom preverovania orgánom auditu vo vybranej vzorke žiadostí o platbu prijímateľa. Komplementárne nezrovnalosti môžu mať dopad na rozpočet EÚ podľa postupu nižšie.

Zrkadlové nezrovnalosti s príznakom „NA“

Zrkadlové nezrovnalosti s príznakom „NA“ zodpovedajú nezrovnalostiam evidovaným riadiacim orgánom voči prijímateľom za tú časť výdavkov, ktorá už bola opravená voči rozpočtu EÚ v žiadosti o platbu na EK / účte na základe uplatnenej systémovej nezrovnalosti. Zrkadlové nezrovnalosti s príznakom „NA“ nemajú dopad na rozpočet EÚ, vysporiadané zrkadlové nezrovnalosti s príznakom „NA“ od prijímateľov znižujú negatívny dopad uplatnených systémových nezrovnalostí na štátny rozpočet.

A. Komplementárne nezrovnalosti a zrkadlové nezrovnalosti s príznakom „NA“ / bez príznaku „NA“

V prípade, že orgán auditu na základe vykonaného auditu operácií alebo systémoveho auditu zaeviduje nezrovnalosti voči dlžníkovi, ktorým je RO alebo SO v zodpovedajúcej výške vo vzťahu k deklaroványm výdavkom v ŽoP na EK za overovanú vzorku orgánom auditu, RO následne zabezpečí zaevidovanie nezrovnalostí a úpravu neoprávnených výdavkov vo finančnej identifikácii nezrovnalosti takto:

I. Prípady, ak RO prostriedky ďalej vymáha od prijímateľa:

- a) komplementárne nezrovnalosti voči dlžníkovi (prijímateľovi) k ostatným deklaroványm výdavkom v ŽoP na EK;
- b) komplementárne nezrovnalosti voči dlžníkovi (prijímateľovi) k ostatným výdavkom schváleným v SŽP a zatiaľ nedeklarovaným v ŽoP na EK;
- c) zrkadlové nezrovnalosti
  - > **buď s príznakom „NA“ voči dlžníkovi (prijímateľovi) v sume nezrovnalosti evidovanej OA na úrovni PŠ voči dlžníkovi RO / SO, pričom platí, že táto nezrovnalosť nemá dopad na rozpočet EÚ a v ŽoP na EK sa neodpočíta;**
  - > **alebo bez príznaku „NA“ voči dlžníkovi (prijímateľovi) v sume nezrovnalosti evidovanej OA na úrovni PŠ voči dlžníkovi RO / SO, pričom platí, že táto nezrovnalosť má dopad na rozpočet EÚ a v ŽoP na EK sa odpočíta.**
- d) **ponižuje zodpovedajúcu sumu neoprávnených výdavkov v rámci každej ďalšej predloženej žiadosti o platbu prijímateľa, t.j. schvaľuje len oprávnené výdavky v predložených žiadostiach o platbu.**

II. Prípady, ak RO / SO prostriedky nevymáha od prijímateľa¹²:

- a) komplementárne nezrovnalosti voči dlžníkovi RO / SO k ostatným deklaroványm výdavkom v ŽoP na EK;
- b) komplementárne nezrovnalosti voči dlžníkovi RO / SO k ostatným výdavkom schváleným v SŽP a zatiaľ

¹² RO preskúma všetky dostupné právne možnosti vymáhania pohľadávky štátu a starostlivo uváži, že vymáhanie nezrovnalostí by bolo neúspešné alebo nevhodné.

nedeklarovaným v ŽoP na EK.

B. Uznanie neoprávnených výdavkov za opätovne oprávnené

I. Nezrovnalosť v stave odoslanej žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov prijímateľovi

V prípade opätovného posúdenia neoprávnených výdavkov, resp. nevysporiadanej nezrovnalosti s finančným dopadom (napr. výkon administratívnej kontroly, kontroly na mieste alebo preukázanie nových skutočností potvrdzujúcich oprávnenosť výdavkov), výsledkom ktorého je zmena stavu nezrovnalosti na stav „**Nepotvrdené podozrenie**“, riadiaci orgán je povinný stiahnuť žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov a predložiť CO a PJ v lehote do 10 pracovných dní odo dňa zmeny uzavretia aktualizácie správy o zistenej nezrovnalosti s jednoznačným priradením konečného stavu nezrovnalosti, zdôvodnením opätovnej oprávnenosti dotknutých výdavkov a informáciou o oznámenom písomnom zrušení žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov prijímateľovi.

II. Nezrovnalosť v stave vysporiadania finančných prostriedkov od prijímateľa

V prípade opätovného posúdenia neoprávnených výdavkov, resp. vysporiadanej nezrovnalosti s finančným dopadom (napr. výkon administratívnej kontroly, kontroly na mieste alebo preukázanie nových skutočností potvrdzujúcich oprávnenosť výdavkov), výsledkom ktorého je zmena stavu nezrovnalosti na stav „**Nepotvrdené podozrenie**“, riadiaci orgán je povinný predložiť CO a PJ v lehote do 10 pracovných dní odo dňa zmeny aktualizáciu správy o zistenej nezrovnalosti s jednoznačným priradením konečného stavu nezrovnalosti, zdôvodnením opätovnej oprávnenosti dotknutých výdavkov a informáciou o oznámenom písomnom postupe opätovného zaradenia oprávnených výdavkov prijímateľa. V takomto prípade môžu byť tieto výdavky opätovne zaradené do nasledujúcej žiadosti o platbu, ktorú predloží prijímateľ. V prípade nesprávne vyčíslenej sumy na vymáhanie / vrátenie a ak k úhrade dihu zo strany prijímateľa ešte nedošlo, suma na vymáhanie / vrátenie bude opravená v príslušnej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov.

C. Certifikačný orgán

Ak zistí nezrovnalosť certifikačný orgán v rámci výkonu certifikačného overovania, ten zaeviduje údaje o zistenej nezrovnalosti do systému ITMS2014+, na nezrovnalosti vytvorí aktualizáciu typu „Správa o zistenej nezrovnalosti“ a schválený výstup správy o zistenej nezrovnalosti z ITMS2014+ predloží do 10 pracovných dní odo dňa skončenia overovania riadiacemu orgánu, sprostredkovateľskému orgánu, platobnej jednotke, prijímateľovi a partnerovi, resp. na zaevidovanie nezrovnalosti identifikovanej v rámci certifikačného overovania vyzve RO, ktorý je povinný postupovať v súlade s časťou B.

Certifikačný orgán posudzuje zistenie ako nezrovnalosť až voči výdavkom neoprávnené zaradeným v už schválených súhrnných žiadostiach o platbu bez ohľadu na skutočnosť, či bol alebo nebol vykázaný vo výkaze výdavkov a následne predložený prostredníctvom žiadosti o platbu EK. Uvedené neplatí, ak ide o podozrenie z podvodu, kedy certifikačný orgán uplatní zdokumentovanie nezrovnalosti ako podozrenie z podvodu podľa časti 4.4.3 tohto usmernenia.

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom riadiaci orgán spracuje žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov¹³ v systéme ITMS2014+ podľa určeného postupu v časti B.

D. Platobná jednotka

Ak zistí nezrovnalosť platobná jednotka voči overovaným výdavkom, tá zaeviduje údaje o zistenej nezrovnalosti v systéme ITMS2014+. Na nezrovnalosti vytvorí aktualizáciu typu „Správa o zistenej nezrovnalosti“ a schválený výstup správy o zistenej nezrovnalosti z ITMS2014+ predloží do 10 pracovných dní odo dňa zistenia certifikačnému orgánu, riadiacemu orgánu, sprostredkovateľskému orgánu a prijímateľovi.

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom riadiaci orgán zaeviduje žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov v systéme ITMS2014+ do 8 pracovných dní odo dňa doručenia správy o zistenej nezrovnalosti a v určenej lehote zašle prijímateľovi a v kópii subjektom, ktorým majú byť pripísané finančné prostriedky vo výške nezrovnalosti pomerne podľa zdrojov na účet, t.j. certifikačnému orgánu a platobnej jednotke.

E. Orgán auditu a spolupracujúce orgány

Vedúci auditorskej skupiny pred predložením výsledkov čiastkového overovania / ukončením vládneho auditu zabezpečí, aby posúdenie nedostatku z pohľadu nezrovnalosti bolo realizované podľa podmienok definície nezrovnalosti a časti 2 a 3 tohto usmernenia. Po identifikácii nezrovnalosti následne zabezpečí zdokumentovanie nezrovnalosti a vypracovanie dokumentu správy o zistenej nezrovnalosti podľa časti 4.4 tohto usmernenia.

Vedúci auditorskej skupiny, vo vzťahu k nezrovnalostiam zisteným počas vládneho auditu zabezpečí najmä¹⁴:

- posúdenie / vyhodnotenie a uvedenie zistených nedostatkov, či sú zároveň aj nezrovnalosťami v tabuľke č. 4 čiastkovej správy / správy z vládneho auditu aj s konkrétnym číslom nezrovnalosti (ak je už známe);

¹³ Formulár je uvedený v Systéme finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013.

¹⁴ Vedúci auditorskej skupiny rešpektuje rámcové pravidlá podľa Systému finančného riadenia ŠF, KF a ENRF na programové obdobie 2014 - 2020 v aktuálnom znení, Národnú stratégiu ochrany finančných záujmov EÚ v SR a ďalšie usmernenia vydané OCKÚ OLAF, CO, CKO a OA pre oznamovanie a evidovanie nezrovnalostí.

- b) vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti ako súčasť spisu z vládneho auditu;
- c) evidenciu nezrovnalosti v informačných systémoch ITMS2014+ a Centrálny evidenčný databázový informačný systém;
- d) predloženie správy z vládneho auditu / čiastkovej správy z vládneho auditu, vykonaného orgánom auditu, resp. spolupracujúcim orgánom, vrátane identifikovaných nezrovnalostí certifikačnému orgánu (v elektronickej forme na e-mail CO_spravyVLA@mfsr.sk) a riadiacemu orgánu najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu / čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe;
- e) vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti pri **systémovej nezrovnalosti a nezrovnalosti s finančným dopadom** na základe vykonaného vládneho auditu a predloženie správy o zistenej nezrovnalosti elektronicke riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu / čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe;
- f) v prípade systémovej nezrovnalosti sa eviduje každá samostatne, t. j. viaceré systémové nedostatky sa nekumulujú do jednej spoločnej nezrovnalosti. **Ako systémové nezrovnalosti sa v ITMS2014+ evidujú iba tie nedostatky, ktoré auditorská skupina v čiastkovej správe z vládneho auditu, resp. v správe z vládneho auditu označila ako systémové nedostatky;**
- g) nezrovnalosti s finančným dopadom zistené v rámci jedného vládneho auditu, ktoré sa viažu k jednej auditovanej osobe / projektu sa zaevidujú do ITMS2014+ spravidla ako jedna nezrovnalosť k jednej alebo viacerým žiadam o platbu. V prípade, ak ide o obsahovo odlišné nezrovnalosti, napr. za porušenie finančnej disciplíny a za porušenie verejného obstarávania, takého nezrovnalosti sa odporúča evidovať oddelene, z dôvodu rôznych následných konaní a ich spôsobov vysporiadania.

Evidovanie údajov a vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti s finančným dopadom

Vedúci auditorskej skupiny pri nezrovnalosti s finančným dopadom zabezpečí:

- 1) prvú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS2014+ do stavu „Nová“ tak, aby predbežná čiastková správa / predbežná správa z vládneho auditu pred zaslaním na oboznámenie auditovanej osobe obsahovala vyčíslenie celkovej sumy nezrovnalostí systémom ITMS2014+ v členení podľa zdrojov s presnosťou na dve desatinné miesta;
- 2) priebežnú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS2014+ a zmenu stavu evidencie nezrovnalosti zo stavu „Nová“ do stavu „Podozrenie z nezrovnalosti“ tak, aby schválená správa o zistenej nezrovnalosti bola zaslaná riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola čiastková správa / správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe.

Evidovanie údajov a vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti bez finančného dopadu

Vedúci auditorskej skupiny pri nedostatkoch bez finančného dopadu zabezpečí:

- 1) prvú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS2014+ do stavu „Nová“ vtedy, ak na základe overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní auditorská skupina identifikuje, že tieto nedostatky neboli odstránené, resp. neboli splnené účinné nápravné opatrenia na predchádzanie vzniku nezrovnalosti;
- 2) všetky nezrovnalosti bez finančného dopadu z čiastkovej správy z vládneho auditu, resp. správy z vládneho auditu, v ktorých boli na základe overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní nedostatky vyhodnotené ako čiastočne splnené alebo nespĺnené a týkajú sa jednej auditovanej osoby, sa zaevidujú do ITMS2014+ spravidla ako 1 projektová nezrovnalosť, pričom musí byť jasne identifikovateľné prepojenie medzi porušením právnych predpisov a popismi nezrovnalostí, napr. cez číslovanie;
- 3) zmenu stavu evidencie nezrovnalosti zo stavu „Nová“ do stavu „Bez finančného dopadu“ zabezpečí tak, aby schválená správa o zistenej nezrovnalosti bola v písomnej forme zaslaná riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bol vypracovaný Zápis z overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní alebo čiastkovej / správy z vládneho auditu;

F. Správny orgán vydávajúci rozhodnutie v správnom konaní¹⁵ za porušenie finančnej disciplíny

Pri evidovaní aktualizácie údajov o nezrovnalosti v systéme ITMS2014+ správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny¹⁶:

- Stav „Správne konanie“ - správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny použije v prípade, že sa začalo správne konanie;
- Aktualizácia „Rozhodnutie“ - správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny použije po nadobudnutí právoplatnosti I. alebo II. stupňového rozhodnutia k nezrovnalosti s finančným dopadom, pričom v účtovnom systéme ISUF sa integráciou údajov ITMS2014+ - ISUF zabezpečí automatické generovanie pohľadávky štátu;

Správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny pred vydaním rozhodnutia v správnom konaní je povinný preveriť, či prostriedky na ktoré vydáva rozhodnutie v správnom konaní, neboli už vrátené riadiacemu orgánu. Súčasne správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny overí, či celková výška prostriedkov k vymáhaniu evidovaná v systéme ITMS2014+ súhlasí s výškou odvodu, ktorý má byť uložený rozhodnutím v správnom konaní.

¹⁵ Výkon správneho konania v zmysle zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní týmto usmernením nie je dotknuté.

¹⁶ Na účely tohto usmernenia sa pod pojmom správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny rozumie územne príslušná správa finančnej kontroly / MF SR.

Správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny zasiela právoplatné I. stupňové rozhodnutie vydané v správnom konaní s prílohou aktualizovanej správy o zistenej nezrovnalosti bezodkladne, najneskôr do 10 pracovných dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní certifikačnému orgánu, v kópii príslušnému riadiacemu orgánu, orgánu auditu a platobnej jednotke.

Samostatné oddelenie správneho konania Ministerstva financií SR zasiela vydané rozhodnutie v správnom konaní II. stupňa príslušnému správnomu orgánu I. stupňa, ktorý bezodkladne, najneskôr do 10 pracovných dní odo dňa doručenia právoplatného II. stupňového rozhodnutia aktualizuje správu o zistenej nezrovnalosti a spolu s kópiou právoplatného II. stupňového rozhodnutia ju predloží certifikačnému orgánu a v kópii príslušnému riadiacemu orgánu, orgánu auditu a platobnej jednotke.

V súvislosti s aktualizáciou údajov o zistených nezrovnalostiach vrátane finančnej identifikácie a v nadväznosti na údaje o splatných pohľadávkach prijimateľov príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny aktualizuje v určenej lehote údaje v ITMS2014+ na základe právoplatného rozhodnutia v druhostupňovom správnom konaní.

V prípade exekučného konania voči prijimateľovi príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny aktualizuje údaje o nezrovnalosti na základe právoplatného uznesenia súdu o zastavení exekúcie. Pokiaľ na základe výsledku exekučného konania nie je pohľadávka štátu zodpovedajúca nezrovnalosti vysporiadaná v plnej výške, správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny predmetnú nezrovnalosť zaeviduje v systéme ITMS2014+ do stavu „Nedobytná“

V takomto prípade je príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny povinný zabezpečiť aj vypracovanie a predloženie oznámenia o vysponadaní finančných vzťahov certifikačnému orgánu, v kópii riadiacemu orgánu a evidenciu v systéme ITMS. Zároveň k nedobytným (nevymožiteľným) pohľadávkam štátu príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny predkladá certifikačnému orgánu aj dokumentáciu - Úpovedomenie exekútora o ukončení exekučného konania a / alebo uznesenie súdu o zastavení exekúcie alebo inú relevantnú dokumentáciu preukazujúcu ukončenie exekučného konania s vyčíslením konečnej sumy pohľadávky štátu za jednotlivé prípady. Právoplatné uznesenie súdu o zastavení exekúcie zasiela príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny na účely oznámenia nevymožiteľnej pohľadávky riadiacemu orgánu.

V rámci programového obdobia 2014 – 2020 v nadväznosti na podmienky vyplývajúce z návrhu delegovaného nariadenia EK (Fiche 34 Nevymožiteľné sumy) správca pohľadávky štátu môže trvalo upustiť od vymáhania pohľadávky štátu podľa zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov až po uplynutí lehoty 1 roka od oznámenia nevymožiteľnej sumy EK (oznámenie nevymožiteľnej sumy EK sa vykoná podľa postupu v časti 4.5.5 a 4.10 tohto usmernenia), určenej EK na vyjadrenie stanoviska a zároveň ak správca pohľadávky štátu nebude na žiadosť EK pokračovať vo vymáhaní sumy alebo nebude písomne informovaný zo strany EK o jej úmysle začať prešetrovanie v súvislosti s touto sumou.

4.5.4 Aktualizácia údajov nezrovnalosti

V nadväznosti na iniciálne oznámenie nezrovnalosti OCKÚ OLAF podľa podmienok čl. 122 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ak riadiaci orgán, certifikačný orgán, orgán auditu, spolupracujúci orgán alebo orgán, ktorý vydáva rozhodnutie v správnom konaní získa nové alebo dodatočné informácie, do 10 pracovných dní odo dňa zistenia nových skutočností aktualizuje správu o zistenej nezrovnalosti, najmä pokiaľ ide o skutočnosti:

- ✕ údaje o praktikách, ktoré viedli k vzniku nezrovnalosti,
- ✕ údaje o metóde odhalenia nezrovnalosti,
- ✕ údaje o zahájení, ukončení alebo pozastavení správnych a súdnych konaní a následných uplatnených sankciách
- ✕ či sú sankcie administratívneho alebo trestného charakteru;
- ✕ či sankcie vyplývajú z porušenia práva Spoločenstva alebo vnútroštátneho práva;
- ✕ či sa potvrdil podvod.

Riadiaci orgán, certifikačný orgán, orgán auditu, spolupracujúci orgán alebo orgán, ktorý vydáva rozhodnutie v správnom konaní postupujú pri schvaľovaní a zasielaní aktualizácií správ o zistených nezrovnalostiach rovnako ako pri prvom iniciálnom oznámení nezrovnalosti, vrátane oznámenia nezrovnalosti všetkým dotknutým orgánom. Subjekt, ktorý je zodpovedný za iniciálne oznámenie nezrovnalosti a aktualizáciu nezrovnalosti je zároveň povinný sledovať stav zistenia / nedostatku až do uspokojivého vyriešenia. Pri zasielaní aktualizácií správ o zistených nezrovnalostiach zo strany CO na OCKÚ OLAF sa bude postupovať podľa aktualizovaného bodu 4.5.1 tohto usmernenia.

Podľa článku 4 ods. 2 návrhu delegovaného nariadenia EK č. xxx/2015 (Fiche č. 32 k poskytovaným údajom o nezrovnalostiach EK) na písomnú žiadosť EK riadiaci orgán poskytne informácie súvisiace so špecifickou nezrovnalosťou alebo so skupinou nezrovnalostí, pričom na tieto účely riadiaci orgán zabezpečí včasnú aktualizáciu údajov v správe o zistenej nezrovnalosti.

4.5.5 Aktualizácia údajov nezrovnalosti s nevymožiteľnou sumou

Ak riadiaci orgán predpokladá, že sumu pohľadávky z titulu nezrovnalosti nie je možné vymôcť alebo nemožno predpokladať, že nezrovnalosť bude vrátená, je povinný zabezpečiť

- ✓ vypracovanie a predloženie certifikačnému orgánu do **30. septembra nasledujúceho po skončení účtovného roku** zoznam prípadov nevymožiteľných súm deklarovaných v účtoch na EK, ktoré zodpovedajú prípadom pohľadávok z titulu individuálnych nezrovnalostí zaúčtovaných v systéme ISUF podľa štruktúry prílohy 9 Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020).

Nevymožiteľné sumy ku koncu účtovného roka vychádzajú z účtovných dokladov a musia spĺňať tieto podmienky pre zaradenie do ročného finančného výkazu v rámci účtov:

- nevymožiteľné sumy, ktoré členský štát žiada hrať na ťarchu rozpočtu EÚ;
- nevymožiteľné sumy už boli deklarované v žiadostiach o platbu na Európsku komisiu ako plusové hodnoty, v prípade, že časť výdavkov nebola ešte deklarovaná v žiadosti o platbu na Európsku komisiu, zodpovedajúca časť nevymožiteľnej sumy (pohľadávky) sa zaradí do ročného výkazu až pre účtovný rok, v ktorom boli tieto výdavky deklarované na Európsku komisiu;
- nevymožiteľné sumy boli zaúčtované ako pohľadávky v účtovníctve certifikačného orgánu ku koncu účtovného roka¹⁷;
- rozdelenie nevymožiteľných súm v účtoch musí byť osobitne podľa účtovného roka deklarovania zodpovedajúcich výdavkov na Európsku komisiu;
- zahŕňajú sa nevymožiteľné sumy aj za nedodržanie podmienok udržateľnosti podľa čl. 71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ktoré sa vykazujú samostatne (pozri tabuľka č. 4, sekcia IV.);
- nezahŕňajú sa nevymožiteľné sumy za nezrovnalosti s príznakom „NA“;
- nezahŕňajú sa nevymožiteľné sumy za nezrovnalosti evidované výlučne z technických dôvodov;
- nezahŕňajú sa zdroje pro-rata pri vykazovaní celkových oprávnených výdavkov, keďže zdroje pro-rata sa nevykazujú ako súčasť celkových oprávnených výdavkov v žiadosti o platbu na Európsku komisiu.

V nadväznosti na podmienky návrhu delegovaného nariadenia EK (Fiche 34 Nevymožiteľné sumy) podiel sumy za zdroj EÚ je hrať z všeobecného rozpočtu Európskej únie, ak EK do **31. októbra roku predloženia účtov**

- ⇒ nepožiadá písomne členský štát o predloženie ďalších informácií o prijatých administratívnych, správnych a právnych opatreniach na účely vymáhania finančných prostriedkov,
- ⇒ neinformuje písomne členský štát o svojom úmysle začať prešetrovanie v súvislosti s touto sumou alebo
- ⇒ nepožiadá členský štát, aby pokračoval v postupe vymáhania.

Lehota pre EK sa neuplatňuje v prípadoch podozrenia z podvodu bankrotu prijímateľa. Členský štát je povinný reagovať na vyššie uvedené písomné požiadavky EK do 2 mesiacov, inak EK vychádza pri posúdení jednotlivých prípadov z pôvodných informácií dovtedy doručených členským štátom. EK v lehote do 2 mesiacov od doručenia podkladov členského štátu rozhodne, či nevymožiteľná suma má byť znášaná na ťarchu členského štátu.

¹⁷ V prípade nevymožiteľných súm za pohľadávku vysporiadanú dohodou o splátkovom kalendári sa zahŕňa do nevymožiteľnej sumy aj zodpovedajúca časť neuhradených splátok splátkových kalendárov zaúčtované v účtovníctve certifikačného orgánu ku koncu účtovného roka do konca účtovného roka.

Zároveň s vyššie uvedenými podmienkami EK skúma aj naplnenie ďalších podmienok podľa čl 2 delegovaného nariadenia EK (Fiche 34 Nevymožiteľné sumy) pre prijatie záväzku uhradiť nevymožiteľnú sumu členskému štátu.

PODMIENKY DETERMINUJÚCE CHYBU (ZLYHANIE) ALEBO NEDBANLIVOSŤ NA STRANE RIADIACEHO ORGÁNU

- ⇒ RO neuviedol popis prijatých administratívnych / správnych alebo právnych opatrení na účely vymáhania finančných prostriedkov, s indikáciou príslušných dátumov vymáhania (alebo zníženia / zrušenia / stiahnutia príspevku podľa podmienok čl 125(3)(c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ak je to predmetom osobitnej procedúry);
- ⇒ RO neposkytol kópie prvej a ďalších následných žiadostí o vrátenie finančných prostriedkov (ani kópiu listu znižujúceho / zrušujúceho / alebo sťahujúceho príspevok podľa podmienok čl 125(3)(c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ak je to predmetom osobitnej procedúry),
- ⇒ RO neuviedol dátum úhrady poslednej žiadosti o platbu za dotknutý projekt, a neposkytol kópiu dokladu preukazujúceho túto úhradu;
- ⇒ RO po zistení nezrovnalosti vykonal jednu alebo viacero neoprávnených úhrad žiadostí o platbu prijímateľovi vo vzťahu k časti príspevku dotknutého nezrovnalosťou.
- ⇒ RO nezaslal list so žiadosťou o zníženie a / alebo stiahnutie časti príspevku podľa podmienok čl 125(3)(c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ani neprijal žiadne ekvivalentné rozhodnutie do 12 mesiacov po zistení nezrovnalosti;
- ⇒ RO neinicioval vyžiadanie vrátenia ani vymáhania finančných prostriedkov v lehote do 12 mesiacov potom, čo bolo rozhodnuté o znížení alebo zrušení príspevku (na základe administratívneho / správneho konania alebo súdneho konania alebo na základe súhlasu prijímateľa,
- ⇒ RO nevyčerpal všetky možnosti vymáhania finančných prostriedkov dostupné v rámci národného inštitucionálneho alebo legislatívneho rámca.
- ⇒ RO neposkytol žiadne dokumenty týkajúce sa procedúr insolventnosti a bankrotu prijímateľa ;
- ⇒ RO neposkytol odpoveď na žiadosť EK o ďalšie informácie podľa čl 3 návrhu delegovaného nariadenia Komisie (Fiche 34 Nevymožiteľné sumy)

EK posúdi každý prípad individuálne berúc do úvahy aj špecifické okolnosti a podmienky národného inštitucionálneho alebo legislatívneho rámca členského štátu. Ak aj jedna alebo viaceré vyššie uvedené podmienky zlyhania alebo nedbalosti na strane riadiaceho orgánu sú naplnené, EK môže rozhodnúť, že riadiaci orgán nezlyhal alebo nekonal nedbanlivo v danej veci.

Ďalšie súvisiace postupy pre administráciu nevymožiteľných súm na národnej úrovni a voči rozpočtu EÚ sú upravené v časti 4.9 a 4.10 tohto usmernenia.

4.6 Riešenie nezrovnalostí

V podmienkach Slovenskej republiky je za riešenie nezrovnalostí v rámci operačného programu zodpovedný riadiaci orgán. Ak riadiaci orgán splnomocní sprostredkovateľský orgán riešením nezrovnalostí, zodpovednosť riadiaceho orgánu za plnenie týchto úloh (za riešenie nezrovnalostí) vykonávaných sprostredkovateľským orgánom nie je dotknutá. V súlade s § 8 ods. 2 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku sprostredkovateľský orgán plní úlohy v súlade so splnomocnením a sprostredkovateľský orgán zodpovedá riadiacemu orgánu za plnenie týchto úloh.

Na účely ďalšieho riešenia nezrovnalostí je nevyhnutná kvalitná súčinnosť a spolupráca subjektov zapojených do systému implementácie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na národnej úrovni pri oznamovacej povinnosti, a to formou štandardizovaného formuláru - Správa o zistenej nezrovnalosti. Na dosiahnutie správneho vyplnenia jednotlivých polí a údajov v rámci formuláru Správa o zistenej nezrovnalosti je potrebné poznať a rozlišovať jednotlivé fázy vývoja nezrovnalosti a pri zmene údajov o nezrovnalosti povinne aktualizovať údaje podľa požiadaviek uvedených v pokynoch na vyplnenie dokumentu správa o zistenej nezrovnalosti v prílohe č. 3 Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020.

V prípade zistených systémových nezrovnalostí CO vykoná požadované finančné opravy odpočítaním alebo stiahnutím výdavkov v rámci nasledujúcej žiadosti o platbu na EK / účtu, príp. efektívnym vrátením do všeobecného rozpočtu EÚ. Z titulu uplatnenia finančnej opravy vzniká záväzok SR voči EK a prostriedky EÚ sa v prospech všeobecného rozpočtu EÚ vysporiadajú na farchu príslušného osobitného účtu MF SR v Štátnej pokladnici vedeného pre program. Riadiaci orgán ako správca pohľadávky štátu zodpovedný za riešenie systémových nezrovnalostí, v prípade uplatnenia systémovej nezrovnalosti voči rozpočtu EÚ, je povinný využívať všetky právne prostriedky na ochranu majetkových záujmov štátu¹⁵. Na tento účel je riadiaci orgán povinný v oprávnených prípadoch zahájiť vymáhanie individuálnych nezrovnalostí od prijímateľov s cieľom minimalizovania negatívneho dopadu na zmenšenie majetku štátu a zabezpečenia ochrany majetku štátu v čo najvyššej možnej miere.

¹⁵ § 3 a 4 zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

RIEŠENIE NEZROVNALOSTÍ Z ÚROVNE RIADIACEHO ORGÁNU

- ❖ prerušenie výkonu administratívnej kontroly žiadosti o platbu v prípade, ak je dôvodom na prerušenie výkonu kontroly skutočnosť podľa v čl. 132 ods. 2b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013;
- ❖ včasná a správna evidencia údajov o nezrovnalosti v systéme ITMS2014+;
- ❖ formálne zdokumentovanie prípadu nezrovnalosti v dokumente správa o zistenej nezrovnalosti v ITMS;
- ❖ vykonanie oznamovacích povinností o nezrovnalosti v zmysle nastavených informačných tokov;
- ❖ monitorovanie ďalšieho vývoja nezrovnalosti, zaznamenanie zmien stavu nezrovnalosti v ITMS2014+ a aktualizovanie správy o zistenej nezrovnalosti vrátane administratívneho stavu (vývoj správnych konaní alebo súdnych konaní) a finančného stavu (finančné vysporiadanie nezrovnalosti a prijaté nápravné opatrenia);
- ❖ v zmysle legislatívnych postupov oznámenie podnetu správneho orgánu, ÚVO, PMÚ, NAKA alebo OČTK na ďalšie konanie;
- ❖ preverenie možného dopadu na systém riadenia a kontroly, resp. bezodkladné prijatie účinných nápravných opatrení v uplatňovaných postupoch systémom riadenia a kontroly;
- ❖ v prípade zistenia systémovej nezrovnalosti s finančným dopadom na štátny rozpočet rozšírenie šetrenia riadiaceho orgánu na všetky projekty / výdavky, ktoré by mohli byť nepriaznivo ovplyvnené a zahájenie vymáhania individuálnych nezrovnalostí od prijímateľov s cieľom zabezpečenia ochrany majetku štátu a minimalizovania negatívneho dopadu na zmenšenie majetku štátu z dôvodu úhrady záväzku uplatnenej systémovej nezrovnalosti voči rozpočtu EÚ;
- ❖ prijatie účinných nápravných opatrení na odstránenie vzniknutej nezrovnalosti a predchádzanie vzniku ďalších nezrovnalostí;
- ❖ zahájenie postupov bezodkladného finančného vysporiadania nezrovnalosti podľa podmienok zmluvy o NFP a príslušných právnych predpisov;
- ❖ v prípade zistenej závažnej nezrovnalosti alebo systémovej nezrovnalosti orgánom auditu, auditom Európskej komisie / Európskym dvorom audítorov alebo vyšetrením Európskeho úradu pre boj proti podvodom, najneskôr v určenej lehote prijatie účinných nápravných opatrení, ktoré sú akceptované Európskou komisiou ako dostatočné a zabránia prerušeniu / pozastaveniu platieb pre dotknutý program alebo vykonaniu finančných opráv Európskou komisiou;
- ❖ finančné prostriedky uvoľnené z finančných opráv s dopadom na rozpočet EÚ môže riadiaci orgán opätovne použiť do 31. decembra 2023 na príslušný program v súlade s čl. 143 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 a pri súčasnom dodržaní podmienok § 9 zákona č. 502/2001 o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rámci procesu schvaľovania nových projektov. Uvoľnené prostriedky zo zaplatených systémovej finančných opráv sa môžu opätovne použiť na oprávnené výdavky projektov v opatrení / prioritnej osi, ktoré sú dotknuté systémovej nezrovnalosťou takto:
  - pri určovaní systémovej chýb / nezrovnalostí sa vždy po dohode s EK určí tzv. cut off day presného ohraničenia obdobia realizácie problémových výdavkov, ktoré sú dotknuté systémovej chybami;
  - pokiaľ systémovej problém vo výdavkoch pretrváva aj naďalej, nie je možné opätovne použiť prostriedky uvoľnené zo zaplatených systémovej finančných opráv na takéto neoprávnené výdavky, resp. takéto neoprávnené výdavky nie je možné deklarovať na EK;
  - pokiaľ RO prijal opatrenia a odstránil systémovej chyby, tzn. výdavky po konkrétnom dátume už nie sú dotknuté systémovej chybou, sú správne, regulárne a oprávnené, na takéto výdavky sa môžu použiť uvoľnené prostriedky zo zaplatených systémovej nezrovnalostí.

4.6.1 Prijatie účinných nápravných opatrení na odstránenie nezrovnalosti

V nadväznosti na odhalenie alebo zistenie nezrovnalosti (individuálnej alebo systémovej) so zameraním aj na overenie efektívneho fungovania systémov riadenia a kontroly operačného programu, ako aj v súlade s čl. 59 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet EÚ v rámci systému zdieľaného hospodárenia s rozpočtom EÚ národné orgány SR spolu s EK primárne zodpovedajú za prijatie a nastavenie takých vnútorných pravidiel a postupov implementácie pomoci EÚ, resp. funkčného systému riadenia a kontroly, ktoré napĺňajú požiadavky legislatívy EÚ a zabezpečia ochranu finančných záujmov EÚ v SR na základe efektívnej a funkčnej ex ante a ex post kontroly a overovaní výdavkov. V tejto súvislosti sa na národnej úrovni ako aj voči zisteniam auditu EK a k návrhu vyčíslených finančných opráv predkladá z úrovne riadiaceho orgánu oficiálne stanovisko v lehote do dvoch mesiacov odo dňa doručenia návrhu správy z auditu v slovenskom jazyku, v kópii certifikačnému orgánu a orgánu auditu, resp. v lehotách určených pre konkrétny typ kontroly, overovania alebo auditu vykonávaných na národnej úrovni.

Bez ohľadu na charakter, typ zistenia alebo navrhovanú finančnú opravu, riadiaci orgán má možnosť preukázať skutočnosti, ktoré vyvrátia zistenia národného kontrolného orgánu, auditujúceho orgánu alebo audítorov EK, rozsah a závažnosť nezrovnalosti alebo preukáza nižšiu skutočnú finančnú stratu alebo riziko ohrozenia fondov EÚ. Pokiaľ riadiaci orgán nepredloží stanovisko v určenej lehote alebo predloží stanovisko s návrhom opatrení na odstránenie nedostatkov, resp. akčný plán na odstránenie nedostatkov v systéme riadenia a kontroly, ktoré národný kontrolný orgán, auditujúci orgán alebo audítori EK posúdia ako nedostatočné / neúčinné alebo neakceptovateľné na účely nápravy nežiaduceho stavu s finančnými dôsledkami, môže sa prísť k vykonaniu plošných finančných opráv formou uplatnenia extrapolácie alebo paušálnej sadzby.

Navrhované opatrenia majú na účely účinného odstránenia nedostatkov a dosiahnutia nápravy nežiaduceho stavu s prihliadnutím na konkrétne zistenia naplňať hlavné požiadavky systému riadenia a kontroly uvedené v tabuľke 1 prílohy č. IV delegovaného nariadenia EK (EÚ) č. 480/2014.

V súlade so zákonom č. 292/2014 Z. z. o príspevku je RO oprávnený pozastaviť, zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre projekt alebo jeho časť, v prípade zistenia nezrovnalosti alebo podozrenia zo vzniku nezrovnalosti u prijímateľa a partnera pri realizácii pomoci a podpory. Rovnako certifikačný orgán je oprávnený pozastaviť, zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre operačný program, projekt alebo ich časť, ak zistí nedostatky v postupe riadiaceho orgánu, platobnej jednotky alebo prijímateľa pri realizácii pomoci a podpory.

Na účely postupov podľa tohto usmernenia sa za moment odstránenia nezrovnalosti považuje:

- A. Prijatie účinných nápravných opatrení smerujúcich k zabezpečeniu vysporiadania finančných prostriedkov alebo ich častí na národnej úrovni a následne vysporiadanie voči rozpočtu EÚ;**
- B. Prijatie účinných nápravných opatrení smerujúcich k odstráneniu zistených nedostatkov v systéme riadenia a kontroly programu a náprave nežiaduceho stavu.**

4.7 Vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni

Na základe hodnotenia „dobrej praxe“ sa za účinný režim vysporiadania finančných vzťahov s prijímateľom na národnej úrovni považuje zúčtovanie a vysporiadanie nezrovnalostí na pravidelnej báze, a to najneskôr v lehote do 6 mesiacov od zistenia nezrovnalostí.

Subjekt, ktorý spôsobil nezrovnalosť je povinný finančne vysporiadať nezrovnalosť na národnej úrovni podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, resp. za podmienok a spôsobom uvedeným v zmluve o NFP.

Ak nezrovnalosť spôsobil RO alebo SO finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu (podrobnejší postup je uvedený v časti 4.7.5 tohto usmernenia).

Analogicky sa postupuje aj v prípade, ak nezrovnalosť spôsobil CO, PJ alebo OA a finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako certifikačnému orgánu, príslušnej platobnej jednotky alebo orgánu auditu.

Ak nezrovnalosť spôsobil prijímateľ, prijímateľ je povinný vrátiť neoprávnene poskytnuté alebo použité finančné prostriedky / vysporiadať finančné vzťahy:

- ⇒ efektívnym vrátením finančných prostriedkov alebo
- ⇒ vzájomným započítaním pohľadávok a záväzkov (s výnimkou prijímateľa - štátnej rozpočtovej organizácie)

Ak nezrovnalosť spôsobil prijímateľ a pohľadávka štátu z titulu tejto nezrovnalosti sa očakáva, že nebude vysporiadaná, resp. je nevymožiteľná, finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni (z dôvodu vysporiadania nezrovnalosti voči všeobecnému rozpočtu EÚ) sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako subjektu, ktorý pôvodne poskytol finančné prostriedky džižníkovi v rámci implementácie operačného programu.

Moment vysporiadania nezrovnalosti

Za dátum vysporiadania nezrovnalosti na strane riadiaceho orgánu sa považuje

- deň pripísania finančných prostriedkov na príslušnom účte certifikačného orgánu, resp. príslušnom účte platobnej jednotky, pričom splnenie povinnosti vysporiadať nezrovnalosť zo strany prijímateľa sa viaže ku dňu odpísania finančných prostriedkov z jeho účtu;
- deň pripísania poslednej dohodnutej splátky na príslušnom účte certifikačného orgánu, resp. príslušnom účte platobnej jednotky v prípade uzavretia dohody o splátkach / dohody o doklade plnenia;
- deň schválenia súhrnnej žiadosti o platbu certifikačným orgánom v prípade vzájomného započítania pohľadávok z NFP alebo jeho časti;
- deň splnenia účinných nápravných opatrení na nápravu zistených nedostatkov uvedených v správe o splnení opatrení na nápravu zistených nedostatkov zistených vládny auditom.

Subjekt, ktorý vysporiadal nezrovnalosť s finančným dopadom je povinný:

- ⇒ prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ oznámiť vrátenie finančných prostriedkov riadiacemu orgánu prostredníctvom **oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov do 8 pracovných dní** odo dňa uskutočnenia úhrady prostriedkov v súlade s výpisom z bankového účtu preukazujúcim túto úhradu. Prílohou oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov je **výpis z bankového účtu** potvrdzujúci túto úhradu,
- ⇒ v prípade vrátenia finančných prostriedkov prostredníctvom funkcionality RIS pre zadanie ELURu vrátenia a teda úpravou rozpočtu formou rozpočtového opatrenia medzi platobnou jednotkou a prijímateľom – štátnou rozpočtovou organizáciou (nejedná sa o porušenie finančnej disciplíny) je povinný priložiť vytlačený ELUR (evidenčný list úprav rozpočtu) potvrdzujúci úpravu a v položke Číslo bankového účtu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov uviesť text „úprava rozpočtu ELUR č.“,
- ⇒ v prípade vzniku úroku z omeškania podľa § 40 až 41 a 45 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku vrátiť úrok z omeškania na príslušné účty.

Riadiaci orgán je povinný overiť skutočnosti spojené so splnením povinností prijímateľa vysporiadať riadne a včas nezrovnalosť vrátane úroku z omeškania zo strany prijímateľa, v prípade zistených nedostatkov je povinný prijať okamžité opatrenia na odstránenie nežiadúceho stavu.

4.7.1 Vysporiadanie nezrovnalosti voči prijímateľovi

V súlade s podmienkami zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku sa vysporiadanie nezrovnalosti voči prijímateľovi vykonáva:

- ⇒ vzájomným započítaním pohľadávky z príspevku voči pohľadávke prijímateľa / partnera podľa zmluvy o NFP;
- ⇒ vzájomným započítaním pohľadávky z rozhodnutia voči pohľadávke prijímateľa / partnera podľa zmluvy o NFP alebo
- ⇒ vrátením nezrovnalosti, ak sa nevykoná vzájomné započítanie pohľadávok.

V súlade s § 42 Vysporiadanie finančných vzťahov zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku je možné vysporiadanie nezrovnalosti vykonať vzájomným započítaním pohľadávok alebo efektívnym vrátením, ak sa nevykoná vzájomné započítanie.

Vzájomné započítanie pohľadávok je možné vykonať, ak:

- × vzájomné započítanie pohľadávok schválil riadiaci orgán v predloženej žiadosti o platbu typu refundácia,
- × vzájomné započítanie pohľadávok schválil certifikačný orgán v súhrnnej žiadosti o platbu,
- × vzájomne započítaná suma je nižšia alebo rovná sume schválenej riadiacim orgánom v žiadosti o platbu.

Riadiaci orgán bezodkladne oznámi prijímateľovi pripravované vykonanie vzájomného započítania pohľadávky z príspevku alebo pohľadávky z rozhodnutia voči pohľadávke prijímateľa. Ak prijímateľ s jednostranným započítaním pohľadávok nesúhlasí, je povinný to oznámiť riadiacemu orgánu do troch dní od dňa doručenia oznámenia podľa predchádzajúcej vety.

Vzájomné započítanie pohľadávok nie je možné vykonať:

- × ak je prijímateľom štátna rozpočtová organizácia,
- × v rámci viacerých projektov prijímateľa,
- × v rámci žiadosti o platbu typu poskytnutie zálohovej platby / predfinancovania a zúčtovanie zálohovej platby / predfinancovania
- × pri vysporiadaní prostriedkov zálohovej platby / predfinancovania,
- × pre nezrovnalosť s dlžníkom, ktorým je riadiaci orgán,
- × ak je započítavaná suma (pohľadávka platobnej jednotky voči prijímateľovi) vyššia ako suma žiadosti o platbu prijímateľa (záväzok platobnej jednotky voči prijímateľovi).

Podrobnosti k vzájomnému započítaniu budú ďalej rozpracované v manuáli MF SR pre vzájomné započítanie pohľadávok a záväzkov v systéme ITMS2014+ a ISUF.

V súlade s § 33 ods. 2 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku ak suma príspevku v súčte za EÚ zdroj a zdroj spolufinancovania zo ŠR, ktorá sa má vrátiť, nepresiahne sumu 40 eur, tento príspevok alebo jeho časť sa neuplatňuje a nevy máha. Ustanovením § 33 citovaného zákona nie je dotknutá povinnosť evidovať a spracovať zistenie nezrovnalosti s ohľadom na zodpovednosť riadiaceho orgánu za vrátenie stratených, resp. neoprávnene vyplatených súm do všeobecného rozpočtu EÚ.

V nadväznosti na zistenia orgánu auditu v rámci výkonu vládneho auditu na vybranej vzorke žiadostí o platbu prijímateľa a evidenciu komplementárnych nezrovnalostí, ak orgán auditu identifikuje v rámci výkonu vládneho auditu neoprávnené výdavky (overovaná je len jedna žiadosť o platbu prijímateľa vo vzorke), ktorých suma na vrátenie je nižšia ako 40 eur (napr. 38 eur) a zároveň orgán auditu vyzve RO v odporúčaní v správe z vládneho auditu na dovedovanie komplementárnej nezrovnalosti na ostatné neoprávnené výdavky za predmetné zistenie daného projektu (RO overí ostatné neoprávnené výdavky za predmetné zistenie daného projektu a identifikuje neoprávnenú sumu v celkovej výške napr. 200 eur), v týchto prípadoch orgán auditu požiada

RO o zaevidovanie nezrovnalosti v celkovej výške 238 eur. RO uvedenú nezrovnalosť zaeviduje, pričom ako „orgán, ktorý nezrovnalosť zistil“, uvedie orgán auditu.

Ak orgán auditu identifikuje v rámci výkonu vládneho auditu neoprávnené výdavky (overovaná je len jedna žiadosť o platbu prijímateľa vo vzorke), ktorých suma na vrátenie je nižšia ako 40 eur (napr. 20 eur) a zároveň orgán auditu vyzve RO v odporučaní v správe z vládneho auditu na doevidovanie komplementárnej nezrovnalosti na ostatné neoprávnené výdavky za predmetné zistenie daného projektu (RO overí ostatné neoprávnené výdavky za predmetné zistenie daného projektu a identifikuje neoprávnenú sumu v celkovej výške napr. 18 eur), aj v týchto prípadoch orgán auditu požiada RO o zaevidovanie nezrovnalosti v celkovej výške 38 eur. RO uvedenú nezrovnalosť zaeviduje v systéme ITMS2014+ do stavu „nehospodárne vymáhanie“, pričom ako „orgán, ktorý nezrovnalosť zistil“, uvedie orgán auditu.

V zmysle podmienok zmluvy o NFP sú bližšie určené podmienky pre určenie sumy na vrátenie podľa vecného titulu (nezrovnalosť, porušenie finančnej disciplíny, príjem z projektu atď.) tak, aby nedochádzalo k umelému rozdeľovaniu súm s cieľom vyhnúť sa korektnému vysporiadaniu finančných prostriedkov.

V nadväznosti na vyššie uvedené je potrebné zohľadniť aj znenie článku 10 všeobecných zmluvných podmienok zmluvy o NFP, kde v ods. 1 tohto článku sú explicitne uvedené povinnosti vrátenia príspevku alebo jeho časti, ako aj spôsoby, ktoré sa uplatňujú v rámci vysporiadania finančných vzťahov pri sume na vrátenie do 40 eur: „*ak Prijímateľ porušil ustanovenia Právnych predpisov SR alebo právnych aktov EÚ, a toto porušenie znamená Nezrovnalosť a nejde o porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písmena a), b), c) zákona o rozpočtových pravidlách alebo o zmluvnú pokutu podľa čl. 13 ods. 5 VZP; vzhľadom k skutočnosti, že spôsobenie Nezrovnalosti zo strany Prijímateľa sa považuje za také porušenie podmienok poskytnutia NFP, s ktorým sa spája povinnosť vrátenia NFP alebo jeho časti, v prípade, ak Prijímateľ takýto NFP alebo jeho časť nevráti postupom stanoveným v odsekoch 4 až 10 tohto článku VZP, bude sa na toto porušenie podmienok Zmluvy aplikovať ustanovenie druhej vety § 31 ods. 7 zákona č. o rozpočtových pravidlách; suma neprevyšujúca 40 EUR podľa § 33 ods. 2 zákona o príspevku z EŠIF sa uplatní na úhrnú sumu Nezrovnalosti*“.

Na účely prijatia účinných nápravných opatrení smerujúcich k zabezpečeniu vysporiadania finančných prostriedkov alebo ich časti v jednotlivých prípadoch vrátenia prostriedkov RO zašle prijímateľovi žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov¹³ v súlade so zmluvou o NFP, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, t.j. vyzve prijímateľa, aby v lehote určenej zmluvou o NFP vrátil finančné prostriedky / vysporiadal finančné vzťahy, ktoré zodpovedajú výške nezrovnalosti.

V žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov RO uvedie sumu finančných prostriedkov zodpovedajúcich výške nezrovnalosti, rozdelenú podielovo za zdroje financovania, pričom prijímateľ je povinný vrátiť príspevok v členení podľa zdrojov a na čísla príslušných účtov certifikačného orgánu a platobnej jednotky. Podmienky vysporiadania finančných vzťahov sú určené v § 42 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku a v metodickom usmernení MF SR č. 3/2015 Usmernenie k schéme procesov vrátenia finančných prostriedkov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybne hospodárstvo a Európskeho námorného a rybárskeho fondu.

Prijímateľ vracia príspevok za časť

- prostriedkov EÚ, ktoré nie sú schválené v súhrnnej žiadosti o platbu do rozpočtu platobnej jednotky,
- prostriedkov ŠR na spolufinancovanie orgánom do rozpočtu platobnej jednotky,
- prostriedkov EÚ, ktoré sú schválené v súhrnnej žiadosti o platbu certifikačným orgánom na mlmrozpočtový účet certifikačného orgánu.

Oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov

V prípade, ak prijímateľ vráti finančné prostriedky do dňa skončenia kontroly podľa § 31 ods 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, je povinný cez verejnú časť ITMS2014+ zaregistrovať oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov do 8 pracovných dní odo dňa uskutočnenia úhrady prostriedkov v súlade s bankovým výpisom potvrdzujúcim vrátenie finančných prostriedkov, resp. schválenú žiadosť o platbu s uplatneným vzájomným započítaním pohľadávok.

Formulár oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov spolu s pokynmi k jeho vyplneniu sú uvedené v prílohách 7a_7c Systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 - 2020.

4.7.2 Vysporiadanie nezrovnalostí do dňa skončenia vládneho auditu

Tento prípad finančného vysporiadania nezrovnalosti mimo správneho konania nastáva, ak došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa ustanovenia § 31 ods. 1 písm. b), c), d) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ktoré je zároveň nezrovnalosťou.

Ak subjekt spôsobil nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, a to:

- ⇒ poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým dôjde k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov,
- ⇒ neodvedenie prostriedkov subjektu verejnej správy v ustanovenej alebo určenej lehote a rozsahu,
- ⇒ neodvedenie výnosu z verejných prostriedkov do rozpočtu subjektu verejnej správy podľa tohto alebo osobitného zákona

a zároveň sám zistí nezrovnalosť, ktorá je súčasne porušením finančnej disciplíny alebo sa nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny zistí pri výkone následnej finančnej kontroly / vládneho auditu / inej kontroly a protiprávny stav je odstránený do dňa skončenia kontroly / vládneho auditu v súlade s § 31 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy pri zohľadnení osobitných postupov podľa § 42 ods. 7 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, správne konanie sa nezačne.

Dotknuté subjekty sú povinné vrátiť príspevok v členení podľa zdrojov a na čísla príslušných účtov certifikačného orgánu a platobnej jednotky. Podmienky vysporiadania finančných vzťahov sú určené v § 40 a 42 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku a v podrobnejšie postupy v metodickom usmernení MF SR č. 3/2015 Usmernenie k schéme procesov vrátenia finančných prostriedkov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a Európskeho námorného a rybárskeho fondu.

4.7.3 Vysporiadanie nezrovnalostí na základe odstúpenia od zmluvy o NFP

Osobitným prípadom riešenia nezrovnalosti zo strany RO je odstúpenie od zmluvy o NFP. Od zmluvy o NFP môže prijímateľ alebo RO odstúpiť v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva o NFP (napr. v prípadoch podstatného porušenia zmluvy o NFP, nepodstatného porušenia zmluvy o NFP) alebo zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov alebo iný zákon a ďalej v prípadoch, ktoré ustanovujú právne predpisy EÚ.

Vo vzťahu k výkonu finančnej kontroly je možné po odstúpení od zmluvy o NFP vykonať následnú finančnú kontrolu / vládny audit, napríklad na účely overenia dodržania zmluvných podmienok v čase platnosti zmluvy o NFP. V súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je potrebné zväziť efektívnosť takéhoto overovania v prípade, ak sa odstúpilo od zmluvy o NFP, vzhľadom na skutočnosť, že prijímateľ je povinný všetky poskytnuté verejné prostriedky vrátiť. Zároveň nie je v rozpore so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy ani v rozpore so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov, aby podnetom na začatie správneho konania bol podnet fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá nie je kontrolným orgánom, auditujúcim orgánom alebo orgánom dozoru štátu.

Ak dôjde k odstúpeniu od zmluvy o NFP, prijímateľ je povinný vrátiť riadiacemu orgánu nenávratný finančný príspevok vyplatený do času odstúpenia od zmluvy o NFP. Vrátenie poskytnutého plnenia po odstúpení od zmluvy o NFP riadiaci orgán uplatňuje prostredníctvom občiansko-súdneho konania. Ak súd rozhodne v neprospech RO, ale došlo k individuálnym porušeniam finančnej disciplíny pri používaní verejných prostriedkov, za ktoré nesie prijímateľ objektívnu zodpovednosť, príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny môže začať správne konanie vo veci konkrétneho porušenia finančnej disciplíny a uložiť príslušné sankcie v závislosti od toho, pod akú skutkovú podstatu porušenia finančnej disciplíny možno konanie prijímateľa subsumovať. Uložením sankcie sa však nemusí zabezpečiť vrátenie finančných prostriedkov celého príspevku, ktoré sa majú vrátiť na základe odstúpenia od zmluvy o NFP. Výška vrátenej sumy závisí od konkrétnych okolností prípadu a charakteru uložených sankcií (odvod, penále, pokuta).

Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku osobitne rieši vysporiadanie finančných vzťahov v súlade s § 42 cit. zákona na základe výzvy, t.j. žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov. Na právne vzťahy v prípade odstúpenia od zmluvy o NFP sa úprava týchto osobitných ustanovení nevzťahuje a pri vzájomnom vyrovnaní právnych nárokov zmluvných strán po odstúpení od zmluvy o NFP sa postupuje podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Vystaviť žiadosť o vrátenie je však potrebné na účely správnej evidencie pohľadávky v systémoch ITMS2014+ a ISUF a predložiť túto žiadosť CO a PJ. Povinnosť vrátiť poskytnuté plnenie po odstúpení od zmluvy o NFP podľa čl. 10 ods. 2 všeobecných zmluvných podmienok vzorového formuláru zmluvy o NFP ostáva zachovaná, avšak RO podľa zmluvy o NFP nezasieľa prijímateľovi žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, ale rieši vrátenie poskytnutého plnenia na základe § 351 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov. Ak nedôjde k dobrovoľnému plneniu zo strany prijímateľa, vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov sa v takom prípade rieši súdnou cestou a o vrátenie finančných prostriedkov má RO žiadať žalobou na miestne príslušnom súde.

4.7.4 Vysporiadanie nezrovnalostí v nadväznosti na konkurz alebo reštrukturalizáciu

V súlade so zákonom o správe majetku štátu je správca pohľadávky štátu oprávnený a povinný využívať všetky právne prostriedky na ochranu majetku štátu a dbať, aby nedošlo najmä k jeho poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu. Správca pohľadávky štátu je povinný starať sa o to, aby všetky povinnosti dlžníka boli včas a riadne splnené, aby pohľadávka štátu bola včas uplatnená na príslušných orgánoch a aby rozhodnutia týchto orgánov boli včas vykonané. V rámci implementácie ŠF, KF a ENRF môžu vzniknúť pohľadávky štátu najmä z / zo:

- porušenia zmluvy o NFP, ktoré má za následok odstúpenie od zmluvy,
- porušenia alebo nesplnenia povinností v zmluve o NFP, ak zo zmluvy o NFP vyplýva povinnosť vrátiť poskytnutý príspevok alebo jeho časť (poskytnuté prostriedky EÚ a prostriedky štátneho rozpočtu určené na spolufinancovanie),
- porušenia finančnej disciplíny,
- porušenia pravidiel a / alebo postupov verejného obstarávania,
- vzniknutej škody.

Ak z údajov v Obchodnom vestníku vyplýva, že na majetok dlžníka bolo uznesením príslušného konkurzného súdu začaté konkurzné konanie, správca pohľadávky štátu je povinný vykonať potrebné právne úkony na účely vysporiadania finančných vzťahov. Ak sa konkurzné konanie začalo a sú splnené zákonom stanovené podmienky, súd vyhlási na majetok dlžníka konkurz alebo dlžníkovi v rovnakej lehote ustanoví predbežného správcu, ak má pochybnosti o jeho majetnosti. Zverejnením uznesenia príslušného konkurzného súdu o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku sa považuje konkurz za vyhlásený.

V nadväznosti na vyhlásenie konkurzu je potrebné, aby pohľadávka veriteľa (RO, správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny) bola do konkurzu na majetok úpadcu riadne a v zákonnej lehote prihlásená. Robiť právne úkony v mene RO ako veriteľa pohľadávky štátu je oprávnený aj sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom

v súlade so splnomocnením RO. To znamená že ide o pohľadávku RO, pričom tak to musí byť uvedené v prihláške do konkurzu. V súlade s § 28 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii právo, aby pohľadávka veriteľa bola uspokojená, musí byť v konkurze riadne a včas uplatnené prihláškou, inak pohľadávku nemožno v konkurze uspokojiť a na práva z nej sa v konkurze neprihliada. Zákonná 45 - dňová lehota na podanie prihlášky začína plynúť nasledujúci deň po zverejnení uznesenia o zverejnení konkurzu v Obchodnom vestníku. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť. Lehota na podanie je hmotnoprávnou lehotou. Na jej zachovanie je potrebné, aby prejav vôle účastníka konania (prihláška veriteľa) bol doručený adresátovi (konkurznému súdu a správcovi) najneskôr v posledný deň lehoty.

Prihláška je procesným úkonom určeným na uplatnenie práva, pričom zákonom o konkurze a reštrukturalizácii sú ustanovené náležitosti prihlášky. Veritelia prihlasujú svoje pohľadávky na predpísaných tlačivách schválených Ministerstvom spravodlivosti SR. V prípade, že veriteľ má viac prihlášok, pripojí k prihláškam súhrnný prehľad údajov uvedených v prihláške.

Správca pohľadávky štátu ako veriteľ je povinný priložiť k prihláške listiny, ktorými sa preukazujú všetky údaje uvedené v prihláške (napr. zmluvu o NFP, zmluvu o zriadení záložného práva, právoplatné rozhodnutie správneho orgánu o porušení finančnej disciplíny / o porušení postupov a pravidiel verejného obstarávania, žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov). Listiny je potrebné pripojiť k prihláške, ktorá sa doručuje správcovi aj k prihláške, ktorá sa doručuje na príslušný konkurzný súd. Obsah prihlášky musí dôsledne rešpektovať požiadavky stanovené právnym poriadkom SR, inak sa na ňu neprihliada. Súd ani správca nevyzývajú veriteľa na odstránenie nedostatkov prihlášky, resp. jej doplnenie.

RO / SO / správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny pripojí k prihláške vyhlásenie o evidencii pohľadávky v účtovníctve platobnej jednotky / certifikačného orgánu. V tejto súvislosti na základe žiadosti správcu pohľadávky štátu certifikačný orgán, resp. platobná jednotka vystaví vyhlásenie o zaevidovanej pohľadávke voči úpadcovi za zdroj EÚ a platobná jednotka vyhlásenie o zaevidovanej pohľadávke voči úpadcovi za zdroj štátneho rozpočtu. Uvádza sa istina a aj príslušenstvo pohľadávky, ak pohľadávka štátu zahŕňa aj príslušenstvo (napr. úroky z omeškania).

Pohľadávky štátu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu budú po vyhlásení konkurzu uspokojené len na základe prihlášky veriteľa (v tomto prípade správcu majetku štátu), na základe právnych úkonov správcu a pod dohľadom súdu. Keďže sa vyhlásením konkurzu stávajú všetky pohľadávky splatné ex lege (zo zákona) ku dňu vyhlásenia konkurzu, nie je podstatné, či pohľadávka štátu je splatná. To znamená, že nie je relevantné, či napr. uplynula lehota určená v žiadosti na vrátenie finančných prostriedkov vystavená a doručená prijímateľovi na základe zmluvy o NFP, resp. výzva na vrátenie poskytnutého plnenia pri odstúpení od zmluvy o NFP. Prihláškou uplatňujú aj budúce pohľadávky, resp. podmienené pohľadávky.

Ak pred vyhlásením konkurzu neexistuje pohľadávka štátu, tzn. nedošlo k porušeniu zmluvy o NFP, ktoré by bolo spojené s povinnosťou vrátenia NFP alebo jeho časti na základe zmluvy o NFP, resp. má za následok vrátenie NFP alebo jeho časti, RO môže odstúpiť od zmluvy o NFP po vyhlásení konkurzu. Pri odstúpení od zmluvy o NFP po vyhlásení konkurzu je potrebné v zákonnej lehote prihlásiť pohľadávku štátu ako podmienenú v súlade s § 45 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Ak veriteľ prihlasuje podmienenú pohľadávku, v prihláške uvedie aj podmienku, od ktorej závisí vznik pohľadávky. Ak sa v prihláške podmienenej pohľadávky tento údaj neuvedie, na prihlášku podmienenej pohľadávky sa v konkurze neprihliada (§ 29 ods. 3 cit. zákona).

Ak veriteľ prihlasuje zabezpečenú pohľadávku (napr. RO uzatvoril v rámci projektu záložnú zmluvu), v prihláške uvedie aj druh, poradie a právny dôvod vzniku zabezpečovacieho práva spolu s určením majetku, ktorým je zabezpečená, a sumu, do ktorej je zabezpečená. Ak prihláška zabezpečenej pohľadávky tieto údaje neobsahuje, neprihlásené zabezpečovacie právo uplynutím lehoty na prihlasovanie pohľadávok zanikne (§ 29 ods. 2 cit. zákona).

V súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii veriteľ postupuje aj ak sa začne reštrukturalizačné konanie a súd po splnení zákonných podmienok rozhodne o povolení reštrukturalizácie. Pri prihlasovaní pohľadávky je potrebné zohľadniť v nadväznosti na cit. stanovenia § 120 ods. 1 a § 155 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je potrebné zo strany RO / SO, či ide napr. o podmienenú pohľadávku alebo zabezpečenú pohľadávku. Ak ide o podmienenú pohľadávku v rámci projektu, v ktorom nedošlo k porušeniu zmluvy o NFP, ktoré by bolo spojené s povinnosťou vrátenia nenávratného finančného príspevku alebo jeho časti na základe zmluvy o NFP, resp. má za následok vrátenie NFP / jeho časti, v prihláške uvedie aj podmienku, od ktorej závisí vznik pohľadávky (napr. porušenie zmluvy o NFP). Ak sa v prihláške podmienenej pohľadávky tento údaj neuvedie, na prihlášku podmienenej pohľadávky sa v reštrukturalizácii neprihliada a pohľadávka v nej uplatnená sa do reštrukturalizačného plánu nezahŕňa. Ak veriteľ prihlasuje zabezpečenú pohľadávku, v prihláške uvedie aj druh, poradie a právny dôvod vzniku zabezpečovacieho práva spolu s určením majetku, ktorým je zabezpečená, a sumu, do ktorej je zabezpečená. Ak prihláška zabezpečenej pohľadávky tieto údaje neobsahuje, zabezpečená pohľadávka sa v reštrukturalizácii považuje len za nezabezpečenú pohľadávku a na zabezpečovacie právo, ktorým je zabezpečená, sa v reštrukturalizácii neprihliada. (§ 122 ods. 2 a 3 cit. zákona).

Pohľadávku štátu je potrebné aj v tomto prípade prihlásiť riadne a včas. Prihlášku spolu s prílohami podáva veriteľ v dvoch rovnopisoch správcovi na adresu jeho kancelárie a v jednom rovnopise na súd. Prihláška musí byť doručená správcovi aj súdu do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie. Reštrukturalizácia sa považuje za povolenú zverejnením uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku. Na prihlášku doručenú po lehote alebo prihlášku doručenú v lehote len správcovi alebo len súdu sa v reštrukturalizácii neprihliada a pohľadávka v nej uplatnená sa do reštrukturalizačného plánu nezahŕňa. Ak zákon o konkurze a reštrukturalizácii neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká (§ 120 ods. 1 cit. zákona).

Zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku zaniká právo veriteľov, ktorí riadne a včas podľa tohto zákona neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva vzťahujúce sa na majetok dlžníka; to platí rovnako aj pre podmienené pohľadávky, ktoré mali byť uplatnené prihláškou. To znamená, že potvrdenie reštrukturalizačného plánu súdom spôsobuje zánik vymáhateľnosti tých pohľadávok, ktoré si veriteľa neprihlásili riadne a včas.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému sa pre RO a správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny odporúča:

- dôsledne sledovať Obchodný vestník¹⁹,
- dodržiavať ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii,
- riadne a včas uplatniť pohľadávku štátu vedenú voči úpadcovi prihláškou v konkurze, resp. v reštrukturalizácii,
- v prípade popretia pohľadávky štátu podať incidenčnú žalobu, ak s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu existuje dôvodný predpoklad dodatočného uznania pohľadávky štátu,
- sledovať vývoj konkurzu a reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku a zúčastňovať sa na schôdzi veriteľa,
- plniť pokyny súdu a správcu konkurznej podstaty, resp. reštrukturalizačného správcu, napr.: povinnosti veriteľa vo veriteľskom výbore,
- plniť povinnosti veriteľa vyplývajúce zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

4.7.5 Vysporiadanie systémových nezrovnalostí na národnej úrovni

V prípade zistenia systémovej nezrovnalosti ako dôsledku zlyhania závažného nedostatku účinného fungovania systémov riadenia a kontroly najmä v nadväznosti na nedostatočné napĺňanie požiadaviek podľa tabuľky 1 prílohy č. IV delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 480/2014 sa vysporiadanie systémovej nezrovnalosti uskutoční podľa prílohy B metodického usmernenia MF SR č. 3/2015 Usmernenie k schéme procesov vrátenia finančných prostriedkov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a Európskeho námorného a rybárskeho fondu.

Postup vysporiadania systémových nezrovnalostí na národnej úrovni podľa § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy

Finančne vysporiadanie systémových nezrovnalostí na národnej úrovni viazaním rozpočtových prostriedkov za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu sa vykoná podľa postupu uvedeného nižšie

A. Postup viazania rozpočtových prostriedkov za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy

- riadiacemu orgánu / sprostredkovateľskému orgánu sa rozpočtovým opatrením viažu rozpočtové výdavky kapitoly (zdroj 111) vo výške súčtu finančnej opravy (za systémové nezrovnalosti) za poskytnuté výdavky na zdroj EÚ a zdroj ŠR,
- o prostriedky vo výške finančnej opravy za zdroj EÚ sa rozpočtovým opatrením zvýši limit výdavkov kapitoly Všeobecná pokladničná správa na položke „Výdavky na finančné opravy a zrušenia záväzkov EK“ pod kódom zdroja EÚ,
- prostriedky vo výške finančnej opravy za zdroj EÚ sa z kapitoly Všeobecná pokladničná správa efektívne prevedú na mimorozpočtový účet CO zriadený pre príslušný operačný program,
- viazané rozpočtové prostriedky kapitoly (zdroj 111) vo výške finančnej opravy za zdroj ŠR sa preklasifikujú na výdavky s kódom zdroja spolufinancovania zo ŠR a rozpočtovým opatrením sa zvýši rozpočet výdavkov platobnej jednotky na ďalšie použitie,
- zároveň sa rozpočtovým opatrením zvýšia limity príjmov a výdavkov za zdroj EÚ v rozpočte platobnej jednotky;
- príjmy za zdroj EÚ sa reálne uhradia v príslušnej výške oprávnené realizovaných výdavkov v rámci budúcich schválených súhrnných žiadostí o platbu efektívne z mimorozpočtového účtu CO na príjmový účet PJ. V prípade nenaplnenia príjmov v rámci príslušného rozpočtového roka sa príjmy viažu do ďalších rozpočtových rokov až do ich naplnenia v závislosti od reálnej implementácie záväzkov operačného programu,
- v prípade nerealizovania výdavkov v plnej výške rozpočtovaných prostriedkov sa tento rozdiel na konci roka zaviazá rozpočtovým opatrením vo výdavkoch kapitoly na kóde zdroja EÚ a zdroja spolufinancovania zo ŠR v príslušnej výške v závislosti od reálnej implementácie záväzkov operačného programu

B. Postup pre úpravu rozpočtu platobnej jednotky, resp. kapitoly z dôvodu následného vysporiadania časti finančnej opravy (nezrovnalosti) zo strany prijímateľa na mimorozpočtový účet CO (zdroj EÚ) a výdavkový účet (v bežnom roku) / príjmový účet (v nasledujúcom roku) PJ (zdroj ŠR):

- vrátené prostriedky za zdroj EÚ prijímateľom sa prevedú z mimorozpočtového účtu CO efektívne na príjmový účet kapitoly, ktorá si z titulu zvýšených príjmov upraví limit rozpočtových výdavkov kapitoly na zdroj 111 (t.j. zníži pôvodný postih za finančnú opravu pomere za zdroj EÚ) podľa § 15 zákona o rozpočtových pravidlách. Tento pohyb a rozpočtová úprava sa v prípade potreby uskutoční v bežnom, ako aj v nasledujúcom rozpočtovom roku;
- v bežnom roku prostriedky za zdroj ŠR platobná jednotka preklasifikuje na rozpočtové výdavky kapitoly (zdroj 111) a rozpočtovým opatrením sa upraví rozpočet výdavkov kapitoly,
- v nasledujúcom roku si kapitola z titulu vyšších príjmov za zdroj ŠR podľa § 15 zákona o rozpočtových pravidlách na základe úhrady od prijímateľa upraví limit výdavkov

¹⁹ A to aj napriek skutočnosti, že je prijímateľ zmluvne viazaný písomne informovať riadiaci orgán o začatí a ukončení konkurzného konania alebo reštrukturalizačného konania voči prijímateľovi.

Nevysporiadanie systémovej nezrovnalosti z prostriedkov rozpočtu kapitoly subjektu zodpovedného za vznik nezrovnalosti (RO, SO, CO, PJ alebo OA) vytvára

- negatívny finančný dopad na likviditu prostriedkov na mimorozpočtovom účte CO určených na úhradu ďalších výdavkov v rámci schválených súhrnných žiadostí o platbu pre možnosť vyčerpania 100 % alokácie záväzkov EK schválených pre dotknutý operačný program;
- negatívny dopad na disponibilné zdroje rozpočtu platobnej jednotky a navýšenie limitu výdavkov v rozpočte platobnej jednotky pre možnosť financovania výdavkov prijímateľom na zabezpečenie vyčerpania 100 % alokácie záväzkov EK schválených pre dotknutý operačný program (vzhľadom k tomu, že o uvedené prostriedky nie je kapitola oprávnená žiadať úpravu rozpočtu pri spracovaní a návrhu rozpočtu verejnej správy.

4.8 Správne konanie

Podľa postupov vyplývajúcich z osobitných predpisov, najmä zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku podnetom na začatie správneho konania môže byť najmä

- ✓ zistené porušenie finančnej disciplíny alebo
- ✓ zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

4.8.1 Správne konanie pre porušenie finančnej disciplíny

Podľa postupov vyplývajúcich z § 42 ods. 7 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku podnetom na začatie správneho konania pre porušenie finančnej disciplíny môže byť skutočnosť, ak

- prijímateľ nevrátil sumu nezrovnalosti za podmienok a spôsobom uvedeným v zmluve o NFP, t.j. v určenej lehote splatnosti na základe odoslanej žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov riadiacim orgánom alebo
- prijímateľ nevysporiadal príspevok alebo jeho časť podľa § 42 ods. 1 písm. a) cit. zákona, t.j. prijímateľ nevysporiadal sumu nezrovnalosti vzájomným započítaním pohľadávok a záväzkov alebo
- prijímateľ neuzavrel s riadiacim orgánom dohodu o splátkach alebo dohodu o odklade plnenia na účely vysporiadania nezrovnalosti podľa podmienok § 45 cit. zákona.

Ak sú naplnené podmienky § 42 ods. 7 poslednej vety, riadiaci orgán v prípade ak ide o porušenie finančnej disciplíny písomne oznámi túto skutočnosť príslušnému správnomu orgánu a súčasne zabezpečí predloženie výsledkov kontroly vykonanej RO vrátane správy o zistenej nezrovnalosti príslušnému správnomu orgánu, ktorý môže začať správne konanie. Začatie, resp. nezačatie správneho konania je vždy na úvahe správneho orgánu.

Na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia v správnom konaní vydaného príslušným správnym orgánom alebo MF SR je prijímateľ povinný vrátiť finančné prostriedky v lehote uloženej týmto rozhodnutím.

Na účely zabezpečenia písomných dôkazov pre vydanie rozhodnutia, riadiaci orgán, resp. kontrolný / auditujúci orgán oznámi a predloží príslušnému správnomu orgánu výsledky kontroly RO / následnej finančnej kontroly / vládneho auditu, resp. inej kontroly a spisovú dokumentáciu s prílohami vrátane správy o zistenej nezrovnalosti.

Pred začatím správneho konania s cieľom odstrániť prípadné nedostatky pri postúpených výsledkoch vládneho auditu / následnej finančnej kontroly / inej kontroly, právne neodôvodnených a nepresvedčivých porušeníach finančnej disciplíny, správny orgán:

- ⇒ preskúma kompletný spisový materiál, posúdi či predložené podklady sú postačujúce pre právnu kvalifikáciu zistení kontroly / vládneho auditu a pre uloženie sankcií podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a nadväzujúcich právnych predpisov. V prípade ich neúplnosti je príslušný správny orgán povinný vrátiť neúplné podklady (spisovú dokumentáciu) RO, resp. auditujúcemu orgánu a požiadať ich doplnenie a odstránenie nedostatkov v lehote určenej príslušným správnym orgánom.
- ⇒ posúdi a zhodnotí, či predložené zistenia kontroly RO inej kontroly, resp. vládneho auditu možno považovať za preukázané, či vykonané dôkazy sú postačujúce, alebo či treba vykonať ďalšie dôkazy, alebo či si treba obstaráť aj iné podklady pre začatie správneho konania. V prípade potreby požiada príslušný správny orgán opakovane o doplnenie podkladov.
- ⇒ v prípade, keď ani po opakovanom vyžiadaní doplnenia podkladov pre začatie správneho konania nie je predložený požadovaný materiál v zmysle Pokynu Ministerstva financií SR č. MF/13619/2009-243, správne konanie sa nezačne. Neúplné podanie z vykonanej kontroly RO / inej kontroly, resp. vykonaného vládneho auditu, môže byť považované za podnet na vykonanie opakovaného vládneho auditu Ministerstvom financií SR, sekciou auditu a kontroly, podľa kapacitných možností.

Po prijatí a overení kompletných podkladov z vykonanej kontroly RO / inej kontroly, resp. vykonaného vládneho auditu a prijatí záveru, že predložené podklady sú postačujúce pre právnu kvalifikáciu zistení kontroly RO / inej kontroly, resp. vládneho auditu a pre uloženie sankcií podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny zašle účastníkovi konania oznámenie o začatí správneho konania podľa § 18 zákona č. 71/1967 Zb. v súlade s citovaným zákonom.

V súlade s § 31 ods. 9 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy odvod, penále²⁰ a pokutu za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, štátnou rozpočtovou organizáciou a štátnou príspevkovou organizáciou alebo za porušenie finančnej disciplíny, ktorá je zároveň nezrovnalosťou, inou právnickou osobou alebo fyzickou osobou pri nakladaní s prostriedkami štátneho rozpočtu a s prostriedkami Európskej únie ukladá príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny, ktorý ich aj vymáha. V prípade potreby odvod, penále²⁰ a pokutu môže uložiť a vymáhať Ministerstvo financií SR.

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bol uložený odvod, penále alebo pokuta za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, pri hospodárení s prostriedkami Európskej únie poskytnutými prostredníctvom príslušného orgánu štátnej správy na základe podmienok určených v zmluve o NFP, odvádza tento odvod v súlade s § 42 ods. 8 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku na príslušný osobitný účet Ministerstva financií SR v Štátnej pokladnici (ak už boli poskytnuté prostriedky schválené certifikačným orgánom) alebo na príjmový účet platobnej jednotky (ak poskytnuté prostriedky neboli schválené certifikačným orgánom). Prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, ktorých sa týka nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny sa odvádzajú na príjmový účet platobnej jednotky; penále²⁰ a pokuta sú príjmom štátneho rozpočtu v súlade s § 7 ods. 1 písm. i) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Ďalšie postupy a podrobnosti pre spätné toky sú upravené v metodickom usmernení MF SR č. 3/2015 Usmernenie k schéme procesov vrátenia finančných prostriedkov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a Európskeho námorného a rybárskeho fondu.

Na konanie o ukladaní a vymáhaní odvodu, penále²⁰ a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

4.8.2 Správne konanie riadiaceho orgánu pre porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania

Ak riadiaci orgán zistí nezrovnalosť ako porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, riadiaci orgán postupuje pri vysporiadaní nezrovnalosti podľa postupov stanovených v § 41 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, t. j. riadiaci orgán

- a) vyzve prijímateľa na vrátenie poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky (tzn. zašle mu žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov) podľa § 41 ods. 1 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku; ak prijímateľ nevráti poskytnutý príspevok alebo jeho časť na základe takto zaslanej žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov v určenej lehote splatnosti a spôsobom uvedeným v zmluve o NFP, riadiaci orgán následne podá v súlade s § 41 ods. 2 zákona č. 292/2014 Z. z. podnet Úradu pre verejné obstarávanie alebo
- b) podá podnet na ÚVO (bez zaslania žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov) a postupuje v súlade s § 41 ods. 4 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, tzn. ak ÚVO potvrdí v protokole porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania a takéto porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, riadiaci orgán vyzve prijímateľa žiadosťou o vrátenie poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

Suma nezrovnalostí určená v žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov podľa písm. a) alebo b) zodpovedá vypočítanej finančnej oprave podľa percentuálnych sadzieb finančných opráv v metodickom usmernení vydanom Rozhodnutím EK C(2013) 9527 o určení finančných opráv, ktoré má Komisia uplatňovať na výdavky financované Úniou v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania.

Podnetom na začatie správneho konania riadiaceho orgánu pre porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, je naplnenie podmienok podľa § 41 ods. 3 alebo 5 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku. Ak prijímateľ nevysporiada sumu nezrovnalostí na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov odoslanej riadiacim orgánom podľa vyššie uvedených písm. a) alebo b) (tzn. postupom podľa ods. 3 až 5 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku) a ÚVO na základe podnetu riadiaceho orgánu alebo na základe podnetu a kontroly ÚVO podľa § 146 ods. 4 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní potvrdilo porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania v protokole, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, riadiaci orgán začne správne konanie voči prijímateľovi a rozhodne o vrátení jeden a pol násobku sumy uvedenej v žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, najviac však do výšky 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

Na správne konanie riadiaceho orgánu podľa odsekov 3 a 5 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Suma nezrovnalostí je vysporiadaná podľa podmienok § 41 ods. 7 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku a postupov platných pre spätné toky upravené v metodickom usmernení MF SR č. 3/2015 Usmernenie k schéme procesov vrátenia finančných prostriedkov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a Európskeho námorného a rybárskeho fondu.

4.9 Vymáhanie nezrovnalostí

²⁰ V súlade s § 42 ods. 11 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku zo strany orgánu vydávajúceho rozhodnutie v správnom konaní je potrebné zabezpečiť zníženie penále za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. b), c), d) pri nakladaní s prostriedkami Európskej únie o úrok z omeškania, ktorý je potrebné v súlade platnými nariadeniami vrátiť Európskej komisii.

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bol právoplatným rozhodnutím vydaným v správnom konaní uložený odvod, penále alebo pokuta za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, pri hospodárení s prostriedkami EÚ poskytnutými na základe podmienok určených v zmluve o NFP uzatvorenej s prijímateľom, odvádza tento odvod na príslušné účty uvedené v danom rozhodnutí podľa v súlade s § 42 ods. 8 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku, penále²⁰ a pokuta sú príjmom štátneho rozpočtu.

Správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní môže uzavrieť s prijímateľom dohodu o splátkach.

Ak prijímateľ nesplní v určenej lehote povinnosť uloženú mu rozhodnutím vydanom v správnom konaní, ktoré je vykonateľné a ani na základe výziev v súlade s internými predpismi správneho orgánu, uskutoční sa výkon tohto rozhodnutia v rámci exekučného konania.

Výkon rozhodnutia možno nariadiť najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti. Na výkon rozhodnutia sa vzťahujú príslušné ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny podáva návrh na vykonanie exekúcie, ak príslušný riadiaci orgán nezriadil záložné právo na majetok prijímateľa na zabezpečenie vysporiadania finančných vzťahov v prípade porušenia finančnej disciplíny a zabezpečenie vymáhania pohľadávky štátu z vykonateľného rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny sa nerealizuje výkonom záložného práva.

Na zabezpečenie vysporiadania finančných vzťahov riadiaci orgán môže zriadiť záložné právo na majetok prijímateľa uzavretím zmluvy o zriadení záložného práva medzi RO a prijímateľom na zabezpečenie vysporiadania finančných vzťahov vo výške nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny. V súlade s § 34 ods. 1 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku.

Ak prijímateľ porušil finančnú disciplínu a nesplní povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím príslušného správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny, resp. MF SR riadne a včas, dňom splatnosti sankcie v právoplatnom rozhodnutí o porušení finančnej disciplíny v správnom konaní záložné právo bezodplatne prechádza z riadiaceho orgánu do správy príslušného správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny na účely zabezpečenia vymáhania pohľadávky štátu z tohto rozhodnutia, a to v rozsahu a za podmienok existujúceho záložného práva. Prechod záložného práva oznámi príslušný RO, ktorý záložné právo eviduje. O zániku pohľadávky štátu z právoplatného rozhodnutia je príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny povinný bez zbytočného odkladu informovať riadiaci orgán.

Na národnej úrovni nevyhnutiteľné pohľadávky štátu môžu vzniknúť najmä v súvislosti s:

- ⇒ exekučným konaním,
- ⇒ konkurzom prijímateľa,
- ⇒ výkonom záložného práva, ak pohľadávka štátu nebola uspokojená v plnom rozsahu,
- ⇒ likvidáciou dlžníka, zrušením dlžníka bez likvidácie.

Na účely preukázania nevyhnutiteľnej pohľadávky štátu najmä v súvislosti s vypracovaním osobitných správ o nezrovnalostiach po prijatí opatrení vrátane správnych a súdnych postupov podľa právneho poriadku SR zo strany RO / správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny na vysporiadanie finančných vzťahov, správca pohľadávky štátu (riadiaci orgán / správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny) postupuje v súlade so zákonom č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

4.10 Vysporiadanie nezrovnalosti voči EK

V súlade s čl. 80 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 966/2012 členské štáty sú v prvom rade zodpovedné za vykonávanie kontrol a auditov a za vymáhanie neoprávnene vynaložených súm. Pokiaľ členské štáty zistia a napraví nezrovnalosti na vlastný účet, na takéto neoprávnene výdavky (nezrovnalosti) sa už nevzťahujú finančné opravy EK. EK uplatňuje finančné opravy vo vzťahu k členským štátom s cieľom vylúčiť z financovania rozpočtu EÚ výdavky vzniknuté v rozpore s platným právom EÚ a SR. Komisia zakladá svoje finančné opravy na zisťovaní neoprávnene vynaložených súm a finančných vplyvoch na rozpočet EÚ. Ak sa tieto sumy nedajú presne zistiť, EK môže uplatniť **extrapolované alebo paušálne finančné opravy**.

Finančné opravy v súlade s čl. 85, 143 až 147 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 vykonáva

- ⇒ členský štát alebo
- ⇒ Európska komisia.

Nakoľko členské štáty nesú v prvom rade zodpovednosť za vyšetrovanie nezrovnalostí, pričom konajú na základe dôkazu o každej väčšej zmene ovplyvňujúcej povahu podmienok pre implementáciu pomoci EÚ alebo jej kontroly a sú zodpovedné za vykonanie žiaducich úprav financovania.

V podmienkach Slovenskej republiky certifikačný orgán vykoná úpravy financovania v spojitosti s **individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami**. Tieto úpravy spočívajú v zrušení celého príspevku alebo jeho časti v závislosti od podmienok a metodiky výpočtu individuálnych a systémových nezrovnalostí dohodnutých medzi dotknutým RO, OA a EK. Príspevok, ktorý sa týmto spôsobom uvoľnil v rámci alokácie programu, môže byť znovu použitý na dotknutú pomoc do 31.12.2023 pri súčasnom dodržaní podmienok § 9 zákona č. 502/2001 o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rámci procesu schvaľovania nových projektov, resp. výdavkov riadiacim orgánom.

Vo všeobecnosti zodpovednosť za nezrovnalosť na národnej úrovni ako aj voči Európskej komisii nesie riadiaci orgán. Je preto potrebné, aby riadiaci orgán prijal nápravne opatrenia z titulu vzniknutej nezrovnalosti a využil lehotu dvoch mesiacov na negociácie s EK v súlade s čl. 145 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, v rámci ktorých členský štát dostane príležitosť preukázať prostredníctvom preskúmania príslušnej dokumentácie, že skutočný rozsah nezrovnalosti bol menší ako v posudku EK. Rozsah tohto preskúmania môže byť po dohode s EK obmedzený na primeraný podiel alebo vzorku dokumentácie.

V súlade s postupmi podľa čl. 144 až 145 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 ak EK po vykonaní potrebného preskúmania príde k záveru, že:

- ✓ v účinnom fungovaní systému riadenia a kontroly programu existujú závažné nedostatky, ktoré ohrozili už vyplatený príspevok z rozpočtu EÚ na program,
- ✓ členský štát si pred začatím opravného konania neplnil svoje povinnosti, t. j. členský štát neodhalil nezrovnalosti a neuskutočnil požadované finančné opravy a vymáhanie pohľadávok na vlastný účet. V prípade systémovej nezrovnalosti členský štát nerozšíril svoje vyšetrovanie na všetky operácie, ktoré by mohli byť negatívne ovplyvnené systémovou nezrovnalosťou,
- ✓ výdavky uvedené v žiadosti o platbu na Európsku komisiu sú neoprávnené a členský štát ich pred začatím opravného konania neopravil, t. j. členský štát neuskutočnil finančné opravy požadované Európskou komisiou. V prípade systémovej nezrovnalosti členský štát nerozšíril svoje vyšetrovanie na všetky operácie, ktoré by mohli byť negatívne ovplyvnené systémovou nezrovnalosťou,

Európska komisia vykoná finančné opravy.

V súlade s čl. 145 ods. 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, ak Európska komisia alebo Európsky dvor audítorov zistí nezrovnalosť, ktorá poukazuje na závažný nedostatok v účinnom fungovaní systému riadenia a kontroly programu, uplatní finančnú opravu, ktorá predstavuje pre Slovenskú republiku definitívne zrušenie celého príspevku pre program alebo jeho časti, t. j. čistú stratu.

Európska komisia neuplatní čistú finančnú opravu, ak pred dátumom zistenia nezrovnalosti Európskou komisiou / Európskym dvorom audítorov bola dotknutá nezrovnalosť už predmetom zistenia aj členského štátu:

- ✓ vo vyhlásení o vierohodnosti a ak sa prijímú príslušné nápravne opatrenia;
- ✓ v kontrolnej správe orgánu auditu a ak sa prijímú príslušné nápravne opatrenia;
- ✓ v audítorskom stanovisku orgánu auditu a ak sa prijímú príslušné nápravne opatrenia;
- ✓ v účtoch a ak sa prijímú príslušné nápravne opatrenia;
- ✓ v iných auditných správach orgánu auditu predkladaných Európskej komisii;
- ✓ alebo bola súčasťou nápravných opatrení členského štátu.

V prípade, ak Európska komisia zistí nezrovnalosť v rámci vykonaného auditu a Slovenská republika nevykoná nápravu v zmysle odporúčaní Európskej komisie v stanovenom termíne, dochádza k finančným opravám, ktoré predstavujú pre Slovenskú republiku čistú stratu pomoci EÚ.

S cieľom zaistiť právnú istotu a rovnaké zaobchádzanie pri uplatňovaní finančných opráv v súlade so zásadami proporcionality EK stanovuje kritériá na určenie závažných nedostatkov v efektívnom fungovaní systémov riadenia a kontroly, definuje hlavné typy týchto nedostatkov a stanovuje kritériá na určenie úrovne finančnej opravy, ktorá sa má uplatniť, ako aj kritériá uplatnenia paušálnych sadzieb alebo extrapolovaných finančných opráv. Európska komisia určí sumu finančnej opravy na základe podmienok a kritérií podľa čl. 31 delegovaného nariadenia EK č. 480/2014. EK pri rozhodovaní o výške finančnej opravy zohľadňuje povahu a závažnosť porušenia platného zákona a finančných dôsledkov na rozpočet EÚ vrátane prípadov zistených nedostatkov v systémoch riadenia a kontroly.

Vo všeobecnosti Európska komisia určí sumu finančnej opravy na základe

- ⇒ **individuálneho prípadu / nezrovnalosti**, pokiaľ je možné zistiť a vyčísliť konkrétnu neoprávnenú sumu finančných prostriedkov.
- ⇒ **extrapolácie**, extrapolované finančné opravy sa uplatňujú na celý operačný program alebo jeho časť v prípade, ak EK identifikuje systémové nezrovnalosti v reprezentatívnej vzorke operácií. čo umožní presnejšiu kvantifikáciu rizika pre rozpočet EÚ. V takomto prípade sa **výsledky preskúmania reprezentatívnej vzorky extrapolujú na zvyšnú časť populácie**, z ktorej bola vzorka vybraná na účely stanovenia finančnej opravy. Mechanizmus finančnej opravy - extrapolácia sa používa najmä v rámci homogénnej skupiny projektov zdieľajúcich podobné charakteristiky ako výsledok dôkladného preskúmania reprezentatívnej náhodne vybranej vzorky projektov.
- ⇒ **paušálnej sadzby**, pri stanovení úrovne paušálnej finančnej opravy sa zohľadňujú
  - relatívny význam závažného nedostatku alebo závažných nedostatkov v kontexte systému nariadenia a kontroly ako celku,
  - frekvencia a rozsah závažného nedostatku alebo závažných nedostatkov,
  - stupeň rizika straty pre rozpočet Únie.

Paušálna sadzba sa uplatňuje najmä v prípade, ak sa vyskytli systémové nezrovnalosti rôznej povahy / typu s rozptýleným účinkom (najmä závažné nedostatky v kľúčových alebo pomocných prvkoch systémov riadenia a kontroly požadované ustanoveniami nariadení EÚ, napr. zanedbanie výkonu účinnej kontroly s cieľom ochrany finančných záujmov EÚ alebo zisťovania nezrovnalostí), ktorých finančný dopad nie je možné presne vyčísliť. Keďže v danom prípade je neprimerané zamietnuť celú dotknutú pomoc EÚ, uplatní sa mechanizmus finančnej opravy - paušálna sadzba pre všetky výdavky dotknutého opatrenia / priority / programu.

Článok 31 ods. 3 delegovaného nariadenia EK č. 480/2014 klasifikuje jednotlivé funkcie systému riadenia a kontroly v nadväznosti na zistené nedostatky a závažnosť zlyhania systému riadenia a kontroly sú úrovne percentuálnych paušálnych sadzieb takto:

- ⇒ **100 % paušálna sadzba**
ak sú závažný nedostatok alebo závažné nedostatky v systéme riadenia a kontroly natoľko zásadné, časté alebo rozšírené, že predstavujú úplné zlyhanie systému ohrozujúce zákonnosť a správnosť všetkých dotknutých výdavkov.
- ⇒ **25 % paušálna sadzba**
ak sú závažný nedostatok alebo závažné nedostatky v systéme riadenia a kontroly natoľko časté a rozšírené, že predstavujú výrazne závažné zlyhanie systému ohrozujúce zákonnosť a správnosť veľmi veľkej časti dotknutých výdavkov.
- ⇒ **10% paušálna sadzba**
ak je závažný nedostatok alebo závažné nedostatky v systéme riadenia a kontroly zapríčinený neúplným fungovaním systému alebo jeho slabým, prípadne tak nepravidelným fungovaním, že ohrozuje zákonnosť a správnosť veľkej časti dotknutých výdavkov.
- ⇒ **5 % paušálna sadzba**
ak sú závažný nedostatok alebo závažné nedostatky v systéme riadenia a kontroly zapríčinené pravidelným nefungovaním systému, čím ohrozujú zákonnosť a správnosť výraznej časti dotknutých výdavkov.

Ak by bolo uplatnenie vyššie uvedených paušálnych sadzieb neprimerané, miera opravy sa môže znížiť a naopak, ak sa v dôsledku neprijatia vhodných nápravných opatrení v príslušnom účtovnom roku identifikuje rovnaký závažný nedostatok alebo závažné nedostatky v nasledujúcom účtovnom roku, miera opravy sa môže vzhľadom na pretrvávajúci nedostatok alebo závažné nedostatky zvýšiť na úroveň, ktorá nie je vyššia ako najbližšia vyššia kategória.

Paušálne finančné opravy uplatnené na základe výkonnostného rámca

V súlade s čl. 22 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 sú stanovené podmienky pre uplatňovanie výkonnostného rámca vrátane výkonnostnej rezervy 5 až 7 % pridelených prostriedkov na každú prioritu v rámci programu (s výnimkou priorít venovaných technickej pomoci a programov určených pre finančné nástroje). Sumy zodpovedajúce výkonnostnej rezerve sú stanovené v programoch a rozčlenené podľa priorít a v prípade potreby podľa EŠIF a kategórií regiónov. Na základe preskúmania výkonnosti programu EK do dvoch mesiacov od prijatia príslušnej výročnej správy o vykonávaní v roku 2019 prijme rozhodnutie, ktorým sa pre každý EŠIF a členský štát určia programy a priority, ktoré dosiahli svoje čiastkové ciele.

Ak EK na základe preskúmania záverečnej správy o vykonávaní programu zistí závažné nedostatky plnenia finančných ukazovateľov, ukazovateľov výstupov a kľúčových vykonávacích krokov stanovených vo výkonnostnom rámci z dôvodu jasne identifikovaných nedostatkov vo vykonávaní a členský štát neprijal nápravné opatrenie potrebné na riešenie týchto nedostatkov, môže EK uplatniť finančné opravy týkajúce sa dotknutých priorít v súlade s pravidlami pre jednotlivé fondy. Pri uplatňovaní finančných opráv EK zohľadňuje úroveň absorpcie a vonkajšie faktory, ktoré prispeli k neúspechu, pričom náležite zohľadní zásadu proporcionality. Podmienky pre určenie príslušných úrovní finančnej opravy sú stanovené v čl. 3 delegovaného nariadenia EK č. 480/2014 takto:

- ⇒ **5 % paušálna sadzba** pre koeficient úspešnosti / čerpania nižší ako 65 %, ale nie nižší ako 60 %,

- ⇒ 10 % paušálna sadzba pre koeficient úspešnosti / čerpania nižší ako 60 %, ale nie nižší ako 50 %,
- ⇒ 25 % paušálna sadzba pre koeficient úspešnosti / čerpania nižší ako 50 %.

Na príspevok zo ŠF, KF a ENRF sa použije paušálna sadzba stanovená na základe výdavkov vykázaných členským štátom v rámci priority, a to po uplatnení všetkých ďalších finančných opráv. V prípade priorit týkajúcich sa viac než jedného fondu alebo kategórie regiónu sa paušálna sadzba použije na každý fond a / alebo kategóriu regiónu.

Paušálnu opravu možno znížiť až o 50 % v závislosti na rozsahu, v akom možno závažné nepĺnenie prisúdiť týmto faktorom. Ak by bolo uplatnenie paušálnej sadzby neprímerané, miera finančnej opravy sa zníži.

Podmienky pre monitorovanie finančných ukazovateľov, ukazovateľov výstupov a kľúčových vykonávacích krokov stanovených vo výkonnostnom rámci stanoví v zmysle postupov Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 - 2020 Centrálny koordinačný orgán.

Finančné opravy sa uskutočnia odpočítaním prostriedkov EÚ a pomere všetkých ostatných zdrojov financovania zodpovedajúcich výške nezrovnalosti v rámci nasledovnej žiadosti o platbu EK / účtoch. Ak nie je možné odpočítanie prostriedkov zodpovedajúcich výške nezrovnalosti od nasledovnej žiadosti o platbu EK (napr. splatná suma prevyšuje výšku sumy uvedenej v nasledovnej žiadosti o platbu), vrátenie týchto finančných prostriedkov uskutoční certifikačný orgán spätným prevodom Európskej komisii.

Každá suma pomoci EÚ, ktorá bola neoprávnene prijatá a má byť získaná späť, musí byť nahradená Európskej komisii vrátane úrokov z omeškania. Úroková sadzba pre úrok z omeškania určenej úhrady Európskou komisiou je stanovená úrokovou mierou Európskej centrálnej banky pre jej hlavné refinančné operácie určenou v prvý pracovný deň mesiaca, kedy sa mala dlžná suma vrátiť, vrátane 1,5 % penalizačnej sadzby.

Finančné opravy sú vykonávané v zodpovedajúcich výkazoch a dokladoch k účtom v závislosti od:

- ☐ príslušnosti neoprávnených výdavkov ku konkrétnemu účtovnému roku (obdobie výdavkov),
  - a
- ☐ od momentu zistenia nezrovnalosti (dátum zistenia nezrovnalosti).

Pre neoprávnené výdavky nezrovnalosti deklarované na EK v účtovnom roku od 1.7. roku N do 30.6. roku N+1 platí:

- Ak sa nezrovnalosť zistí v období od 1.7. roku N do 31.7. roku N+1, resp. do predloženia záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK daného účtovného roku:
  - finančná oprava sa vykoná už v rámci priebežných žiadostí o platbu na EK prebiehajúceho účtovného roka, resp. najneskôr v rámci záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK a reportuje sa v dodatku 2 za stiahnuté sumy (tzv. „withdrawals“) a v dodatku 3 za odpočítané vrátené sumy (tzv. „recoveries“) prílohy VII implementačného nariadenia EK (EÚ) č. 1011/2014 k účtom
    - alebo
  - finančná oprava sa vykoná po skončení účtovného roka v rámci účtov predložených EK do 15.2. roku N+2 v rámci finančného výkazu (dodatok 1) a rozdiel zdôvodní v dodatku 8 prílohy VII implementačného nariadenia EK (EÚ) č. 1011/2014.
- Ak sa nezrovnalosť zistí v období od 1.8. roku N+1 do 15.2. roku N+2 (od predloženia záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK do termínu predloženia účtov 15.2. roku N+2):
  - finančná oprava sa vykoná v rámci účtov predložených EK do 15.2. roku N+2 v rámci finančného výkazu (dodatok 1) a rozdiel zdôvodní v dodatku 8 prílohy VII implementačného nariadenia EK (EÚ) č. 1011/2014.
- Ak sa nezrovnalosť zistí po termíne predloženia účtov 15.2. roku N+2:
  - finančná oprava sa vykoná v rámci priebežných žiadostí o platbu na EK práve prebiehajúceho účtovného roka, resp. najneskôr v rámci záverečnej priebežnej žiadosti o platbu na EK a reportuje sa v dodatku 2 za stiahnuté sumy (tzv. „withdrawals“) a v dodatku 3 za odpočítané vrátené sumy (tzv. „recoveries“) prílohy VII implementačného nariadenia EK (EÚ) č. 1011/2014 k účtom práve prebiehajúceho účtovného roka.

Pojem „withdrawals“ predstavuje stiahnutie finančného príspevku alebo jeho časti z certifikovaných účtov okamžite (v momente zistenia nezrovnalosti), a to v nasledujúcej žiadosti o platbu, bez ohľadu nato, kedy je ukončený proces vysporiadania / vymáhania a kedy zodpovedajúce neoprávnené výdavky boli vysporiadané v prospech účtu certifikačného orgánu;

Pojem „recoveries“ predstavuje odpočítanie finančného príspevku alebo jeho časti za výdavky deklarované v predchádzajúcich účtoch až v momente vysporiadania nezrovnalosti, a to v nasledujúcej žiadosti o platbu odpočítaním po pripísaní vrátenej sumy nezrovnalosti na príslušný účet certifikačného orgánu.

V súlade s článkami 137 - 138 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 a podľa podmienok implementačného nariadenia EK (EÚ) č. 1011/2014 je členský štát povinný na ročnej báze uzatvoriť výdavky deklarované v priebežných žiadostiach o platbu na EK na tento účel vykonať zodpovedajúce finančné opravy z titulu individuálnych alebo systémových nezrovnalostí. Členský štát predkladá kompletné finančné výkazy a doklady k účtom vždy do 15. februára nasledujúceho kalendárneho roku po roku ukončenia posledného účtovného roku.

V tejto súvislosti certifikačný orgán vypracováva a predkladá orgánu auditu a následne Európskej komisii finančné výkazy s údajmi odzrkadľujúcimi stav ku koncu predchádzajúceho účtovného roka za nezrovnalosti, finančné opravy, vrátené finančné

prostriedky, pohľadávky a nevymožiteľné pohľadávky a nevymožiteľné sumy, ktoré sú vypracované v systéme ITMS2014+ podľa podmienok čl. 7 a prílohy VII vykonávacieho nariadenia EK (EÚ) č. 1011/2014 a nižšie popísaných špecifických podmienok, pričom musia obsahovať tieto údaje:

- ⇒ sumy stiahnuté v účtovnom roku podľa čl. 137 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013,
- ⇒ vrátené sumy v účtovnom roku podľa čl. 137 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013,
- ⇒ pohľadávky a sumy zaúčtované v účtovnom systéme ISUF ku koncu účtovného roka podľa čl. 137 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013,
- ⇒ vrátené sumy z dôvodu nespĺnenia podmienok udržateľnosti projektu podľa čl. 71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 v priebehu účtovného roka podľa čl. 137 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013,
- ⇒ nevymožiteľné pohľadávky v účtovnom systéme ISUF ku koncu účtovného roka podľa čl. 137 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013,
- ⇒ nevymožiteľné sumy do 40 EUR ku koncu účtovného roka ako súčasť dodatku 1 podľa čl. 137 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013,
- ⇒ identifikované rozdiely v rámci odsúhlasenia výdavkov podľa čl. 137 ods. 1 písm. d) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

V prípade, ak riadiaci orgán usúdi, že nevymožiteľná suma deklarovaná v účtoch nemá byť členským štátom zaplatená do rozpočtu EÚ, certifikačný orgán na základe podkladov vypracovaných a predložených riadiacim orgánom podľa časti 4.5.5 tohto usmernenia vypracuje a predloží žiadosť na EK. Certifikačný orgán predkladá túto žiadosť na EK na úrovni každej operácie / projektu na ročnej báze od roku 2016 až do roku 2025 vrátane, a to v termíne do 15. februára nasledujúceho účtovného roka (tento termín môže byť predĺžený maximálne do 1. marca na základe predchádzajúcej komunikácie s Európskou komisiou).

V prípade, ak členský štát usúdi, že nevymožiteľná suma má byť vysporiadaná na ťarchu rozpočtu EÚ, členský štát musí preukázať, že vyčerpal všetky administratívne a právne možnosti na zabezpečenie vymoženía neoprávnenej sumy.

V prípadoch, kedy členský štát rozhodne o neuplatnení vymáhania neoprávnenej sumy od prijímateľa vrátane úrokov z omeškania do 40 EUR za zdroj EÚ, certifikačný orgán obmedzí údaje poskytnuté EK na úroveň prioritnej osi podľa výkazu v prílohe 2 stanovenej návrhom delegovaného nariadenia "Fiche 34" k nevymožiteľným sumám. Na účely výpočtu nevymožiteľnej sumy zaplatenej členským štátom do rozpočtu EÚ, sa zohľadní platná intenzita financovania na úrovni prioritnej osi ku dňu predloženia žiadosti.

5. SPRÁVA POHLĎÁVKOV Z TITULU NEZROVNALOSTÍ

Správa pohľadávok z titulu nezrovnalostí je na národnej úrovni upravená pre správcu pohľadávky - riadiaci orgán alebo správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny v ustanoveniach

- § 44 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku a
- § 21 ods. 5 zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V súlade s § 3 ods. 1 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku sa v rámci evidencie a správy pohľadávok rozlišujú

- pohľadávky z príspevku, ktorými sú pohľadávky štátu v správe riadiaceho orgánu na vrátenie príspevku alebo jeho časti na základe zisteného porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov alebo zmluvy o NFP;
- pohľadávky z rozhodnutia, ktorými sú pohľadávky štátu z právoplatného rozhodnutia príslušného správneho orgánu podľa § 41 cit. zákona alebo pohľadávky štátu z právoplatného rozhodnutia príslušného správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny.

V prípade porušenia finančnej disciplíny je správcom pohľadávky z príspevku riadiaci orgán do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny. Dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny sa správcom pohľadávky štátu stáva správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny.

Pod správou pohľadávky štátu sa rozumie najmä súhm oprávnení a povinností, na ktorých základe je správca oprávnený s pohľadávkou štátu nakladať, uplatňovať a vymáhať ju v mene štátu.

Správca pohľadávky štátu z príspevku / rozhodnutia je povinný najmä

- nakladať s pohľadávkou štátu tak, aby využíval všetky právne prostriedky na jej vymoženie a dbať, aby nedošlo k jej zániku alebo premičaniu, zániku alebo premičaniu práv na jej vymáhanie a k zníženiu pohľadávky štátu;
- uplatňovať pohľadávku štátu nadne a včas voči dlžníkovi na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, upozorniť ho na následky neuhradenia pohľadávky štátu a vykonávať ďalšie činnosti nevyhnutné na dosiahnutie úhrady pohľadávky štátu;
- nadne a včas uplatniť právo na zaplatenie pohľadávky štátu na súde, podať návrh na nútené vymáhanie pohľadávky štátu alebo uskutočniť výkon rozhodnutia podľa všeobecného predpisu o správnom konaní,
- prihlásiť pohľadávku štátu do príslušného konania, ak bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz, povolená reštrukturalizácia alebo dlžník vstúpil do likvidácie (ďalšie podrobnosti sú v časti 4.7.4 tohto usmernenia),
- prihlásiť pohľadávku štátu do dedičského konania, ak dlžník zomrel a správca sa o tejto skutočnosti dozvedel.

Správca pohľadávky z príspevku je povinný

- výzvou na úhradu oznámiť dlžníkovi, že eviduje voči nemu pohľadávku a upozorniť ho na následky neuhradenia pohľadávky, viesť osobitnú evidenciu všetkých pohľadávok

O pohľadávke z rozhodnutia týkajúcej sa prostriedkov štátneho rozpočtu v správe správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny účtuje príslušná platobná jednotka, o pohľadávke z rozhodnutia týkajúcej sa prostriedkov Európskej únie schválených certifikačným orgánom v správe správneho orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny alebo o pohľadávke z príspevku týkajúcej sa prostriedkov Európskej únie schválených certifikačným orgánom účtuje certifikačný orgán.

Pohľadávka štátu z príspevku / rozhodnutia zaniká najmä

- jej splnením,
- vzájomným započítaním pohľadávok vo výške, v akej sa vzájomne kryjú,
- uplynutím jedného roku od platnosti rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu, ak dlžník neuspokojí pohľadávku štátu,
- úplným alebo čiastočným uspokojením dlhu v rámci konkurzného konania alebo riadnym a včasným splnením reštrukturalizačného plánu.

Za dátum splatnosti sa považuje posledný deň, kedy je dlžník povinný splniť dlh bez toho, aby sa dostal do omeškania s jeho plnením, resp. deň vykonateľnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní, na ktorého základe splatná pohľadávka prešla do vlastníctva štátu.

Správca pohľadávky štátu (riadiaci orgán / správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny) môže trvale upustiť od vymáhania pohľadávky štátu, ak

- ⇒ sa pohľadávka štátu premičala,
- ⇒ ak je zo všetkých okolností zrejmé, že ďalšie vymáhanie by bolo neúspešné alebo nevhodné.

O trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu rozhoduje štatutárny orgán správcu pohľadávky štátu. Rozhodnutie o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu musí obsahovať najmä právny dôvod vzniku pohľadávky štátu, výšku pohľadávky štátu a dôvody upustenia od vymáhania tejto pohľadávky štátu. Podmienkou platnosti rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu vyššej ako 10 000 EUR je súhlas Ministerstva financií SR s rozhodnutím. Na vydanie rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom. Dlžník sa o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu neupovedomuje.

Trvalé upustenie od vymáhania pohľadávky môže byť považované za štátnu pomoc, preto je potrebné posúdiť každý prípad aj z pohľadu platných predpisov v oblasti štátnej pomoci.

Príslušný správny orgán vydávajúci rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny ako správca pohľadávky štátu na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní pred vydaním rozhodnutia o trvalom upustení vymáhania pohľadávky zašle riadiacemu orgánu právoplatné uznesenie súdu o zastavení exekúcie (hlavne z dôvodu nemajetnosti povinného).

Vydanie rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu spravcom pohľadávky štátu

V rámci programového obdobia 2014 – 2020 v nadväznosti na podmienky vyplývajúce z navmu delegovaného nariadenia EK (Fiche 34 Nevymožiteľné sumy) správca pohľadávky štátu môže trvalo upustiť od vymáhania pohľadávky štátu podľa zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov až po uplynutí lehoty 1 roka od oznámenia nevymožiteľnej sumy EK (oznámenie nevymožiteľnej sumy EK sa vykona podľa postupu v časti 4.5.5 a 4.10 tohto usmernenia), určenej EK na vyjadrenie stanoviska a zároveň ak správca pohľadávky štátu nebude na žiadosť EK pokračovať vo vymáhaní sumy alebo nebude písomne informovaný zo strany EK o jej úmysle začať prešetrovanie v súvislosti s touto sumou

V súlade s ustanoveniami príslušných nariadení EÚ k poskytovaniu informácií o vysporiadaní finančných prostriedkov Európskej komisii v ročných výkazoch certifikačný orgán a platobná jednotka v spolupráci s príslušným správnym orgánom vydávajúcim rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny zabezpečujú priebežnú konsolidáciu údajov o vysporiadaných finančných prostriedkoch a o prostriedkoch v stave vymáhania, ako aj účtovanie pohľadávok z titulu porušenia finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou a bankových výpisov preukazujúcich vyrovnanie pohľadávky v účtovníctve v systéme ISUF.

Na účely vzájomnej konsolidácie údajov o nezrovnalostiach s finančným dopadom certifikačný orgán a platobná jednotka vedú mesačný výkaz nezrovnalostí a vratiek. Na základe evidencie nezrovnalostí, pohľadávok z titulu nezrovnalostí a vysporiadaných finančných prostriedkov certifikačný orgán vždy k 15. kalendárnemu dňu v mesiaci zasiela elektronicky mesačný výkaz nezrovnalostí a vratiek z e-mailovej adresy co_nezrovnalosti_3PO@mfsr.sk riadiacemu orgánu a orgánu auditu na e-mailovú adresu reporting@mfsr.sk.

Pri vedení účtovníctva štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu sú v systéme ISUF v účtovnom okruhu platobnej jednotky a certifikačného orgánu účtované pohľadávky / záväzky najmä na základe dokumentov:

- ⇒ žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov;
- ⇒ žiadosť o platbu spolu s oznámením o vysporiadaní finančných prostriedkov pri vzájomnom započítaní pohľadávok z príspevku;
- ⇒ správa z vládneho auditu / správa o výsledku následnej finančnej kontroly / správa z inej kontroly /

protokol z kontroly spolu s bankovým výpisom (oznámením o vrátení / vysporiadaní finančných prostriedkov) pri vrátení finančných prostriedkov do dňa skončenia vládneho auditu / kontroly;

⇒ právoplatné rozhodnutie v správnom konaní;

⇒ správa z auditu Európska komisia / Európsky dvor audítorov alebo platobný príkaz EK.